

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summarium textuale et conclusiones super Sextum

Johannes <de Vanckel>

[Köln], [1. Feb. 1465 vielmehr 1485]

[Liber secundus]

[urn:nbn:de:bsz:31-316114](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316114)

De iudicijs

iuxta ea que habentur in. c. ex parte
de arbi. et in. c. nisi. de pben. et in. c.
cum inter. cū si. de elect. Tertio in cā
liberali. qđ intellige verum stricto
supto vocabulo. puta qñ agitur vel
disputatur. an quis sit liber vel ser-
uus. iuxta. l. seru? non distinguemus
de liberali. ff. de arbi. Secus autē
si ageretur aut disputaretur vtrum
ecclia esset libera vel subiecta de hac
causa. quia non dicitur p̄prie libera
lis. vñ assumi p̄t arbiter iuxta ea q̄
habentur in. c. cū tpe. de arbi. Quarto
in causa criminali criminalit̄ mo-
ta. vt in. c. extra. de arbi. in glō. si. 2c.
Et ex p̄missis colligi p̄t talis regu-
la videlz. Quod in omnibus causis ma-
iores iudices requiruntibus arbiter
assumi non p̄t. Et quo infertur q̄ i
causis pape reseruat̄s arbiter assu-
mi non p̄t. etiam de p̄sensu partium
de quibus causis habetur in. c. maio-
res. de baptis. et in. c. quis. de elect.
et in. c. q̄ trāslatiōm. de offi. in glō. j.

De iudicijs

Arbitrarius non est am-

biguū non posse iudicem delegatus
qui ad id non recepit sp̄ale manda-
tum citare aliquam partem ad p̄so-
naliter in iudicio p̄parēdum. nisi cā
sit criminalis. vel p̄ veritate dicēda
aut iuramento calūnie p̄stando. aut
alia iuris n̄citate. Hoc dicit

Prima con. Nō pōt iudex de-
legatus aut ordinari? inferior a p̄n-
cipe partem ad p̄sonaliter p̄parēdū
in iudicio compellere. nisi delegat?
pape ad id habeat mandatū sp̄ale
Probat̄ur hec p̄clusio hic in p̄n. iun-
cta. g. verb̄i delegatum. et in ordina-

rio p̄cedit p̄clusio. nisi in casibus b̄
expressis Ratio aut dubitandi quo
ad delegatū pape patz ex eadē. g. q̄
videtur q̄ idem posset qđ papa. sed
papa pōt quē p̄sonaliter citare. vt i
c. cum dilecti. de do. 7 p̄tuma. s. Sz
p̄trarium hic deciditur. quia benefi-
cium iuris q̄ concedit̄ vniciq̄ p̄ se
aut aliū respondere. nemini est aufe-
rendū. c. querelam. s. de p̄curatorib?
cum p̄cor. Non ob. q̄ delegatus pa-
pe id qđ papa p̄t. quia illud verum
in his sine quib? causa expediri nō
p̄t. fm Inno. Hosti. et Archi. h̄ cau-
sa p̄t expediri etiā p̄sonaliter non
p̄pareat. dūmodo p̄ p̄curatores cō-
pareat. igitur 2c. qđ verum nisi dele-
gat? pape ad id haberet sp̄ale mā-
datum a papa. vt hic in. g. iij.

Secūda con.

In casu
b̄ h̄ exp̄-
sis p̄t iudex cogere partes p̄sonaliter
p̄parere coram se. Sunt aut̄ quatuor
casus in tex. positi. Primus est in de-
legato pape ad id habente speciale
mandatum. de quo dixi. s. Scōs p̄
veritate dicēda qđ facit q̄ ad r̄ndē
dum positionibus concernentibus
factum p̄rium litigantium p̄t com-
pellere iudex partes. vt p̄sonaliter re-
spondeāt. s. quo in. c. pastoralis. s. e.
Tertius est si causa sit criminalis et
criminaliter intentata in qua nō p̄t
inuenire p̄curator. de quo h̄ in gl.
verb̄i criminalis. et in. c. petitio. s. s.
accu. et aliquo dixi in. c. que genera-
lit̄. s. e. li. s. p̄cura. Et dicit hic. gl. q̄
si non fuit exceptum contra p̄cura-
tores in causa criminali. valet gestū
cum eo. Idem Jo. mona. 7 Archi.
i dicto. c. qui generaliter. quo ad fu-
tura tū repellitur fm Jo. an. etiam
quicunq̄ post litem p̄testatam ante
m. j.

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

tū p̄clusionem. qđ etiā tenet Archi.
v. q. iij. reos. et dñi de rota. p̄clusiōe
centesima q̄dragesima octava. licz. g.
tenet p̄tra. in. l. q̄uis. l. de adult. q̄
sentit qđ h̄ exceptio sit dilatoria. Pa
norū. tū in. c. accedens. s̄. de accusa.
tenet qđ gesta cum p̄curatore in cri
minalib⁹ non tenent. de quo pleni⁹
p̄ Domi. et ibi p̄ eum. Quartus cas⁹
est in iuramento calumnie p̄stando.
qđ dicitur ut hic in. g. si. quā nō. Alij ca
sus possunt esse fm̄ Sen. si pars pl⁹
confidit de p̄ncipali q̄ p̄curatore.
aut si melius scit veritatē. l. si p̄cura
tor. ff. de p̄cura. et. l. si. l. de p̄cura.
cum ibi nō. Et in istis casib⁹ qñ qđ
citat⁹ est p̄sonaliter non sufficit mit
tere p̄curatorem. sed si ire non pōt
debz mittere nūcium ad allegandū
causas absentie. p̄ nō. i. c. si. s̄. de ma.
et obediē. sup. g. verbi p̄sonaliter. z
debz iudex his casibus causam exp̄
mere quare p̄sonaliter citat partem
alias nō valet citatio. ut hic. nisi sta
tus cause aut forma rescripti id ha
beat. fm̄ doc. qui dant simile in cita
to die feriato. l. i. ff. de ferijs.

Alieres non

debet vagari nec cetibus vi
rozū immisceri Ideo prohibz papa
eas causa ferēdi testimonij aut qua
libet alia in iure non expressa inui
tas p̄sonaliter ad iudiciū citari. Sz
si testimonium earū fuerit n̄cariū.
iudex expensis p̄ducentis mittat ad
eas notariū. aut aliam p̄sonā ido
neam. aut si sit talis in quo receptio
testium non potest alteri p̄mitteri. iu
dex p̄sonaliter vadat ad eas. qđ si n̄
possit facere aut non deceat con diti
onem p̄sonae suae. mittat ad eas hui⁹
iuris auctoritate Provideat tamen

iudex ut causam ad visitandum p̄so
naliter mulieres non fingat fraudu
lenter. alias ip̄o facto excoicationez
incurrit. Ceterum femine religiose
que debent sub clausura morari. ec̄
volentes non debēt extra suū mona
steriū p̄sonaliter ad iudiciū trahi
Et irritum est ip̄o iure quicquid cō
tra p̄missa factum fuerit. Hoc. d.

Prima con. ^{Abulēs} non p̄nt
ad iudiciū trahi inuite. nisi ex cau
sis expressis in iure. Probat⁹ h̄ in
pn. huius tex. et ille cause habent. s̄.
c. pri. a p̄rio igit̄ apparet. qđ volētes
possunt trahi ad iudiciū. qđ in se
cularibus. secus in religiosis. p̄sertiz
illis q̄ debent morari sub clausura.
ut in. ceterum. i. e. Et quia tex. vtiē
verbo p̄sertim. videtur velle. qđ ali
que sint sine clausura. de quib⁹ etia
in. c. indēnitatibus. circa si. s̄. e. li. de
elect. et facit h̄ tex. qđ si mulier turri
filiorum suorum vult constituere a
ctorem. qui causas pupilloz suo pe
riculo agat. que constitutio fieri de
bet cum iudicis decreto. Institū. de
cura. s̄. i. qđ hunc petere potest p̄
curatorem non accedendo p̄sonaliter
ad iudicem. qđ verum dūmodo ille
procurator habeat sp̄ale mandatū
ad hoc fm̄ Archi. ad idem facit. l.
cum a matribus. l. qui pe. tuto. et
sequitur Jo. an. et Domi.

Secūda con. Iudex
p̄t vni soli cōmittere examen testiu.
sua e talis sit notari⁹ aut alius. Pro
batur hic in vers. sed cuz necessariū
facit. c. j. de testi. cogen. et. c. cuz Ber
toldus. de re iudi. Debet tamen ille
vnus cui cōmittitur examen esse ho
nestus et secum habebit notariū.

De iudicijs

per. c. licz vniuersis. de testi. et. c. qm̄
pra. de proba. fm. glō. hic in verbo
idoneā. Nec ob. hic tex. qui videtur
velle q̄ vni soli possit illud p̄mitti.
quia respectū habet tex. ad p̄sonaz
p̄ncipaliter cui cōmittitur examen.
non ad notariuz. qui est accessori⁹
iudici. Soli igitur notario p̄t p̄mitti
testis examinatio et si alteri. opoz
tet q̄ assit notarius etiā si iudex ab
eo iuramentum recepit. q̄ fideliter
suū officium adimplebit. qd̄ facere
debz iudex fm Archi. p. c. ad audiē
tiam. de p̄sc̄p. Si aut̄ duobus alijs
is p̄mittat̄ examen. non oportz ad
esse notarium. p. c. qm̄ contra falsaz
de proba. que nota.

Ultima con. Sūt tñ
ti a iure prohibiti vt iudex examē
testis p̄mittat alteri. Probatur hic
in vers. vel si forte. iūcta. gl. verbi p̄
hibente. fm quam. g. iudex in cā cri
minali criminaliter intentata nō p̄t
iudex examinationem testis p̄mittē
alteri. qd̄ verum fm Bald. in auē
apud eloquentissimuz. l. de fide in
strumen. nisi ex causa legitima. pro
quo facit hic tex. qui p̄mittit p̄missi
onem si testis sit talis cōditionis. q̄
non compellitur personaliter veni
re. quia mulier et similiter iudex ta
lis. q̄ non decet euz personaliter ac
cedere testem puta episcopus. et seq̄
tur hic Domi. Ex dictis videtur q̄
mulier p̄t esse testis in criminali cri
minaliter intentata. de quo in. c. fo
rus. in fi. s. de verbo. signi et in. c. ex
eo. xv. q. 7. Jure em̄ civili admittitur
in omni causa civili et criminali ex
cepto testamento. iure canonico in
exceptis criminibus tñ vt ibi nota.
Nota principium tex. vt tacet q̄

vagatio mulieribus est prohibita.
et similiter permixtio earum in con
gregatione virozum. et concoz. sūt i
glō. in. s. cū Nota q̄ vbi expenle
altque sunt faciende circa moduz p̄
bādi. ille debz facere eas qui proba
re intendit. facit. c. statutum. p̄penul.
s. de resc̄p. e. li. et. c. p̄ntium. 7. de testi.

¶ Annum de

ciū quartum compleuisti.
potes stare i iudicio in causis sp̄iri
tualibus. et in dependētibz ab eis
per te aut per procuratorem ac si el
set maior viginti q̄q̄ annis. Si au
tē minor quattuordecim annozum
fueris. p̄ te stare in iudicio nō potes
S3 dandus est tibi curator per ep̄i
scopum tuū. aut eius officialem ad
hmōi exercendam litē. Si tñ sis ma
ior septennio. cu3 auctoritate alteri⁹
ipozum poteris constituere ad hu
iusmodi lites procuratorem. hūc ec
curatorem aut auctoritatem consti
tuendi procuratorem potest conce
dere delegat⁹ sedis aplice in causis
que coram ip̄o duntaxat sunt tra
ctande. et licet alias filius familias in
iudicio non possit esse sine consensu
patris. In his tñ causis non est ne
cessario requirendus ip̄ius consens⁹
Hoc dicit.

¶ Prima con. Licet in
causis minor viginti q̄q̄ annis nō
possit esse p̄ se in iudicio. In sp̄iali
bus tamen id potest et in condepen
dentibus decimo q̄rto anno p̄pleto
Prima pars probat in. l. iij. vniuer
sis. l. qui tuto. da. pol. l. cū minores
l. si aduer. rē. iudi. Naz si minores
sint pubertate erūt in iudicio aucto
ritate tutoris. si quez habeant. alio

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

qñ eis etiā inuitis dabitur curator
ad lites. l. qui pe. tuto. et Insti.
de cura. s. inuiti. Nec vera quo ad
incommodum eorum. Nam ad pmo
du. u. eorum valent gesta pro eis. l. nō
e o minus. l. de pcura. Extra iudi
cium aut quo ad administrationez
rerum adolēcentes inuiti non reci
piunt curatorem. sed soluz datur pe
renti p iudicē. l. qui pe. tuto. nec
pōt dari in testamento. licz dat? cō
firmetur. l. de testa. tute. l. penul. In
stitus. d. cura. s. i. Scōa pars pbat
hic in tex. Et dicūtur cause spiritua
les bñficiales. matrimoniales. 7 alie
de quibus in clem. dispendiosaz. de
iudi. Item cause dependentes sunt
cause dotis. quo ad matrimonium.
Item cause decime 7 fructuū ipariū
causa iuris patronatus. 7 in adqñ
tis a beneficio. fm Archi. et Jo. an.
Secūda con. quatuor
decim annis in spiritualib? nō agit
p se. sed p pcuratorem pstitutz au
toritate epi aut officialis sui v? de
legari pape ad illam causam. nisi sit
minor septēnio. quo casu per dictos
iudices datur eidez curator. Proba
tur hec pclusio in ver. si vero intra.
Non em̄ sufficit in hmōi causis au
toritas patris aut imperatoris. vel
alteri? iudicis secularis. quia h agi
mus de spūalibus. de quibus laic?
nil p̄t disponere. fm glō. h in verbo
eiusdē. Debz ergo adiri iudex ecclia
sticus. vt ei? auctoritate detur cura
tor. aut pstituatuz pcurator i hmōi
spūalibus. An aut clerico super bo
nis temporalibus p̄t dari curator
a laico iudice. Glō. h i verbo hmōi
sentit q eccliasticus iudex id pōt. rō
ne p̄sone. de quo etiam Insti. d. atti.

tuto. s. nos aut. Et ibi nō. q iudex lai
cus clerico non p̄t dare tutorem. q
ille pncipaliter datur p̄sone s. certe.
Insti. qui tuto. da. pos. et illi solū da
tur. qui est de iurisdictione dantis.
neg. l. qui tuto. da. pos. Curator
aut econtra pncipaliter datur reb?
vt ibi nōtur. igitur talem bñ dabit.
Cū etiā clericus minor vigintrinqz
annis impetijt laicuz coram iudice
laico. iuxta. c. si cleric? s. de foro cō.
poteſt laicus iudex ad illam litē cle
rico dare curatorem. Ita tenēt dñi
de rota. deci. xxij. p. l. si. i. l. de ad
ministra. tute. Habz em̄ hoc casu iu
risdictionez in pncipali. ergo 7 in ac
cessorijs. l. quotiens. de iudi. Itē ta
lis curator soluz datur ad litē p̄
sentem p eum. coram quo lis pender
l. si. s. h. et si quis. l. d. adminis. tute.
de quo h latius p Domi. Item dat
curator solū p̄sēs et p̄senti. 7 vo
lens non inuitus. p. l. qui habet. s. pu
pillus. 7 s. deniqz. ff. de tute. An dele
gatus ordinarius possit dare cura
torem in causa coram eo pendente?
Glō. h in verbo ab eo. sentit q non.
Idem Archi. qd̄ verum fm leges.
sed fm canones. secus. quia omnia
possunt delegari iure canonico. iux
nō. in. c. q. sedē. de offi. ordi. s. Quid
autem si pater vult emancipare fili
um suū clericum. coram quo iudice
id faciet. tractat hic Domi. et tenet
post domi. de rota. deci. clxxij. q. tā
coraz iudice eccliastico qui est iudex
p̄sone. vt h in glō. verbi hmōi. q̄ co
raz seculari. quia emancipatio est a
ctus patris. l. de eman. libero. l. i.
ergo coram iudice patris fiet.
Ultima con. Licz res
filius non possit esse in iudicio sine

De foro cōpetenti

consensu patris. hoc tñ fallit in spiri-
ritu lib^o. Probatur hic in fi. text^o.
Et ibi ponitur rō fallentie. et alios
casus quibus filius sine p̄sensu p̄ris
p̄t esse in iudicio. vi. hic in. g. fin. et p
g. in. c. ex parte. s. de resti. spo.

De foro p̄petēti. Romana eccle

si statuit. q̄ archiep̄us non
possit agnoscere de causis subditoꝝ
suffraganei sui omisso articulo ap-
pellationis. vel si non est appellatus
etiam si subditi p̄sentiat. nisi tunc ac-
cedat voluntas ip̄ius diocesani ep̄i
Nec p̄t archiep̄s p̄pellere subditos
suffraganei sui ip̄ius delegationem
suscipere. nisi aut precepta exequi
aut testimoniū in causis p̄ appellati-
onē ad ip̄m deuolutis ferre. nisi ali-
ud in his tribus sibi p̄petat de con-
suetudine. nec p̄t archiep̄s p̄elatos
et alios subditos suffraganei cogē.
vt sup̄ salarijs aduocatorum et pro-
curatorum in causis corā archiep̄o
motis r̄ndere. Hoc. d. vsq; ad. s. con-
trahentes

Prima con. Nō pos-
sunt cle-
rici subditi ep̄o. adire archiep̄m p̄
viaz simplicis querele. aut p̄ appella-
tionem omisso appellationis articu-
lo. quia nulla p̄petit archiep̄o i eos
regularit̄ iurisdic̄tio. Probatur in
p̄ncipio tex. qd̄ verum nisi de p̄sen-
su ep̄i. quia tunc possūt p̄rogare
iurisdic̄tionem sui ep̄i in alium iudi-
cem eccl̄asticum. c. significasti. s. eo.
Laicus vero etiam sine p̄sensu sui iu-
dicis. p̄t adire alium iudicem et pro-
rogare iurisdic̄tionem. vt hic in glō
verbi clericorum. Cuius ratio ē fm

Domī. quia non sunt ita astricti ne-
ribus superiorū sicut clerici. Alias
tres rōnes dat. gl. in. ca. inoltra. xi. q.
7. Et patet ex cōclusionē. q̄ iudex q̄
non potest adiri. nisi per viaz appel-
lationis. nō p̄t de principali agno-
scere. nisi prius cognoscatur de viri-
bus appellationis. intellige aū sniaz
interposite. etiam si partes consenti-
ant. Rōnem hui^o ponit hic. gl. 7. Ju-
dex ergo habens iurisdic̄tionē limi-
tatam primo cognoscit de causa an
habeat iurisdic̄tionē in ea. intellige
tñ illud verum. nisi ep̄s detulisset ap-
pellationi. quia tunc abdicasset a se
causam. p. c. cuz appellationibus. 7. d.
appel. et facit hic tex. nisi de diocesa-
noꝝ voluntate

Secunda con. Non
pōt
archiep̄us compellere subditos suf-
fraganei. vt causas delegatas ab eo
suscipiant. testimonia corā eo ferāt
aut snias suas exquantur. nisi cōsue-
tudine aliud obtineat. Probatur h
in. s. neq; An aut in casibus duobus
in p̄senti cōclusionē positus vale-
at contraria p̄suetudo. Archi. tenet
q̄ nō. quia tex. in his trib^o casib^o lo-
quitur de consuetudine. ergo secus
in alijs. ar. c. nōne. d. p̄sūp. Cōtra-
riū tenet Senf. quia consuetudo dat
iurisdic̄tionem. c. cū p̄tingat. s. eo. cū
similibus. Nec obstat hic tex. qui li-
cet loquatur de tribus. non tamen
negat de alijs. Quid ergo faciet ar-
chiep̄us. quando vult causas. cōmit-
tere subdito suffraganei. aut si egeat
testimonio. aut si recusat exequi p̄ce-
pta sua? Sic q̄ mādabit suffragāeo
vt ip̄e compellat subditum ad id fa-
ciendum. vt hic in. g. verbi suscipere
q̄ si ep̄s fuerit negligēs compellere

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

subditum. tunc propter negligentia
epi. ad archiepiscopū iurisdicō de
uoluitur. per glō. in. c. romana. s. eo.
li. de supplē. neg. pla. et tenet h. Do.

Ultima con. ^{Consue}
tudine
aliud non disponente. archiepiscopus. of
ficiales. platos. aut subditos. suffra
ganei non potest compellere. sup sa
lario aduocatorum et procuratorum
coram se respondere. Probatu hie
in vers. nec etiam. An autem cura
tor possit petere salarium cur officii
um suū debeat esse gratuitum. vid.
hie in glō. verbi procurator. Et quid
si quis contraxisset cur procuratore
aut aduocato in curia archiepiscopi. an
tunc saltem ratione contractus ibi
posset conueniri. vi. hic. g. in verbo
respondere. et dic ut in ea

Contrahētes

aliarum diocesum super contracti
bus initis in diocef. archiepiscopi. non
compellit archiepiscopus iutos co
ram se respondere. nisi ibidem inue
niatur. licet possit archiepiscopus eis ali
bi existentibus citatis et nō compa
rentibus in possessionem bonorum
que ibi habet missionem facere. aut
si maliciose se occultat ne citari possi
sint. potest archiepiscopus decerne
re etiam missionem faciendam. in pos
sionem bonorum que habent in
alia diocesi. duz tamen diocesani lo
ci ad denuntiationem archiepiscopi
faciant huiusmodi missiones. nec
potest archiepiscopus mittere cleri
cos suos per diocesim suffraganei
sui. ut coram eis fiant contractus
aut facti recognoscantur et appro
batur. nec potest compellere tali oc
casiōe subditos suffraganei coram

se stare iuri. nec eos excommunicare.
pro eo q citati nolunt coram eo sta
re iuri. Hoc dicit vsq in finem

Prima con. ^{Ratione}
contra
ctus in aliena diocesi celebrati con
trahens non potest conueniri in lo
co contractus inuitus ad effectum
distringende persone. nisi ibidem fu
erit repertus. Probatu in hoc. s. et
per hoc limitatur. c. fin. s. eo. ut rōne
contractus sortiatu quis foruz. ita
q si ibi inuentus etiam inuitus com
pellatur ibidem respondere. qd ver
ū ē si f. tetur contractum. si autem
negat prius sūmarie constare debet
iudici de contractu. et tunc pronun
ciabit iudex suam esse iurisdictionem
facit. c. super litteris. s. de rescriptis
Si autem contrahens sit extra locū
contractus. potest iudex eum citare
etiam si sit extra territorium iudicis
ut h probatur. Et illa citatio si nō
compareat citatus constituit eū cō
tumacem aut contemnētem quo ad
quid. quia quo ad missiones in pos
sionem ex primo decreto faciendā
aut decernendam. si bona sint in al
terius iurisdictione sita. non autem
ad effectum q iudex posset eum ex
communicare. quia non potest eum p
sonaliter distringere. et per psequēs
nec excommunicare. argu. c. nemo. xi.
q. iij. Non obst. q extra territorium
ius dicenti non paretur impune. ar
gumen. c. ij. supra eodem li. de pstito.
quia illud procedit in ius dicenti. ci
tare autem potius est requirere q
ius dicere. fin Job. mona. de quo h
plenius Jo. an. et Domi.

Ultima con. ^{Pro in}
eundis
contractibus aut recognoscendis.

De foro cōpetenti

non potest archiepiscopus clericos suos ad diocef. suffraganei mittere. aut etiam subditos suffraganei propter ea coram se citare aut excommunicare. Probatur hic in. nec clericus. Et patet ex isto q. notarius nō potest conficere instrumenta extra territorium illius a quo est constitutus per hunc textum. fm. De. de. samso. quia sigilla istorum clericorum faciēbant contractus autenticos. non tamen extra diocef. poterant sigillare. de quo in spe. de instrumē. edi. prestat. versicu. nota q. et p. glosā in verbo censetur. 7. de re iudi. c. abba te sane. A principe autem constitutus aut ab eo qui privilegium habet a principe. ubiq. potest facere instrumenta. argu. c. cuncta. ix. q. iij. nisi privilegium eius sit restrictus ad certū territorium. c. sane. et. c. porro. de privile. Ab inferiore autem constitutus extra territorium constituentis non potest conficere instrumenta. ut hic fm. Domini. sed pfecta infra territorium constituentis faciunt fidez etiam extra territorium. ut est casus in c. cum dilectus. de si. instrumē. Patet scdo ex scda parte. q. citatus a non suo iudice non comparens. nō potest propterea excommunicari. per c. nemo. xi. q. iij. In casibus tamen q. bus archiepiscopus iurisdictionem habet in subditos suffraganei eos excommunicare possit. dūmodo exprimat casum in citatione per quez cōcluditur sua iurisdictione. quia tunc tenentur venire. alias non fm. Hosti. et Jobem mona. facit. l. si. ff. de iur. omni. iudi. et versiculo nec etiam supra eodem. c.

Seculares iu

dices qui compellunt clericos aut alias personas ecclesiasticas ad solvenda debita coram eis litteris aut alias probata. sunt compellendi ut desistant per locorum ordinarios censura ecclesiastica. cum hoc casu non cōpetat eis iurisdictione aliqua. Hoc dicit

Ex ter. elicitur talis conclusio. Iudex ecclesiasticus potest etiam ex officio compellere iudicem secularem. ne in causa civili citet clericum aut personam ecclesiasticam. Probatur hec conclusio hic in textu iuncta glosa. ij. et. iij. Nam prelati potest ex officio defendere iura subditorum suorum. de quo in c. auctoritate. de privileg. Et intellige hunc textum in clerico non coniugato. quia coniugatus potest in causa civili coram laico conveniri. dūmodo tamen non fiat distributio in persona. ut in. c. unico. 7. de coniugatis. Procedit etiam hic textus. si clericus contraxit euz laico coram iudicibus secularibus loci. qui desuper litteras concesserunt suo sigillo sigillatas. In loco ubi tali modo contractus fieri solent. Nam tales littere faciunt fidem etiam contra clericum. sicut fidez faciunt instrumenta tabellionum laicorum. quod bene probat. c. cum dilectus. de fide instrumē. Debent tamen produci tales littere contra clericos coram competenti iudice scilicet ecclesiastico. per hunc textum. facit. c. si diligenti. 5. eo. ti.

23. C. laic

pro quo fideiussit clerici

iii 2

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

cus recusat ipsum seruare indemnez
contra iuramentum a se prestitum
potest clericus ipm cōuenire coram
iudice ecclāstico. ad quem ratioe iu
ramenti spectat cognitio. et potest
ille premissa monitiōe laicum ad
seruandum clericum indemnem cō
pellere. Hoc dicit.

Ex tex. elicitur talis conclusio
Ratione iuramenti
super contractu laicorum prestiti po
test iudex ecclāsticus ubi de obser
uatione agitur adiri. Probatur hic
in tex. iuncta. glō. fin. Unde patet q
iuramentum super contractu prestiti
tum mutat forum. ita q ubi alias
partes deberent super simplici con
tractu litigare coram iudice seculari
debent ratione iuramenti coram iu
dice ecclāstico tñ litigare. quod h
sentit glō. finalis. Aliqui tamen di
cunt q non mutat forum. sed accu
mulat forum foro. et illud verū est
fm Domi. quando agitur ex iura
mento vt seruetur. nec renocatur in
dubium an iuramentū sit licitū. vel
non. De iudice seculari id probatur
in. c. licet. de iureiuran. De iudice ec
clesiastico est hic tex. Si autem exci
pitur coram iudice laico d iuramē
to. de illo etiam cognoscat. de illo r
diffiniat. seruando ius canonicū. ad
hoc per iudicem ecclāsticū compul
si potest. allegato. c. licet. et. c. quis
supra eodem libro. de pact. et auct.
sacra. puberum. l. si aduersus vcdi
Que autem sunt cause ecclesiastice
mere aut mixte. tractat hic Jobes
and. et post eum Domi. et vid. in
c. cum sit generale. supra eodez titu.
et per glosam et docto. Tractat hic
etiam Domi. an valet iuramentum

de non fideiubēdo pro aliquo. Ar
chidi. xi. q. i. sicut. tenet q nō valet in
ramentum per illum tex. qui dicit q
peccant laici. nisi sibi inuicem fidei
les dederint operam in his que per
tinent ad vsuz vite. Et licet quis nō
teneatur iure canonico aut ciuili fi
deiuere pro alio. tenetur tamen de
equitate naturali fm Archid. ibi et
hoc etiam tenet Lupus. De isto eti
am per Job. and. in addi. specul. ti.
de iureiuran. super rubrica. et Olō.
consilio suo. lxxix. qui ita cōcludit.
Aut iurat clericus istud nō ē illi
citum. quia de iure ad hoc tenetur.
c. de fideiussori. quod verū putat
Domi. nisi habeat patrimonialia
quia si talia habet idem in eo qd in
laico dicendum est. Si igitur laicus
ita iurat et tunc si necessitati proxi
mi potest aliter subuenire. r illud fa
cere debet. et suum iuramentum ser
uare. aut id non potest. et sic ex ob
seruatione iuramenti periret salus
proximi temporalis aut spiritalis
et tunc fideiubere debet. non obsta.
iuramento per textum optimū. xxij.
q. iij. §. si. de quo h vid. Domi.

De litis cōte statione

Exceptionis

sen defensiōis perempto
rie obiectus. nō impedit
nec retardat litis ptestationem. nisi
sit exceptio rei iudicate. rei trāsacte

De litis contestatione

aut finite. qd verū etiā dicit obijci
ens rescriptum non fuisse obtentū
si exceptio deleganti fuisz exposita
Hoc dicit

Exter. e licitur talis conclusio
Non impedit litis
prestationem aliqua exceptio pemi
ptoria. nisi sit de re iudicata transacta
aut finita. Probat̄ur hec conclusio h
in text. Et sumitur h exceptio large
vt eē extendat se ad defensionē. Nā
ppe loquēdo int̄ h ē differētia. vt pa
tet h in glō. iij. quam nō. ppter statu
ta disponētia non admitti exceptio
nem ptra instrumētum debiti. quia
cū statuta sint p̄rie et stricte intelli
genda. c. cū dilect̄. de p̄rie. defensio
videt̄ admittenda. Itē loq̄tur h cō
clusio et ter. h in p̄emptorijs. Nā sūt
alīe exceptiōes dilatorie. vt h. in. g.
ij. et ille bñ impediunt litis prestati
onē t̄p̄aliter. et eā differunt. nō autē
p̄ptorie. c. exhibita. s. de iudi. Hoc
fallit in trib̄ p̄emptorijs h in ter. et
p̄clusiōe enumeratis. q̄ dicūt̄ p̄ri
leglate. quia p̄nt in vīm dilatoriā
opponi. et tunc impediūt litis presta
tionē. et p̄nt etiā opponi in vīm p̄em
ptoriarum. Et rō sp̄alitat̄ in his
tribus est. s̄m Jo. mō. et Joh. an. q̄
iste exceptiōes respiciūt etiā instan
tiā. et illā finiunt. quia exq̄ semel lis ē
finita. re? non debz p̄pelli subire in
stantiā. Alīe autē p̄emptorie p̄cernūt
rē ip̄am. et intellige rē iudicatā ip̄e
dire litis prestationē. q̄n ē iudicata
ab eo q̄ ius iudicandi habuit. id est
a suo iudice. vt h in glō. verb̄ finita
circa p̄n. et nō fuit impeditus. puta
quia non excōicat̄. scismaticus. aut
hereticus. de re iudi. ad probandūz
de hereti. excōicam? s̄ credentes. et si

indicatū sit ordine iuris obseruato
alias non obstaret. vt in s̄ diffinita
ij. q. vi. Et idem intellige in p̄cepto
qd fertur in cōfessuz ante litē presta
ta. vt in eo etiā h ter. locuz habe
at quia ex eo oritur actio in factum
sicut ex sententia. et tenent domiū
de rō. deci. cclxxi. Per rem autē fini
tam alīquī intelligunt litem finitāz
amicabili p̄positione in sp̄ialibus i
quib? non cadit transactio. p̄rie dī
cta. c. super eo. de transact. quod ve
rum dicit Joh. and. quando amica
bilis p̄positio interuenit post litem
motāz ita vt p̄ eā possz dici lis fini
ta. alias sec? s̄. h i verbo finita. p̄ri
mo sentit q̄ ter. dum dicit de re fini
ta non ponit nouam speciem. sed q̄
verbis replicatis repetit id quod p̄
misit. Et ita etiā dixit Inno. sed
s̄m Lapū. tunc ter. vteretur sup̄flui
tate. Ideo. g. intelligit postea p̄ litē
finitā. rem decisā iuramento delato
a parte parti in iudicio. qd iuramē
tuz maiorē vīm habet q̄ res iudi
cata. l. ij. ff. de iureiurā. vel s̄m La
pum res dicitur finita si quis iura
uit se perpetuo non acturum. quia
tunc nisi ex causa agere non potest.
l. admonendi. ff. de iureiurā. l. post
q̄ liti. c. de pact. Et intelligit etiā
Joh. and. quando post litem motā
interueniret illud iuramentuz. vt sic
lis per illud dicatur finita. et sic p̄
p̄rie loquitur. c. veniens. de accusa.
An autem exceptio p̄scriptionis
impedit litē prestari. s̄. h i verbo
finita. videt̄ sc̄ire q̄ sic. et q̄ sit exce
ptio litis finite. dū dicit. vel longo
silentio. et ita tenuit h Hosti. et ma
le. s̄m Joh. and. alleg. spe. titulo de
excepti. s̄ dicto. vers. h̄ ad huc. vbi r̄z

Sūmariū et conclusiōes Sexti

eam ante litem contestatam non ad
mitti. et ita dicit seruari de consuetu
dine romane ecclesie. de quo hic la
tius per Domi. et doctores. in. Lem
ptor. l. de prescrip. long. temporis.
Et aduerte q̄ si in alia exceptione
peremptoria q̄ hic enumerata par
te non contradicente ante litem cō
testatam admitteretur probatio et
probetur. debet impedire litem con
testatam. fm Johā. mona. et Ar
chidia. Ex quo enim notorium est
de exceptione non debet iudex per
mittere vt causa in iudiciū deduca
tur. c. quoniam. d. filijs presby. Sed
silentium imponere debet actori. c.
ueniens. de accusa. Et idem in qua
cumq̄ exceptione peremptoriaz no
toris opposita. fm Lapuz et Domi.
per quod multum ampliatur hoc
capitulum. Item aduerte q̄ licet exce
ptio d̄ non petendo quia concernit
actionem et obligationem et non p
cessum. Ideo post litem contestataz
opponitur et non ante. tamen si q̄s
iurat se non petere tunc impedit li
tem contestari. vt impediatur periur
rium. nec aperiatur via periurijs. c.
verum. de iuratorijs. et idem vbi cū
q̄ quis ex admissione ad iudicium
incurreret. periurium tunc potest a
prosecutione processu repelli. fm
Domi.

Ioblato li

bello per reum proponi
tur peremptoria exceptio
per hoc non intelligitur
facta litis contestatio. nec etiam im
peditur propterea fieri. nisi sit vna
ex illis tribus privilegiatis. de qui
bus. s. c. proximo. dictū fuit hoc. d.

Exter^{elicitur talis conclu}
sio. Exceptione per
emptoria per reum proposita. non
intelligitur propterea litis contesta
tio facta. Probatum hec conclusio
hic in textu. Et ratio dubitandi po
test sumi ex glosa verbi facta. Ratio
autem decidendi sumitur ex regula
exceptionem obijciens. d. de regu. iu.
Et procedit hic textus et illa regu
la quando excipiens stat in finibus
exceptionis non pgrediendo vltra
quia tunc nec fatetur. nec negat. et
sic non fit litis contestatio. c. vno. s.
eo. ti. Secus si vltra progredieretur
respondendo directe libello dicens
petita per actores fieri non debere.
quia sibi factum sit pactum de non
petendo. quia tunc videtur litem cō
testari. per respōsiōē em rei ad nar
rata et petita per actores fit litis cō
testatio. c. vno alle.

De iuramento calumnie

Ide calum

nia aut veritate dicenda
non est iuratum in prin
cipio litis. potest postea in qualibz
parte litis iurari. quia non est de s̄
stātia ordinis iudiciarij istud iura
mentum a principio prestari. et si in to
ta causa esset tacite omissū. nō esset p
pterea nullus processus. et licet in spiri
tualibus causis canones requirant
iuramentum de veritate dicenda.
et non de calumnia vitanda. tamen
vt etiam vitetur in spiritualibus ca
lūnia illud iuramentū in spūalibz vult

De iuramento calumnie

prestari papa hoc dicit. Et sunt tria dicta ut hic in glosa prima

Exter elicitur talis conclusio. Juramentum calumnie ab initio non est necesse prestari. quoniam in tota causa potest tacite omitti. et tam de calumnia quam de veritate in spiritualibus causis debet iurari. Probatur hoc in textu. Et ratio dubitandi decidendi pro parte patris in glosa. verbi et istat. Ratio dubitandi in secundo dicto patris in glosa. verbi annullandus. Ratio autem decidendi ultimi dicti. patet hic in glosa. verbi iuramentum. et dicitur in glosa. Dicitur autem iuramentum calumnie. quoniam quis iurat vitare calumniam. et sex continet capitula. que notantur in c. j. s. e. et Instituti. de pe. te. litigatus. i. in glosa. verbi ad contradicendum et patet in his metris. Istud iuramentum quod iuris sibi iusta videtur. Esti quereatur verum non inficietur. Nil promitteretur. nec falsa probatio detur. Et licet tardetur dilatio nulla petetur. Et istud iuramentum expresse non potest remitti. l. ij. c. de iura. calu. et glosa. in c. ius. s. de testi. Ratio quia propter publicam utilitatem est introductum. alleg. l. ij. sed quia verumur. ut veritas eliciatur et ne iudicium illudatur. c. ceterum. supra eodem. Iohannes expresse eidem renunciare non possunt litigantes. tacite autem bene ut hic

In appellacionis causa iurandum est de calumnia licet etiam sit iuratum in principali causa. et idem in iuramento de veritate dicenda. Procuratores autem constituti post prestitum calumnie iuramentum. ut vitent calumnias debent iurare etiam si a dominis instructi sint quod ponere debeant aut respondere. In omnibus etiam cau-

sis potest iudex ante litem constatu- nem aut postea. quotiens sibi videbitur expedire exigere a partibus iuramentum malicie. Hoc dicit

Prima con- Licet in prima ista iuratum sit de calumnia. aut veritate dicenda. tamen idem iuramentum interari debet in appellacionis causa. Probatur hoc in principio textu. Ratio dubitandi habetur hoc i. g. ij. iuncta. g. j. quia in eadem causa non videtur sepius iurandum. Ratio autem decidendi in contrarium potest esse. quia dato quod esset eadem causa. tamen est alia instantia. l. ij. c. de cura. c. non iniuste. s. de cura. et iuramentum de calumnia aut veritate dicenda ad instantiam refertur. facit. c. si. de testi. Preterea in secunda instantia nove probationes et defensiones produci possunt. ergo prestantur et iuramenta circa tales prestantur in c. cu. Johannes. de fid. instru. p. l. p. hanc. c. de tpi. appel. Quod autem differunt iuramentum calumnie. et iuramentum de veritate. videtur in glosa. penult. et c. j. s. eodem libro. de iudi.

Secunda con- Procurator constitutus post iuramentum calumnie tenetur nihilominus de calumnia iurare. Probatur hoc in vers. procuratores. Ratio ponitur in textu. ut calumnia vitetur ab eo et facit quod procurator de calumnia iurare debet non solum in animam domini sui sed in alijs iuramentis dicimus. sed etiam in animam propriam. Nam vult hic textus. quod ipse iuret. et sic in animam suam. et tenet hoc glosa in verbo ab ipis. Syndicus autem universitatis iurat de calumnia in animam propriam tamen ut est glosa in c. in pertractandis. supra eodem titulo. quod nota in practica.

Sūmariū et conclusiōes Sexti

Ultima con. Iudex pōt qñ cūq; a partibus erigere iuramentū malicie. Probatur hic in fin. tex. Et rō dubitandi ⁊ decidendi patz in. g. fi. et fm Jo. an. statur dicto iudicis sine alia pbatōe. si dicit. expedit iuramentum istud recipe. quia istō iudicis arbitrio relicū est. vt patz hic in tex. ergo pars sibi questionē referre non pōt. p. g. in cle. ⁊. de iu. patro. su per verbo oneram. et dixi in .c. statutum. §. assessores. s. de rescō. Et an iudex recusat⁹ a recusate potest istō iuramentū de malicia recipere. vid. in spec. ti. de recu. §. q̄liter. verfi. quid si sit presumptio. ⁊ tex. hic probat q sic. qd tenent h. Job. and. et Domi.

Allaz tibi iu

der fecit. iniuriam. qui pcuratorem aduersarij tui constitutum ad causam admisit ad iurandum de calumnia. si ad id habuit spēale mā datum. Hoc dicit

Ex tex. elicitur talis conclusio. Litigās pcuratorē p̄t iuramentū calūnie p̄stare p̄ ipm si ei ad iurandum dedit spēale mā datum. Probatur h in tex. Requiritur ergo spēale mandatū ad iurandum de calūnia. qd vex in animā dñi. Sine tñ mandato spēali p̄t iurare pcurator in animā p̄riā. vt. s. c. p̄t. i. r̄n̄s. An aut iudex p̄t citare principales et eum p̄pellere ad iurandū de calūnia. non obstāte q dedit pcuratori mādatū spēale dicit Jo. an. Aut pcurator est dat⁹ generaliter ad omnes causas et cum mādato spēali de iuramento calūnie p̄stādo. tūc talis pcurator admittitur ad iurandum. put Jo. an. dicit se sepius vidisse. et

ita seruatur in practica. licet tex. hic duz dicit causam. et dum in ea facit in contrarium. et tunc iudex potest principales compellere ad iurandū quia melius est instructus. aut ē specialiter datus ad certam causam et ad iurandum in causam domini. tūc fieret iniuria domino si non admit retur procurator ad iurandum in tota causa. etiamsi domin⁹ sit instior. In responsionibus tamen particularibus ad interrogationes iudicis aut positiōes bene compelleretur dominus si esset instior. pro quo. l. fin. l. de procura. et dixi in. c. ⁊. s. eodez li. de iudi.

De restitutione spoliatoruz

Reques de

uenit ad papam querela q spoliationis exceptio in iudicio in spiritualibus causis sepe calumnia se sit opposita. Ideo statuit papa q in causis civilibus propter exceptionem spoliationis facte ab alio q ab actore. iudex in principali non differat procedere. S; si dicatur in civilibus spoliatio facta ab actore. aut in criminalibus causis a quocūq; infra quindecim dierum spaciu. die in quo proponitur spoliatio minime computato. debet probari. alias excipiens in expensis interim p actorem factis prehabita taxatione iudicis condēnetur. et alias prout iudici equum videtur punietur Ille autem hoc casu in criminalibus dicitur spoliatus qui tota substantia sua vel maiori parte ipi⁹ ē p̄uatus

De restitutione spoliatorum

et de illo intelligendi sunt canones qui volunt qd nudi pcedere et inermes inimicis nos opponere non debemus. Hoc. d.

Prima con. In civili bus nō admittitur exceptio spoliationis facte ab alio q̄ actore. in criminalib⁹ vero n̄ refert si facta sit spoliatio a quocūq̄. Probatur h̄ in tex. iuncta glō. verbi a quocūq̄. et ē exceptio spoliationis dilatoria. ut hic patet. quia differt principale negotiū. et est ter. et ibi Juno. in. c. cum dilect⁹. §. de ordi. p̄mi. et. g. in. c. ex p̄questiōe. §. e. et prius debz discuti et terminari. c. exhibita. de iudi. Si igitur spoliatio pponitur facta ab alio q̄ actore in civilibus pceditur ad ulterio ra. ea non obstāte. ut h̄ patz. Et q̄ videtur qd vbi pponitur dilatoria in dex pcedit ad ulterio ra. videtur tace p̄tunciare super dilatoria non admittenda. ut h̄ pbatur. et de hoc in. c. dilectus. ij. de resc. 7. g. ij. in cle. fi. de appel. Rō autē scde partis p̄clutionis est. quia criminales cause sūt odiose ⁊ restringende. ut in regula i peni. §. de re. iur. Item quia accusatus de crimine maiori suffragio indiget q̄ p̄uentus civiliter. et assistet quis restituro qui deest spoliato. xi. q. ij. c. paup̄ fm̄ Hosti.

Secūda con. Ille dicitur spoliatus in causa criminali qui p̄uat⁹ tota sba sua aut pte maiori Probatur h̄ in §. si. illum. et talis hz p̄uilegium ut r̄ndere non teneatur accusatori aū restitutionē. ut h̄ et. §. Solet. ij. q. ij. c. oportet. et. ij. q. ij. c. nullus. Itē qd spoliatus non p̄t exui. scz p̄ s̄niaz cū sit spoliatus p̄ violentiam. p̄uatio

em̄ p̄supponit habitum ut h̄. 7. c. ad dissoluendū. de despon. impu. Intel lige tū hanc q̄ōnez spoliationis obstare. q̄n̄ agitur de crimine criminaliter. sec⁹ si civiliter p̄ viam inq̄sitiōnis aut denunciatiōnis euāgelice ad penitentiā agendam. de quo hic latins Jo. an. et Domi.

Ultima con. Exceptio spoliationis debet infra. xv. dies p̄bari. alias excipiens in expensis cōdenatur actori. Probatur h̄ in tex. et quo patz qd deficiēs in p̄batiōe dilatorie exceptionis p̄denari d̄z in expensis statim nō expectato sine lītis in principali p̄cor. c. pia. §. de excep. et sic. c. finē. §. de do. et p̄tu. etiaz p̄t habere locū in dilatorijs exceptiōib⁹. et ibi tenuit Hosti. et h̄ est p̄ eo ter. D̄z tū taxatio exp̄salarū p̄cedē p̄denationē. ut h̄ p̄z. h̄ hodie fit p̄denatio ⁊ reseruat taxatio. de q̄ p. g. super verbo docuerit. in. c. j. e. li. de elect. §. In his autē. xv. dieb⁹ non p̄putat⁹ dies in q̄ p̄ponit. ut h̄ in. gl. verbi p̄ponit. Et idē videt⁹ in alijs dilatiōib⁹. p̄ illā. g. S̄z circa hoc dic. Aut p̄stat de mente disponētis. qd velit aut nō lit die p̄putari. tunc seruetur mens. ut h̄ exp̄sū ē. Aut non p̄stat de mente tunc p̄sideranda. sūt verba. si enīz dat simpliciter termin⁹. ⁊. dierū. tunc dies in quo p̄ponitur non p̄putatur quia intelligit⁹ de diebus. p̄tine futuris. Leū qui calendis. ff. de verbo. oblig. Aut dicitur infra hinc ⁊ tres dies debz p̄bare. et tunc p̄putantur dies de momento ad momentū. ij. q. sexta. §. b̄iduum. Idem si statuitur terminus computandus ab actu. non a die actus. allegato §. b̄iduum. et notatur in clemē. causam. de

Sūmariū et conclusiōes Sexti

elec. aut statuitur termin^o a die q̄ ce
lebretur actus. et tunc nō computat^r
actus. vt̄. de preben. statut^o. et q̄d
ibi nōt. et sepe de isto est questio. et
ad hanc distinctionem solet fieri re
missio. ideo eā tene. fm̄ Imo. 7 Bo.

Solet autē du

bitari an accusato qui d̄ spoliatiōe
tertij excipit indulgēdū et statuēdū
sit tempus certū infra quod petat
restitutionem bonorū. Et papa pu
tat q̄ sic. ne ita insistat exceptioni. vt
elidat omnem accusationem. q̄ si in
fra tempus sibi statutum restitutiō
nem non petierit. nec causā in q̄ntū
potest ad effectum non perduxerit.
potest tunc accusari exceptione non
obstante. Statuit etiā papa q̄ spo
liatio rerum priuatarum agenti sup
ecclesiasticis rebus vel econtra non
opponatur. Hoc dicit.

Prima con. ^{Accusa}
tus de
spoliatiōe facta a tertio. excipiens
infra certum tempus ei a iudice dā
dum debet restitutionem petere. ali
as procedit accusatio. non ob. spoli
atiōis exceptiōe. Probatur h̄ p̄clu
sio hic in tex. Et quo patz q̄ vbi ali
qua q̄d incidit in p̄ncipali questioe
p̄t index statuere t̄minū infra quem
debz expediri. alioquin procedet in
p̄ncipali. vt hic 7 in. c. latoz. qui si.
sunt legi. Debz etiā semper videre ne
iudicium corā eo agitatū sit illuso
rium. c. bone. ij. §. nec nocebat. de po
stula. prela.

Altima con. ^{Agenti}
de reb^o
ecclesiasticis non obstat exceptio p̄
natarum rerū. nec econtra. Probat^r
hic in fi. Et ratio patz in glō. finali

Sed huic cōclusioni videtur obsta
re multum. c. cum dilectus de ordi.
p̄gni. Et si. soluit dupliciter. Primo
q̄ hic textus p̄cedit. q̄n causa vertit^r
inter p̄sonas eccl̄iasticas. Vel et sc̄do
dicit hic res eccl̄iasticas dicuntur ille
quas laicus possidere non p̄t. vt de
cime et s̄lia sp̄ualia. de quib^o ibi nō
agebatur. S; de rebus temporalib^o
bus eccl̄ie q̄s laici possunt possidē.
et ille dicitur in p̄posito p̄uate Vel
tertio. dicit Archid. q̄ in. c. cum di
lectus re^o excipit de re quaz posside
bat ab eccl̄ia in feudum. et q̄ dixit se
priuatum. et sic audit quia talis etiā
est eccl̄iastica. sicut res de qua age
batur. Hic aut̄ tex. loquitur quādo
agebatur de re eccl̄iastica. et reus ex
cepit de spoliatiōe rei p̄p̄ie seu pri
uate. et sic nō auditur. vt hic. Vel q̄r
to dicit q̄ hic agebatur de re priuata
que p̄pria est et possidetur a lai
co aut clerico. vt a priuato. et excipi
tur de re eccl̄ie. que nullius est in bo
nis. Et de istis non excipitur ad res
priuatas. nec econtra. et placet Ber.
abba. et Boati. et sic planus est in
tellectus huius. §. de quo hic laicus
per Jo. an. et Bo. qui etiā tenet p̄
Lapū q̄ si rector eccl̄ie parochialis
d̄negat suis parochialibus celebra
re diuina aut dare sacramēta et po
stea agit contra eos de decimis ip̄i
possunt excipere de spoliatiōe di
uinorum. et probat quislibet intelle
ctus glōse. Nam hic agitur inter re
ctorē laicos parochianos. 7 sic nō
inter personas eccl̄iasticas tm̄. Item
quia hic agitur de rebus eccl̄iasticis
quas laici possunt possidere. vt de
auditione diuinorum et perceptio
ne sacramentorum. et sic non obstat
hic tex. fm̄ sc̄o in intellectum

De dolo et contumacia

De decimas

qs canonici dicunt se pos-
sedisse infra parochias al-
terius clerici non debent restitui. li-
cet dicant se spoliatos per ipm cleri-
cum. nisi docuerint se possessionem
earū habuisse legitimā. quia contra
eos est presumpcio. cū d iure p̄muni-
a d eccliam parochialem infra quas
sūt predia p̄tineant. Hoc. d.

Ex ter.

elicitor talis p̄clusio.
Agens restitutorio
iudicio. non debz restitui. si ius cō-
mune obstat ipi agenti. Probat h
p̄clusio hic in ter. qd verū ubi et for-
ma libelli et allegatione sua p̄stat q
ius p̄mune facit contra ipsum. vt q
dicit peto restitui ad decimas possi-
tas infra parochiam talis aduersa-
rij mei. quia tunc p̄nunciabit iudex
eum non audiendum. nisi doceat de
titulo. quia ex confessione sua factū
est notorium. modo defectus propri-
etatis notorie habet obstatre agenti
possessorio recuperande. vt hic ad
quod semper solet allegari hic ter.
quod verum fm Archidi. quando
de tali defectu proprietatis constat
iudici notorio iuris. vt hic consta-
bat ex fatua allegatione istorum cle-
ricorum. secus si hoc non constaret
ex forma libelli. vt si quis simpliciter
petit se restitui ad decimas talis lo-
ci quibus spoliatus est. tunc enim de-
bet restitui probata possessione et
spoliatione. vt hic in glō. verbi p̄re-
sumatur. nec oportet docere titulum
nec locum habet hec decretalis. quia
si excipitur contra eum q non per-
tinet ad eum. non admittitur excep-
tio tanq̄ de proprietate. c. j. supra.

eodem titulo. An autem sufficiat in
casu huius. c. q̄ exceptio defectus p-
rietatis obstat agenti possessorio
recuperande. aut requiritur q̄ etiaz
fundet intentionem rei excipientis.
vide hic in glō. iij. que vult q̄ etiaz
requiratur q̄ fundet intentionem rei
vt hic. et idem tenet Archidia. con-
trarium tenet Inno. in. c. constitut^o
de in inte. restitu. et Job. and. in spe.
de restitu. spoli. super rubrica. reuo-
cans hanc glosam. Anto. de but. di-
stinguit pro concordia. aut loqui-
mur de causis beneficialibus. et suf-
ficit q̄ exceptio notorie detrahatur iu-
ri agentis. licet non fundat ius exci-
pientis. Ita procedit dictus Inno.
et Jo. an. in spe. tit. alle. Rō ne vicio-
sus ad bñficia pateat ingress^o facit
c. i. d. eo q̄ mittitur in pos. Aut lo-
quimur in alijs causis. et sic vera est
hec. g. vt hic probat ter. quia facit
exceptio contra actorem notorie et
pro reo. et sic tenent domini de rō.
deci. vij. et Jo. d. imo. in. c. in litteris
s. eo. Et ex isto patz decisio alteri^o
questionis. an videlz laicus spoliatus
decimis possz petere restitutionem
decimarū d̄ q̄ hic i. g. verbi p̄sumit.

De dolo et con- tumacia

Et or qui non

venit ad terminum ad quez
fecit reum citari. debet condemnari
in expensis propter hoc factis reo
venienti. nec ad aliam citationē am-
plius admitti debet. nisi caueat suf-
ficienter q̄ in termino comparere
debeat. Hoc dicit.

Sūmariū et conclusiōes Sexti

Ex tex. elicitur talis conclusio
Acto 2 qui fecit cita
ri reum non comparens in termino
citationis reo venienti p̄demnatur
in expensis et tenetur ad onus cauti
onis. de quo in sc̄da parte tex. Pro
batur hec cōclusio hic. Ex quo ha
bemus duas penas actoris contu
macis. Prima est pena expensarum
que etiam locum habet in reo cōtu
mace. c. cum dilecti. §. do. et contu.
c. querelam. de p̄cura. etiā si reus sit
contumax in p̄ma citatiōe non pem
ptoria. licet non in sc̄da vel tertia. vt
hic in. g. ij. et. c. querelam. de p̄cura.
licet non potest excōdicari nisi pem
ptorie citatus sit contumax. nec eti
am pati missionem in possessionem
vt in. e. g. et faciunt nō. in. c. qm̄. §. fiñ.
vt li. non p̄test. Adverte tñ ad vñz
quod quotidianū est. q̄ si reus com
paret in p̄mo termino citationis. et
confitetur debitum. nō debz p̄dem
nari in expensis. si non fuit p̄ius re
quisitus aut monitus ad solvendūz
fm̄ Panorm̄. in. c. ij. §. de accusati. et
Buil. de cu. in. l. omnes. l. de epis. r
cleri. facit. l. debitores. l. de p̄igno.
Ideo libellantes solent adijcere re
quisitus satisfacere recusavit. quod
nota. Sc̄da pena actoris contuma
cis est q̄ p̄stabit cautionem sufficiē
tem si velit ad aliam citationem ad
mitti. q̄ ip̄e in termino debeat com
parere. vt hic in fi. et in hoc ponitur
ius nouū. sed p̄ma habebatur etiāz
iure antiquo fm̄ Jo. mona. in. c. au
ditis. §. de p̄cura. auē. que semel. l.
quō et qñ iudex. et in. l. non ignoret
l. de fruct. r. li. expen̄. Et q̄ cautio
dicitur sufficiens. vi. hic in. gl. verbi
sufficenter. Debet aut̄ ista cautio p̄
stari iudici. c. pastoralis in fi. de offi.

oz. vel reo. iij. q. iij. libelluz. et si non ē
qui recipiet non est sibi imputandū
fm̄ Inno. alle. c. ex ratione. de appel.
fm̄ Jo. an. Et qualiter reus etiam
alio modo p̄t sibi p̄uidere cōtra cō
tumaciam actoris. vid. p̄ Job. and.
post Inno. de offi. dele. c. p̄sultit. q̄
p̄t petere reus vt absoluat̄ a ter
mino et ab instantia iudicij. Sed p̄
inum p̄t fieri absq̄ alia citatiōe
actoris. sc̄dm non. §. quo etiā in spe
de contumace. §. i. ver. fiñ.

¶ Az qui rece

dēt appellans a iudice p̄pter
gravamen quod sibi p̄tendit illatū
non tenetur iudex ad alia faciēda
in iudicio citare. cum sic receden do
videatur protestari q̄ de cetero no
lit coram illo iudice litigare. nisi tñ
sponte ab appellatiōe sua recederet
Hoc dicit

Ex tex. elicitur talis conclusio.
Ubi iudici constat
saltem p̄sumptiue q̄ alter litigantū
non vult coram ip̄o amplius in to
ta causa comparere. non habet nec
eum amplius citare. Probatur hec
p̄clusio hic in tex. facit elem̄. §. e. ti. et
tex. hic dum dicit. non teneris. Maz
si iudex vult p̄t eum citare. fm̄ Jo.
an. c. consuluit. §. de offi. dele. et hic
in glō. penul. Et quo etiāz p̄t sumi
ratio dubitandi. et sic habemus hic
casum in quo potest p̄cedi contra
absentem non citatum. etiam ad sen
tentiam regulariter. contra. c. inter
quattuor. de maio. et obed. c. p̄sultit
alle. cum similibus. et facit hec de
cretal. ad duas questiones. §. quibz
hic in glō. penul. et fi. Ex p̄ma pa
tet q̄ hic tex. etiam locum habz qñ
quis est citatus ad totam causam r

De eo qui mit. i pos. cā rei ser.

est contumar. quia non requiritur
q̄ postea citetur ad particulares a
ctus. hec autē citatio ad totā causam
admittitur tunc solū q̄ iudex citat
hūtez domiciliū valde remote a tri
bunali suo. vt in romana curia aut
archiepo. aut legato. quia tūc ē dif
ficile ad quemlibz particulare actū
citare. et ita loquūtur iura q̄ hāc ci
tationē pmittunt. c. auditis. de pecu.
c. tū ex lris. de resti. in inte. c. cū olim
de do. et p̄u. cū similibz. fm Jo. an.
in spe. ti. de cita. §. viso. vers. Itē licz
et Domi. hic. Si autē talitē citat⁹ se
mel p̄paruit et satisfecit actū. tunc si
iminet aliū act⁹. debz fieri noua ci
tatio. quia absurdū est q̄ semel cita
tus ad totā cām et p̄parens ampli⁹
non deberet citari fm Jo. an. 7 Fre.
de senis. p̄silio. lxxvii. et Bar. in extra
uagan. ad rep̄mendā. sup. verbo. p̄
edictum.

Ex ter hic p̄. q̄ p̄t quis re
nūciare appellationi
sue de q̄ hic in. g. anpenul. et in. c. q̄
uis. §. e. li. de elect. Et tūc in casu hu
ius decre. est talis appellans et rece
dens a iudice iterū citand⁹ p̄ iudicē
alias non valent acta p̄ eū. vt hic in
fi. sec⁹ estz si non renūciet. s̄ alias ap
pellatio efficiatur deserta eo forte i
uito. qd̄ cōtingit multis modis. in
nō. in cle. sicut. de appel. p̄ ter. hic. qui
solū loquūtur de renūciante sponte
appellationi. fm Jo. an.

**De eo qui mitti
tur i possessionez
cā rei seruade
Am qui su**

per ecclāstico bñficio litigat contra
posseforē. non vult papa p̄pter p̄uē
ti p̄tumaciā mitti in possessionez cā
rei seruade. ne viciosus ad beneficia
pateat ingress⁹. p̄t autē hoc casu etiā
lite non p̄testata. non obstāte rei ab
sentia aut p̄tumaciā p̄cedi in nego
tior. p̄ferri ec̄ diffinitia s̄tia Hoc. d.

Prima con Quāuis
in cā ci
uili q̄ agit reali possit fieri missio
in possessionē p̄pter contumaciā rei
tū fieri non p̄t talis missio in cā bñ
ficiali. Prima pars p̄bat in. c. tue. 7
c. qm̄. §. in alijs. §. vt li. non p̄test. vbi
de hoc. Secda pars p̄bat h̄ in ter.
Et rō est ne ad bñficia vitios⁹ pate
at ingress⁹. vt hic in ter. Et p̄cedit h̄
ter. in q̄cūqz bñficio minimo et ma
ximo. fm Hosti. et s̄tit hic. g. ij. Itē
7 in hospitali 7 ip̄i⁹ rectore. fm La.
p̄ q̄. g. in cle. dispendiosā sup. verbo
bñficijs. de iudi. et hoc q̄ p̄ferunt i
titulū bñficialē. alias vident magis
dici officia. Et sic videt q̄ h̄ ter. nō
habeat locū i eis. ar. cle. q̄ p̄tingit. 7
ibi. g. de reli. do. In contrariū tū fa
ciūt nō. Jo. an. in. c. p̄tingit. §. de do.
in. g. s̄tia. vbi dicit missionem in pos
sitionē fieri posse. q̄ agit sup. iuri
b̄sp̄ualibz. vt d̄ adm̄stratōe sacroz
cura aut s̄libz. Sec⁹ si ageret de di
gnitate seculari. q̄ non expedit ciui
tate ec̄ sine rectore. l. meminisse. ff. de
offi. p̄s. ar. c. ne p̄ defectu. de elec. Jo
p̄cedit tūc ec̄ lite nō p̄re stā ad diffi
nitivā. et sic videt eadē rōne idēz dī
ceduz in rectore hospitalis Logita.
Et dictis etiā patz q̄ si agit de iure
p̄onar⁹ p̄t fieri missio p̄ p̄tumacē. 7
ita tenet Hosti. 7 Arch. 7 Jo. an. q̄ h̄
ter. qui excipit a regula. de q̄ in. g. p̄
ma. solū excipit cās bñficiales i qb⁹

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

non pmittit fieri missiōez ergo in alijs spūalib' manem' sub regula. d. q' in. g. pma. Cū si ageret de ecclia tā q' de p'rietate p' fieri missiō cōtra p'umacē. q' cā non est bñficialis. sed spūalis. vt ē. g. in cle. dispēdiōsā all. et p'bat' in. c. ij. s. de do. et p'uma. In hīc tex. etiā locū habz qñ quis agit ad bñficiū nō obrinēdū. h' q' habuit et amisit. vi. h. i. g. verbi obrinēdis. Et t'z. g. q' sic z illa. g. ē fūada

Ultima con. In cau' bñficialib' reo p'umacit' absēte. p' cā terminari diffinitive. etiā non p'estataz lite. Probat' hīc in tex. Et rō hui' est piculū vacationis. Cū absentiaz p'umacis in cā h'mōi supplet diuina p'ntia. facit. s. porro. in. c. qm. vt li. nō p'est. vbi idē dispōitur q' h. S'z solū loq'ur in cā electiōis. Ibi etiā ex p'sse non p'hibetur fieri missiō in bñficialib'. et sic excusat sup'uitas hui' iuris. s'm Jo. an. et Domi. q' ec tenet h. q' in spūalib' non possz fieri missiō in possessionē fructuū bñficiū q' accessoriū zc. vt in reka accessoriūz. 7. de re. iur. Et an in spūalib' p'fessio rei p'dest actori. vi. hīc Do. et aliq' dicit in. c. penul. s. e. li. de resp.

At lite pēdente nihil innouetur
Spēdijs ec

clesiarū papa cupiēs occur-
rere statuit q' si ex plurib' litigantib' sup electiōe in discordia d se celebrā aliquē p'rigat mozi iuri suo renūcia re aut alias a p'secutiōe secludi. pen dente lite cū sup'ite. nō dz ali' eligi alias electiō facta est ipō iure nulla
Doc dicit

Ex tex. elicitur talis p'clusio Altero et duob' li-
tigantib' sup electiōe secl'iso. pēden-
te adhuc lite cū reliq'. nō p't fieri no-
na electiō. Probat' h in tex. et si fiat
illa est nulla. etiā si supstes litigās d
nouo eligat p' hūc tex. q' simplicit' p'
hibz nouā electionē fieri. s'm Jo. an.
Et idē est etiā in postulationib' et
p'ntationib'. vt lite pendēte inter p'
sentatos aut postulatos ali' postu-
lari aut p'ntari non possit. s'm Jo.
an. et facit. c. 7. pri. hoc verū s'm euz
in postulationib' laicozū. q' licz p'nt
cumulare aliū p'ntando infra tēpus
q'drimestre. c. q' aut. de iure patrōn.
Tū hoc ē verū qñ nō pender lis su-
p p'ntationib' factis. vt hīc p'bat. et
hoc p'pter liti's pendentia. q' lite pen-
dente nihil ē innouandum. vt h. q' d'
nō. et tenet hīc Lap' et Job. caldri.
p'illio p'mo. in ti. vt li. penden. Non
ob. c. auditis. s. de electi. vbi dicitur
scōsam electionē valē post p'mā. licz
sit cassanda. Quia dic vt in. g. verbi
statuim'. illud verū ē. qñ tales elec-
tiones non sūt deducte in iudiciūz
nec lis pender sup ipis. alias sec' vt
hīc patz Sed p'tra hoc videt ē. c. ij.
s. de resti. in intre. vbi electiō facta li-
te pendēte nō est infirmāda nec p'fir-
māda. s' est spectand' enē' liti's. So-
lutio. dicit doct. qñ loq'ur qñ p'ten-
tio est inter electores seu illos q' ven-
dicāt sibi ius eligendi. et sic electiō
ab vno litigante mortuo renūciā-
te aut secl'iso. p't p'cedi ad aliā electi-
onē. vt ibi p'z. Hīc aut' tex. loquitur
qñ p'tentio est inter duos electos. q's
eorūz sit potior. et sic hec decre. non
corrigit illā s'm Jo. an. qui dicit hāc
solutionē tenendā. licz Jo. mō. et ar-
chid. aliē dicant. Idem tenz franc.

De confessis in iure

de zaba. in cle. pma. e. ti. Zap^o tñ dic^t
q^o iste tex. p^t etiã locum habere. qñ e^t
q^o etiã inter electores. vt quia qñ
bet pars electozũ petit electionez a
se factã confirmari. q^o pñt p q n^oe
Inno. in. c. dudũ. ij. de elect. et idẽ vi
detur in collatio nib^o 7 p^ouisionib^o
pari r^one fin eũ

Que res dicat litigiosa vid^o h^o
gl^o. in verbo litigantib^o
et. g. in. c. si. xi. q. j. et de p^ofir. vtili vel
inutili. c. j. r. c. ecclia. ij. s. e. ti. Qñ at di
catur litis pendẽtia id uctã. hodie e^t
expeditũ in cle. si. e. ti.

Ihi contra

q^os litigat sup bñficiũ ec
clesiastico q^o possidẽt li
te adhuc p^odeũte cedat aut morianẽ
q^o diu lis non e^t finita p^otra supstites
bñficiũ alteri non debz cõferri. nec
ad id aliq^os debz eligi aut pñtari. ne
p^o surrogationẽ noui aduersarij. litẽ
in dispendiũ ecclie contingat. pro ga
ri. q^o si secus actũ fuerit. eo ip^o irri
tum est. ad defensionẽ tñ litis p^ot ille
cui^o interest admitti in eo statu in q^o
litem repperit. Hoc dicit.

Prima con. Bñficiũ
litigiosi
ab vno ex litigantib^o possessi etiã
altero secluso. n^o tenet collatio. Pro
batur hic in tex. Et sic ordinari^o bñ
ficiũ litigiosũ alteri conferre n^o p^ot
quia p^o litis pendẽtiã et hanc q^o
nem ligate sunt man^o ei^o. q^o verum
qñ possessor bñficij moritur aut ce
dit. secus si petitor moritur. aut de
cedit 7 remanet supstes possessor. q^o
hoc casu p^ot alius surrogari. s^o Jo.
an. quia h^o tex. tñ loq^otur qñ posses
sor moritur. aut decedit et fũdatur
sup equitate contra rigore iuris. Igi

tur n^o debz excedere casũ suũ. facit
c. p^ostitutionẽ. j. de regula. R^o diuer
sitas est. q^o mortuo petitore. finita
est lis. nec substituit^o vititur iure p^omi
s^o noua collatione. non sic mortuo
possessore. durat eniz adhuc lis sup
bñficiũ q^o petebat. et sic peti potez
rat vacans vt possessũ. Itẽ intellige
p^oclusionẽ et tex. qñ agens petit bñfi
ciũ dicens illud ad se spectare. secus
si solũ petit possessore a bñficiũ re
moueri. vt hic in. g. verbi simplicit.
Et dicit in p^oclusionẽ de bñficiũ li
tigioso. quia bñ p^ot ordinari^o cõferri
re bñficiũ ab alio possessũ de factõ
tñ vacans ip^o iure. non ob. p^osses
sione facti qñ non est litigiosum. vt
in. c. licz ep^os. j. de prebend.

Ultima con. Qui
vult ad
mitti ad p^osecutionẽ litis p^o aliũ icho
ate d^o p^omo pbare de suo interesse.
Probatur hic in fi. tex. Et r^o hui^o
p^ostitutionis hoc casu p^ot sumi. et. gl.
fi. et pone exẽplum. vt in. g. penul. et
de materia vid^o in. c. veniens. ij. s. de
restibus

De confessis iure

Tatuimus vt
p^opositiones negative q^o alias
q^o p^o confessionẽ aduersarij non pñt
probari iudices possint admittere
equitate suadente. Hoc. d.

Prima con. Index
p^o sitio
nem negativam improbabilez non
debz admittere. nisi eqtas aliud vi
deatur suggerere. Probatur hic in
tex. Et que dicatur negativa p^oba
bilis aut improbabilis. vi. gl^o. in. c.
bone. j. s. de elect. et in. l. actor. l. de

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

proba. cano. vi. q. vltim. c. actor. Et qd
vt dicit. g. ista materia positionuz
non hñtibz practicam videtur ali
ena. Ideo aduertendū qd positiones
et articuli formandi et trabēdi sunt
ex sta libelli. vt nōt Jo. an. in cle. se.
pe. de verbo. sig. Et in hoc differūt
hec tria. quia libellus est virtualitē syl
logismus dialecticus p̄tinēs minorē. s.
factū. non autē maiorē q̄ est iuris. sed
p̄lonem q̄ petitur vt ita vel ita fiat
Positio vero et articulus sūt narra
tio facti. sine p̄clusionē. et sūt vnū et
idē in re. h̄ differūt in fine. qd positio
dicitur narratio facti in q̄ntū ordi
natur ad r̄fionē rei. p̄ quā ponens
releuetur ab onē p̄bādī. Nam q̄ ne
gat p̄titionē libelli omnia negat. et
sic actor deberet omnia p̄bare. qd ē
difficile. Ideo particulatim et diui
sim fiūt p̄ actorē pōnes. vt saltem in
aliq̄ releuet ab onē p̄bādī p̄ p̄fessi
onē rei. in dicta clem. sepe. sup verbo
p̄fessiōes. Cū positio ē narratio bre
uis facti p̄tinens ad eliciēdam veri
tatē. sicut Jo. an. c. p̄ri. et si negata fu
erit positio p̄ reū actor habz eā p̄
bare p̄ testes. instrumēta aut alias.
Et in q̄ntū ad h̄mōi p̄batiōes ordi
natur. dicit articulus. vt nōt. g. in. c. ij.
in verbo articulus. p̄. et in cle. se.
pe. de verbo. sig. in. g. sup verbo arti
culos. Pōt etiā dici interrogatio in
q̄ntū fieret p̄ iudicē interrogatiue.
vt hic in. g. magna. quā singulariter
nō. quia in hac materia positionuz
p̄ ordinē decē solūt q̄ones. Prima
quid sit positio in p̄ncipio sui Secū
da vñ pōnes habuerūt originem. in
verfi. habuit. Tertia q̄re fiant positi
ōes in causis. ibi fiūt. Quarta quō
differt positio ab interrogatiōe in
verfi. differūt aut. Quinta quis et q̄

liter sit r̄ndendū positioibz. in verfi.
ad pōnes. Sexta p̄ qd iuramentum
r̄ndeat pōnibus. in verfi. scire debes
Septima quō fiūt pōnes seu formē
tur. ibi pone em. Octaua de quibus
formade sint pōnes. in verfi. scies at
Nonā. an ponēs p̄traria audiatur.
ibi caueat aut. Decima q̄s sit effectus
positiōis. in. g. si. ibi est autē. Et nō
bñ h̄c. g. Que aut sit rō ter. nostri
et huius p̄clusiōis. parz in. g. verbi ne
gatiuas. Dic vt in ea. Et quis omne
p̄babile. est ponibile. licz non econ
tra. vt hic p̄batur. tractat h̄ Jo. mō.
de miraculo an sit p̄babile et quō.
de quo etiā hic p̄ Domi. post eum.

Post p̄fessi

tum iuramentuz calūnie aut
veritatis dicende. re. aut p̄curator
ip̄i interrogat et iussus a iudice. po
sitionibz p̄ aduersariū factis. sine cā
rōnabili recusat r̄ndere. aut se contu
maciter absentauerit. sup p̄tenti in
ip̄is positionibz p̄ confessio haberi
debet. si aut fuerit p̄tumar an huius
iulmodi. iussuz non habet p̄ p̄fesso.
S; alias p̄tra tanq̄ p̄tumar ē p̄
cedendum. Hoc dicit.

Prima con. Non re
spōdēs
pōnibz interrogat et iudice r̄ndere
iussus. censet p̄teta in eis cōfessio. Pro
bat h̄ p̄clusio h̄ in ter. Adhuc tñ rei
quirūtur aliq̄ q̄ hic ex ter. et. g. collī
gūtur. Primū qd ille qui debz r̄ndē
sit p̄ns in iudicio. et a iudice monitus
r̄ndē recuset. recedat cōtumacit. aut
respondere non velit. sec. si absēs fu
isset iussus. vt hic in. glō. verbi iussus.
quā etiā tenet archi. et Dy. in regul.
p̄tra eū. de re. iur. Ja. tñ bur. tenuit
in. l. ij. §. fi. c. de iura. ca. qd sufficit si

De testibus

copiā positionū mittatur cum nota-
rio ad domū ipsi rñdere debentis. et
p notariū respondere iussus recuset.
quia tñc iudex censetur iussisse. cui
au dicitate est iussus. c. mulieres in
fi. s. de sentē. excōi. Et illud est veri
de iuris rigore. licz gl. sit tutior fm
Domī. quā Jo. de imo. cre dit in pra
ctica obseruādam. Scdm qd requirit
est. q ipse iussus non rñdeat pñs. sed
rñdere recusat expisse aut tacite ap
p robando friuole. c. ij. s. e. li. de do.
et pñna. Aut nō velit respondē. q
videlz iudice interrogante tacet. q
habetur p pñso. vt hic. Tertio req
ritur q sua ptumacia nō possit aliq
tergiuersione celari. sec. si excusa
ret ptumaciā dicendo. q non tenere
tur rñdere. vt in sequē. pñone dicā
Quarto requiritur. q iam iuratum sit
de calūniā aut veritate dicenda. vt
hic in tex. Idem tñ pbat Domī. qñ
an lictis pñestationē iuramentū inter
uenissz ex parte interrogati. qd fieri
pñt. vt in. g. magna. s. c. prim. in sexta
parte. Et q istis pñcurrentibz nō re
spondens positionibz habetur p cō
fesso. verū est ipō iure. ita q non re
quiratur snia iudicis. fm. g. si. hic. 7
Jo. an. Idem Archi. licz pñariū te
neat Jo. mona. Est tñ verum q req
ratur declaratio iudicis. debz enim
iudex pñuclare eū ptumacem in re
spondendo. et sic patefacto delicto
declarare eū hñdum pro pñso fm
Bar. in. l. si. i. s. q si actor. l. de iura.
calū. vbi de hoc p enz. et Jo. de pla.
in. l. si ille. l. de decurio. li. x.

Altima con. Ex cā
non artatur re rñdere pñni. Pro
batur hic in tex. dum dicit. absqz rō
nabili cā. et. g. hic in verbo rōnabili

cā. dat. x. exempla. quā. g. singularitē
nō ic. et declarationē ei p exempla vi
de in spe. ti. de pñone. s. septimo.

De testibus Mediatores sy

monie in detestationē crimi
nis admittūtur ad ferendū testimo
niū contra sceleris auctores. dum ci
uilitē agatur et non criminalitē. nec
emolumentū ex officio suo sint asse
cuti. Hoc. d.

Prima con. Mediatō
tores cō
tractū n pñt sup ipis ferre testimo
niū. nisi de consensu partiū. Probat
in. s. qñ vero. in auē. de testi. collati.
vi. et est hic. g. in verbo ciuilitē. Et
hui ratio ē. quia pñsumitur q habe
at affectionē ad actū cui mediator
extiterat. et q velit eum habere effe
ctū ne cogatur restituere salariū aut
alias impingatur ei q min⁹ cautus
fuit. fm. g. in. d. s. qñ. Et dicunt me
diatores hñdō alio noie pñenete et
pñcium qd eis datur dicit pñneticū.
vt. ff. de pñene. l. j. et. ij. fm. g. ij.

Secūda con. et finalis
Si tamē
agatur de crimine symonie ciuilitē
mediator criminis in testē admittē
cōtra auctorem criminis. si emolu
mentum consecutus non fuit. Pro
batur hic in tex. Et sic est hic specia
le in detestationē criminis. q medi
ator in testem admittitur. etiam in
nita parte. Dicitur aut criminaliter
agi de crimine symonie. qñ ad hoc
agitur vt accusat⁹ ab ordine depo
natur. vel fm Joh. mona. qñ ad hoc
agitur vt puniatur vt symoniac⁹ et
a beneficio p symoniaz obtento ab

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

ñctat. quo casu mediator a testimo-
nio repellitur. Civiliter aſt agitur.
qñ ad hoc agitur vt ab adminiſtra-
tione amoueat. de quo i. c. p. tuas
de ſymo. Aut ſi dans agit p̄tra reci-
pſentē repetendo id qđ dedit. c. au-
diuum. de ſymo. Aut ſi p̄tra petētē
beneficiū excipiat. qđ ſit incapax
quia ſymoniac. fact. c. cū dilect. in
ſi. de ordi. p̄gni. Et his caſib⁹ medi-
ator admittit dūmodo non ſit ſoci⁹
criminiſz inuneris. id ē dīſmō emo-
lumentū nō ſit conſecut⁹. hoc eſt ſm
Archi. fructū laboris aut adq̄ſitio-
nem alicui⁹ p̄modi t̄paliſ. tunc enīz
repelleretur qđ magis infect⁹ eſt qđ
alius qđ eſt ſociuſ ſeu mediator cri-
minis tñ ſm. Jo. mona. Nec ob. c.
ueniens. ſ. e. ti. vbi videtur repelli eē
ſociuſ criminis tñ a testimonio cō-
tra ſymoniacū. quia ibi eē fuerit ſo-
ciuſ inuneris. quia emolumentuz li-
berationis ex remiſſione debiti fuit
conſecutus. ſm Romi. Itē intellige
p̄cluſionez tex. in ſocio criminis ſeu
mediatore emendato. Nec ob. c. p̄-
ſonas. et. c. testimoniuſ. ſ. e. ti. Quare
aut nō admittatur criminis ſoci⁹ tñ
qñ agit criminaliter? Sic quia tunc
ſimplicior z clarior p̄batio requirit
imo clariffima. l. ſi. c. de p̄ba. cano-
niſata. ij. q. vij. c. ſciāt. cuncti

Reſentiū au-

toritate mādat papa qđ in
remiſſionib⁹ que ſiūt ex curia lite cō-
teſtata ſup libello poſito rñſo et ar-
ticulato. qñ eſt rñſū negatiue aut mi-
nus plene p̄ p̄curatores partiū. tñc
enī papa trāmittit poſitiōes alicui
iudici deputato. vt ille ad poſitiōes
p̄ p̄ncipales p̄ſonas recepto p̄ri⁹ iu-
ramento de veritate dicenda rñdē

faciat ſufficiēter p̄ vtrāqz partē. Et
ſi conuent⁹ fuerit iurabit abbas et
p̄rior in animas p̄rias et in aīas ſin-
gularium p̄ſonarū de p̄uētū vel ma-
ioris partis eorūdem. qđ tā in ponen-
do qđ rñdendo dicant veritatez ſup
ip̄iſ. Et ſi ſiter ſyndic⁹ iurabit dicē
veritate de eo qđ ſcit aut credit de
hmōi poſitionib⁹. Itē ſup articulis
etiā dētur aut trāmittātur debēt
iduci teſtes p̄batorij. Et ſi aduerſari-
uſ velit reprobare hmōi teſtes p̄ba-
torios. pōt inducere teſtes reproba-
torios forte in curia noiatos. qđ ſm
interrogatoria ab aduerſa parte da-
ta examinari debent. facta tñ ſpecifi-
catione criminū et aliorū obiectoz
De ſi tertio alia pars velit p̄ducere
teſtes reprobatarios reprobatarioz
etiā debent recipi et examinari ſcā
ſpecificatione p̄us criminuz et obie-
ctorū. dñ tñ pars eos p̄ducens p̄er-
ſet iuramētū. qđ ex malicia eos non
p̄ducat. Hoc dicit Et p̄t hec des-
cretalis mel⁹ ſcri ex practica curie
qđ doctrina. ſm Jo. mō. et doc.

Prima con- Poſitio
reſpondēdū p̄ iuramētum veritatis
neqz cōtra eas poſtq̄ recepte et ap-
probate ſūt p̄ iudicem admittit p̄di-
ctio partis. Probatur hic in prima
parte tex. et intellige p̄mā partez ve-
ram in ſp̄ualib⁹. c. ij. ſ. de iura. co. in
quibus etiā hodie de calūnia iuraſ.
c. i. ſ. ſ. eo. li. de iura. calū. et ſit iſta
reſpoſio p̄ p̄ncipales p̄ſonas. vt hic.
qđ verū qñ ſūt honeſtiores et cauſe
vehemētiores. c. j. ſ. e. li. de iudi. l. ſi.
c. de p̄cu. Et ideo facta fuit hic re-
miſſio p̄pter magnā diſtantiā loci
alias p̄pellerentur p̄ncipales p̄ſona
liter comparere corā iudice et ibi re-

De testibus

spondere. *alk. c. j.* Et facit papa hanc remissionem non ex rigore iuris stricti. *h. ex arbitrio p. r. o. f. m. Archi. h. de q. late hic p. Jo. an. d.* Et q. sit forma iurandi de veritate dicenda. quia q. s. pro se aut alijs iurat. patz. hic in *ter. Ma. hic simul egerunt abbas et conventus. Ideo p. platos iurat singulas res de p. uent. ideo videant q. b. antemas suas p. mittant. f. m. Domi. Posset tñ sol. p. lar. agere ex officio suo p. iure p. uent. maxime in bonis cōs. b. quia ipse exercitiū habz actionis et eccliam defendere d. z. c. u. z. deputati. s. de iudi. licz in discretis soluz capitulū agat. c. edoceri. vers. de hoc. s. de rescp.*

Secūda con. Pro recipiendis testib. reprobatorijs pbatoriorum quibz fit remissio. etiam pbatoriorum in curia fit facta p. ductio. Probat hic in s. testes. Et sic p. q. licz agēs p. duxerit testes in curia. tñ reus ad reprobandū illos non tenet. licz cō suos in curia. qd cōiter tenet. licz cōtrariū videt tenere. c. cū olim. de priuile. s. et ibi. g. ij. Sed dic q. ibi p. uentū fuit. vt etiaz re. suos p. duceret in curia vel sponte recepit inducias vt ibi testes p. duceret. aut sic placuit ibi pape. q. partem habuit suspectā

Tertia con. Testes sūt diligēter examinandi f. m. interrogatoria ab aduersa parte data. Probatur in eodē s. testes. Et q. patz. q. ille p. tra quem p. ducuntur testes h. z. formare interrogatoria. Et quō formari debēt vi. h. g. i. s. b. interrogatoria. quā nō. q. d. clarat materiā interrogatoriorū. et sūt examinandi testes sup. articulis. Est autē articul. pars intētionis q. fit vt

desup. testes p. ducant. de q. p. gl. sup. verbo articulos. in cle. sepe. de verb. signi. et f. m. Archi. hic. de q. in spe. ti. de teste. s. nūc videnduz. in pñ. et per totum s.

Quarta con. Exce minis p. tra testes p. t. opponi in genē absq. alia specificatione. ad eā tñ p. bandā nō debz q. s. admitti nisi p. mo specificatione facta. Probat in. e. s. testes. et in. s. fi. de q. p. Inno. in. c. cū dilect. de pur. cano. et Pau. in. cle. p. stitutionē. de elect. An aut debēt specificari locus et tēp. p. missi criminis. sicut in accusatione. vt in. l. libellozū ff. de accusa. canonisata. ij. q. viij. No stien tenz q. sic. et idē Archi. de quo latius hic p. Domi.

Ultima con. Re. p. t. reprobare testes probatorios actoris et actor iterū p. t. reprobare testes reprobatorios rei. Ultra aut non est loc. testiu reprobationi. Probatur h. in fi. rex. et in. c. licz. iij. s. d. testi. et illud p. cedit in reprobatione psonarū. h. in reprobatione dictozū p. apturā videtur q. s. admittend. alias dareē testib. vltimo deponentib. occasio deponēdi falsū. f. m. Jo. an. de quo h. plene p. eum. a volente tñ reprobare testes reprobatorios exigitur iuramentū malicie. de quo h. in. gl. fi.

Comana eccle
fia statuit q. i. cā appellatōis non debeat recipi in testē pcurator appellantis aut aduocat. ei. in p. ori iudicio. Et q. etiaz p. s. uptione faciēte p. appellante sibi nō deferaē iuramentū a iudice indistincte. h. qd iudici videbitur inspectis circumstātijs.

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

Personarū et cause Hoc dicit.

Prima con. Aduoca-
tus vel
pcurator cause pncipalis nō p̄t tes-
tificari in cā appellatiōis. Probat
hic in p̄ma parte text. Et intellige
q̄ pcurator appellantis in p̄ori in-
stantia p̄ ip̄o appellāte non admittit̄
tur in teste in cā appellatiōis. Ita eo-
dē inō pcurator appellati p̄ appella-
to non admittit̄ et pariformiter de
aduocato eoz dicēdū. Et licz h̄ text.
solū loq̄tur de appellantis pcurato-
re aut aduocato. tū eadē rō est i ap-
pellato fm̄ Jo. an. ergo idē ius. Rō
aut̄ dubitādi et decidendi patz hic
in. g. j. ex q̄ patz. q̄ cā appellatiōis nō
est alia cā a pncipali. licz sit alia in-
stātia. facit ne li. in. vna ea. q̄ cā. c. t̄io
pu. o. in ru. et nigro. An aut̄ sollicita-
tor cause p̄t esse testis in cā illa dñi
de rota. deci. centesima q̄nq̄gesima q̄
incipit. Itē q̄ sollicitator. dicit q̄ si
talis est miss̄ et salariat̄ p̄ partē et
non p̄t esse testis. sicut nec pcurator
eadē rōne. scz quia suspect̄ ē p̄t affe-
ctiōnē quā habere p̄sumit̄ ad causā
q̄ fuit rō decisionis hui. c. Si autē
fuit deputat̄ p̄ pcuratores cause. q̄
forte erat pcuratoris familiaris. et
admittatur. quia socij mei soci. non
est me. socius. l. nā soci. ff. pro socio
c. legitur. lxxi. di. qd̄ vez crede in le-
uibus. puta in probando signa sigil-
la aut diligētia pcuratoris. In gra-
uibus aut̄ vbi quis ad honorem si-
bi reputat victoriam cause non ad-
mitteret. aut ad dedec̄ succumbere
est suspectus testis fm̄ cum

Secunda con. Presu-
sumptione faciente pro appellante in cā
appellatiōis sibi iuramentū nō defec-

tur nisi iudici videatur. Probat
in versi. neq̄. Et idem etiā in appella-
to fm̄ Jo. an. quia eadē est rō in eo
hic aut̄ text. loquitur de appellāte. q̄
Remē. archiep̄s fauebat appellātib.
q̄ p̄sumptione faciēte p̄ eis dicitur
eis iuramentū ad finē q̄ subditi sui
fraganeorum appellarent ad eū et cu-
riā suā. An aut̄ in delatione iurame-
ti req̄ratur citatio partis. dñi de ro-
ta. deci. delxxxiiij. tenent q̄ sic. q̄ in cā
est partis. et quilibz potest dici sibi
deferendū fore attentis circūstātijs
cause et personarum. Itē vna p̄t al-
teri deferre. c. fin. s. de iureiurati. vbi
plene de delatiōib. h̄mōi iuramēti.

De iureiurādo Contigit i qui-

busdam ecclesijs q̄ nulli ibi
dein recipitur in p̄latuz aut canoni-
cum. nisi iuret seruare statuta aut cō-
suetudines ecclie scripta et. non scri-
pta. Idē contingit in ciuitatib. ca-
stris. et terris in assumendis rectori-
bus et officialibus. verum quia in
h̄mōi statutis sepe continetur illici-
tum. ad qd̄ nullum ligare debz iura-
mentum. Ideo precipit papa q̄ sci-
entes in dictis cōsuetudinibus aut
statutis p̄tineri illicita impossibilia
aut eccliaſtice libertati obuiātia. nō
preſtent talia iuramenta. quia ea p̄-
stare nequeunt sine diuine maieſta-
tis offensa. Et si ab ignorātib. di-
cta iuramenta sint p̄ſtita solum ar-
tatur ip̄oz p̄textu ad licita possibilia
et eccliaſtice libertati non obuiātia
et non ad aliq̄ illicita in eis contēta
Hoc dicit.

De iureiurando

Prima Quis consuetudo aut statutum habens quod prelati. nou. canonic. aut ad dignitatem aut officium electi. habeat prestare iuramentum de obseruandis statutis et consuetudinibus. Probatum hic in tex. quod verum intelligitur modo post receptionem aut electionem preterit ut hic probatur in tex. dum videtur verbo prelati. Si enim ante electionem ab eligendo exigeretur illud esset illicitum et symoniacum. si super re spirituali exigatur. per tex. i. ca. Artaud. viij. q. iij. quod verum nisi exigatur a superiore. aut nisi omnes de capto iurent. secundum Archiepiscopum et Jo. an. de quo vide. non in. c. sicut nostris. de eo. et plenius. viij. q. iij. in summa.

Secunda con. Iurans generaliter seruare statuta et consuetudines astringitur solum ad licita possibilis et ecclesiastice libertatis non obuiaria. Probatum hic in tex. Et de hoc dicitur ut hic in. g. si. Iuramentum enim non est vinculum iniquitatis. ut hic. et si generale sit. recipit interpretationem a iure communi. per c. veniens. de e. ti. secundum Archiepiscopum. Et patet ex hoc tex. et persone tria que inducunt inualiditatem statutorum et consuetudinum. scilicet que sunt illicita. imposibilia. et libertati ecclesiastice contraria. de quo in. c. erit autem lex. iij. dist. c. de consuetu. et au. c. cassa. de sacrosan. ecclesie

Item mulieres que consentiunt in alienatione dotis aut dotalis propter nuptias. et iurant non contrahere teneantur de iure canonico homini iuramentum non vi nec dolo prestitum obseruare. iudices tamen secularis

res licet eis de iuramento preter eas contra preiuramentum audiunt: quod vult papa preelli per locorum ordinarios hoc casu ad obseruandum ius canonicum ut vitetur periculum animarum. Hoc. d.

Prima con. Quis alienationis rei dotalis aut donate propter nuptias tractat etiam de consensu uxoris celebrat sit inualidum. iuramentum tamen super homini tractatum prestitum iure canonico est seruandum. Probatum prima pars Insti. q. alie. licet vel non. nam dotalis. et ff. de fundo. dotali. l. lex iul. Secunda pars probatur hic. et in. c. cum contingat. de e. quod verum. nisi iuramentum tale esset vi aut dolo prestitum. ut in iuribus alle. facit. c. quis. de e. li. de pac. Et ratio huiusmodi parte personis est quia iuramentum hoc casu prestitum est super renunciatione iuris percipientis fauore iurantis circa rem familiarem et primam ipsius. Ideo obligat et renunciationem seu contractum firmat secundum Domini. hic. secus si iuramentum super re turpi aut illicita esset prestitum. quia tunc non est obligatorium. ita intelligitur l. non dubium. de legi. et regula non est obligatorium. de re. iur. Practicam tamen inualidandi alienationem dotis etiam iurata. vi. hic in. g. si.

Secunda con. Compellitur iudex secularis obseruare ius canonicum obuians periculis animarum etiam quo ad decisionem causarum. Probatum hec conclusio hic in tex. et in. c. decernimus. infra. de senten. ex. Non obstat. c. si duobus. supra. de appellatione. et glosa in. c. finali. supra. eo. li. de arbi. Quia dicitur quod aut leges non disponunt in materia peccati. et tunc si contra ius canonicum procedit prima

Sūmariū et conclusiōes Sexti

quia debent seruari in foro seculari inter laicos. et canon inter clericos. Aut leges disponūt in materia pccī aliē q̄ canones. et tūc canones sunt seruādi in foro seculari int̄ puros ec̄ laicos sicut inter clericos. quia in talibus leges p̄descēdūt canonib⁹. ita p̄cedit qd̄ hic dicit̄. s̄it autē hec cōpulsio iudicis secularis p̄ loci ordinariū etiam inferiorē ep̄o. fm̄ Jo. an. de q̄ vi. nō. in cle. p̄ma. de iurepatro.

Am in posi-

onib⁹ aut responsionib⁹ sup negotio electiōis post iuramentum factis repitur aliqs̄ sibi cōtrari⁹. v3 ei tanq̄ piuro perpetuū silētiū sup electiōe ip̄a ip̄oni. nisi eū excusat iusta cā et rōnabilis. Idē si p̄curator h̄mōi r̄siones fecerat aut positiōes p̄trarias dño expresse id̄ mandante aut ex post facto sciente et ratuz habente seu eas non reuocāte. Doc. d.

Prima con. Post iuramentū dans positiōes aut r̄siones manifeste p̄trarias est piurus. Est agitur de b̄nficio obtinēdo ei silētiū imponi. nisi eū excuset cā rōnabilis. Pro batur hic in p̄ma parte. quia dans positiōes hoc ip̄o eas fateri videt̄. quia ille est effect⁹ positiōnū. vt p3 i c. j. s. ti. p̄ri. in fine magne. gl. Igitur si dat p̄ iuramentum est periurus. et per consequens a beneficio obrinēdo repellitur. quia etiam periurium deijcit obtinētē a beneficio obtinēdo. vt hic in. g. ij. Rōnabilis autē causa excusaret ab hac pena ponēte cōtraria. Exempla sūt hic in verbo iusta causa. vt si vnuz multipliciter intelligi potest. vel vult probare se er-

rasse. et propterea reuocare confessiōnem maxime circa factum alienuz vbi est probabilis ignorantia. l. nō nūq̄. ff. de colla. imo et statiz reuocari potest p̄fessio facta in iudicio an̄ q̄ sit in actis etiā non docto errore fm̄ alle. g. quā nō. cū qua cōcor. Jo. mona. et Archi. de q̄ Jo. an. et hostien. c. gaudem⁹. de diuoz. et. c. cum causa. de appel. Itēz habet hic tex. ec̄ locum fm̄ Jo. an. si p̄ positiōes et responsiōes apparet p̄trarietas et nō p̄alterū tñ. quia eadē ē ratio vt pono me bone fame qd̄ aduersari⁹ meus concedit. postea ponit me piurū homicidam zc̄. et q̄ hoc sit notozuz et publicū. ex hoc apparet piurium aduersarij mei. Itēz et habet hic tex. locum fm̄ eundez in articulis si per iuramentum dentur quia hec equi parantur. secus si non formentur p̄ iuramentum. quia nō haberet locuz tex. quia ponens dicit sic esse et idē in r̄ndente. articulans vero non asserit. h̄ dicit q̄ vult aut intendit p̄bare. Nec habz hic tex. locum in positiōibus ante iuramentū datis. neqz in positiōib⁹ p̄ fidei dationē datis quia tex. solum dicit de datis per iuramentū. igitur zc̄ Pro hoc regula i penis. j. de re. iur. fm̄ Domi.

Secūda con. et finalis delictuz procuratoris non nocet domino ec̄ lite iam contestata. nisi in casib⁹ in textu expressis. aliud est in ip̄suis cōtūacia. Probat̄ h̄ in sc̄da pte tex. iūc. c. ij. supra eodem libro. de confessi. d̄ quo in. c. j. supra. vt lite non contestat̄ per glosam et doctozes. Patz hic q̄ vtilius est actori q̄ domino respōdeat positiōibus per se q̄ per procuratorem. de q̄ dixi ec̄ in. c. j. s. e. li.

De exceptionibus

de iudi. Si em̄ domin⁹ respondens est sibi p̄trarius post p̄stitū iuramētum locū habz hic tex. Sec⁹ in p̄curatore regularit̄. Fallit tñ si p̄curator haberet exp̄sse mandatu⁹ ad sic r̄ndēdū vel ponendū. quia sic dñs ē piurus. Scōs cas⁹ si dñs sciēs h̄mōi p̄trariatē ratā habuerit eā. Terti⁹ si non reuocauerit facta p̄ p̄curatore. nā tunc dñs factū alienū facit p̄rium p̄ s̄sensum. facit. lxxxiij. di. p̄ totū. fm̄ Jo. an.

De exceptionib⁹ P̄ Ia considera

tione statuit sancta mater ecclesia q̄ excōicatiois exceptio in q̄cūq̄ parte litis opposita litē differat⁹ agentē repellat. et hoc vt magis ecclesiastica censura timeat p̄iculum cōionis euitē. p̄tumacia rep̄matur et excōicat⁹ p̄sul⁹ facili⁹ ad gr̄az et cōionē reuertat. h̄ q̄ b̄ exceptio hodie frequēter ad differendū negotia p̄ponitur p̄ maliciā. Ideo cupiens papa adhibere medelā. Statuit q̄ p̄ponere volens exceptionē excōicationis. debz expr̄mere sp̄m ill⁹ et nomē excōicatoris ac eā infra octo dierū spaciū (die in q̄ p̄ponit n̄ p̄putato) p̄babit apertissimis documentis. alias iudex p̄cedit in causa et ip̄m excipientē taxatione p̄babitā p̄demnabit in expensis. Et si post ea durante iudicij instantia iterū excipiatur de eadem excōicatione vel alia et p̄betur repellatur actor a se quētib⁹ in iudicio peragendis. donec merverit gratiam absolutionis. omnibus precedentibus in suo robore duraturis. Prouideat tamen

iudex q̄ ultra duas vices exceptio excōicationis coraz eo non opponatur. p̄tēq̄ si noua emerferit vel euidens et prompta p̄batio de antiq̄ supervenerit. Si aut̄ post rem iudicatā excōicatio opponatur executio nem impedit sententiē. Sētentiā tamen p̄cedens debito non caret robore. hoc etiam tenendū est q̄ si actor excōmunicat⁹ sit publice. potest iudex eum quandocunq̄ ex suo officio repellere. etiam reo non excipientē. Hoc dicit

Prima con. ^{Exce}ptio excōmunicationis maioris in qualibz parte litis opposita agentī ipsum repellit ab agendo super principalī. Probatur hic in principio et in .c. exceptionem. s. e. ti. Et quattuor rōnes huius statuti patent hic in tex. in principio. Et intellige hanc conclusionem veram. si maior excōmunicatio opponatur in vim dilatorie et p̄betur. Alias non sufficeret eam opponi. vt i. c. suborta. supra de re iudi. Nec habet excōmunicatio minor hunc effectum. vt patet hic in glosa verbi speciem. et. c. a nobis. supra eodem titulo. An autem ab extra iudicialibus secludatur excōmunicatus. vide hic glosam in verbo communibus. et circa eam Johannem and. et Dominū. et per Innocentiū et doctores in .c. veritatis supra. de dolo p̄tuma. vbi plene d̄ materia. Et aduerte q̄ etiam si contra actorem iuravit nullam exceptionem proponere. reus tamen excōmunicationem opponere potest. quia non opponēs incurreret peccatum. Ideo iuramētū nō est obligatoriu⁹. c. supra titulo proximo

Sūmariū et conclusiōes Sexti

Secūda con. Debz tñ excipiēs de excōicatione spēm excōicatōisz nomē excōicatoris expmē .et nisi eā ūtra octo dies pbauerit expensarum p̄dēnationē sustinere. Probat̄ in versū. si quis igit̄. Spēs debz expri mi. quia minor excōicatio nō repel lit ab agendo .vt dixi. Et si dicat tñ appellatiōe excōicationis in dubio venit maior. c. si quē. de sentē. excōi. s. Ideo simplicit̄ eaz opponere suffi cit. Dico q̄ hoc verū est in snia iur. aut hominis. que fauorabilis est q̄ ad hoc quia medicinalis est. Dic̄ ar loq̄tur in odiosa p̄ter opponētium dolū. igit̄ur hic potius intelligere mus de minori. ar. c. odia. de regu. iur. Nomē excōicatoris debz expri mi ex causa. que habetur hic in glō. verbi nomen. Et qd̄ si opponit snia excōicationis late a canone? Dic q̄ tunc debz expri nomē canonis p̄ priū aut p̄petentibus indicijs dz ca non specificari. quia nō est licitū va gari in incerto. vt hic fm̄ Hosti. et Archi. fatetur tñ Jo. an. q̄ si expri matur causa ita q̄ auferatur incerti tudo videtur sufficere. de quo h̄ lati us p̄ eum. et qualit̄ probari debz di cit hic tex. aptissimis documentis. et sic non sufficeret pbare euz quōq̄ fuisse repulsi. fm̄ Jo. an. in. c. cu3 di lectus. de or. p̄gni. sup. g. penul. Nec sufficeret pbare famā. fm̄ Jo. an. in c. prudentiā. sup. verbo p̄petentē. de offi. dele. quia fama equiparatur so lū vni testi. vt notatur. iij. q. iij. vers. itē sepe. An aute3 sufficeret proba re denunciatiōē. vid. hic. g. in verbo nomen. in si. que. sentit q̄ non. licet Hosti. tenuerit p̄trarium. Sz dic q̄ aut opponitur excōicatio in vim p̄ emptione. exempla sunt. hic in. g. ver

bi opponit et tñ p̄cedit glō. hic. aut in vim dilatorie et tunc p̄cedit opi nio Hosti. Rō diuersitatis ē quia p̄ mo casu agitur de maiori p̄iudicio q̄ scdo. Ideo tunc plenior requirit̄ p̄batio fm̄ Domi. Jo. de scō. Geo. Imo. et doc. et ē deci. rote. cclviij. in noua que incipit. Item licz. De isto aut̄ termino octo dierū. an p̄t̄ plon gari glō. in verbo octo. sentit q̄ nō et sequitur doc̄.

Tertia con. Succūbēs bis p̄ter defectū probatōis excōicationis re pellitur a p̄tate excipiendi de excōi catioē in eadē instātia ampli. Pro bat̄ur hic in vers. pulso. Fallit autē hoc in duob̄ casib̄ in tex. posit̄is. Et hāc p̄conē et p̄cedētē itellige d̄ dilatoria excōicatōis. Quid aut̄ de p̄ptoria. vi. in cle. fi. de appel.

Quarta con. Excōica tio p̄ sniam opposita ip̄ executione ipe dit. h̄ sniam nō tollit. Probaf̄ hic in vers. h̄ si post. et sic acta in iudicio cum actore etiaz publice excōicato valēt. qd̄ verū. si sint acta corā ordi nario. Si aut̄ sūt acta corā delegato qd̄ iuris vid. p. g. in. c. s. eo. li. de re sep. et ibi dixi. Habem̄ igit̄ h̄ vnam exceptionē dilatoriā q̄ ipedit snie ex ecutionē Jo ec̄ corā excoicatore mero p̄t̄ opponi. vt h̄ i. g. verbi ipedit. et si nō admittēt eā ab eo appellari p̄t̄ fm̄ Jo. mō. De alijs exceptionibus p̄si milibus. vide in. c. q̄ ad consultatio nem. supra. de re iudi. et per Jo. mō. hic. et plenius fm̄ Hostien. in sūma de offi. delega. in. s. que. delegari ad sū. Dicit tamen Johannes. and. q̄ excoicatore merus examinat̄ summa rie huiusmodi exceptiōes. sed nō p̄ nūciabit sup̄ illis. sed ad delegatē

De exceptionibus

partes remittit debz. c. de cetero. s. d. re iudi. sec. est in mixto executor. q. omnes rōnabiles exceptiones admittere debz. et examinare ac terminare. c. accepim. de eta. et quali. Et q. dicitur mer. et q. s. mixtus executor. v. de pulcrum. g. in. c. prudentiam. s. q. vero. de offi. deleg.

Ultima con. Debet iudex excommunicatum publice ex suo officio repellere. Probat hic in fin. ter. Et quo patz. cas. in quo iudex supplet ex officio d. quo. in. g. anpenul. Rō aut huius conclusionis est periculum animarū. s. in Hostiē. qui dicit hanc provisionē vtilē ut xpiani timentes incōmoda circa absolutio nem petendā nō dormiāt. put mul ti faciunt. ut patz. in. c. fin. s. de pecu lio. Quis aut dicatur publice excōs catus. vid. p. g. in verbo publice. in cle. 7. de sepul.

Am quidaz iudices seculares recusant admittē exceptionē rei iudicate per ecclāsticū iudicē in casu etiā q. de in re aut p. s. uetudine p. gnoscendī habu it p. rātem. Ideo papa decernit eos p. pellendos a locorū ordinarijs per censuram ecclāsticam ad hōi exce ptionē admittendā. Quia etiā ecclē siastici iudices debent corā eis ad mittere exceptiones rei iudicate p. se cularē iudicē. dūmodo nō inducant periculū animarū. Hoc dicit

Prima Iudex ecclāstic⁹ iurisdictionē exer cet in laicos de iure cōmuni in casib⁹ bus. aut etiā in cōsuetudine. Proba tur hic in principio. et fact. c. si cleri

cus in fin. s. de foro. competen. Nā cōsuetudo dat iurisdictionē. ut h. in. g. iij. Qñ autē de iure adducit ex empla hic in. g. iij. Et dicit Paulus circa hoc q. in spiritualibus et ma trimonialibus et annexis cognoscit etiā inter laicos. c. tuam. de ordiñ. p. gni. c. causam. qui si. sunt legi. Simi liter in articulis fidei et in crimine heresis. sed tunc executio finalis spe ctat ad iudicem seculares. c. excōmu nicamus. s. de hereti. et. c. cum fm leges. 7. de hereti. In alijs criminib⁹ distinguendum est. Aut enim sūt in troducta per ius canonicum. ut est crimen symonie. et ecclēsticus p. g noscet. c. cum sit generale. de foro cō peten. Aut per vtrunq. ius. et sic lo cus est preventioni. argum. c. tue. de procurato. de quo vide glosam que est notabilis. in. c. nos inter. de pur. canoni.

Secunda con. In eisdē personas opponi potest exceptio rei iudicate coram quocunq. competē ti iudice. Probat hic in textu. Et que requiruntur ad hoc q. obstat ex ceptio rei iudicate. vide hic in. glō. notabili. i. verbo admitti. et vid. ple ne per Innocen. in. c. finali. de ordi. cogni. Patet igitur q. sententia lata ab vno competenti iudice debet seruari ab alio cuiuscunq. etiā sit iurisdictionis. alias dicitur contenne re illius iurisdictionem pro quo cō temptu potest puniri. ut hic in tex. Nam secularis ab ecclēstico ex communicatur premissa monitio ne. s. m. doctores. per. c. administrato res. xxiij. q. v. Ecclēsticus autem per superiorem suum punitur pena debita. ut hic in tex.

Sūmariū et conclusiōes Sexti

Ultima con. ^{Ma ad} iudex eccl'astic' exceptionē rei iudi-
cate p laicum. si ex s'nta surgeret peri-
culū animarū. Probat' hic in fi. tex.
Et pone exēplū forte in vsuris. Et
videtur ex istis q' iudex eccl'asticus
non exequitur s'ntiam laici. nisi p' q'
noscat an sit p'udicialis anime. d' q'
in. c. f. s. de offi. oz.

De prescriptio- nibus.

Discopus

qui decimas aut eccl'as
ab eo p' aliū ep'm petitas
dicit se legitime prescripsisse. si infra
alter' diocesim sint constitute. oportet
ter titulum pbare. quia p'tra ip'm fa-
cit ius p'mune. licet em' regularit' in
prescriptione rei eccl'astice bona fi-
des sufficiat. Si tñ ius cōmune aut
p'scriptio contra p'scribentē faciat. ec-
est n'cari' titul'. nisi t'ati t'pis allega-
retur p'scriptio cui' p'trarij non exi-
stet memoria. Hoc dicit

Ex tex. ^{elicetur talis conclusio}
rei eccl'astice sufficit p'scribēti bonā
fidē habē. Probat' h' in versi. Ma
licz. et in. c. de q'rtā. et. c. vigilāti. et p'
g. c. si diligenti. s. e. et hoc verū regu-
larit'. fallit in duob' casib' h' in tex.
positis. Primo si p'tra p'scribentē fa-
cit ius p'mune. ut hic. tunc em' requi-
ritur etiā titul'. Aliud exēplū est in
c. illud. xliij. di. Et hoc verum siue
qs agat ex p'scriptione. siue pueniat.
ut h' in. g. magna. q' ponit septē opi-
niones circa p'bartionē tituli. et vlti-
mā dicit hic approbatā. q' erat etiaz

opi. Ber. in. c. si diligenti. s. e. ti. Secū-
d' cas' in q' requir' p'bartio tituli est
qn saltē p'scriptio ē p'tra p'scribentē. po-
ne exēplū in. c. si diligenti. all. Prez
in plato q' exigit granamina a s'bdit-
tis. p'sumit em' q' subditi poti' ex t'is
more p'sent. q' ex debito. ideo nō p'
cedit p'scriptio p'tra eos sine titulo.
vt. q. q. nullus. 7. r. q. iij. q' p'gnouim'
Ide q' ep'us alium ep'm aut miles
militē sepi' recepit ad prandiu aut
hospiciū. illud em' p'sumit. factum ex
grā 7 charitate. Ideo si recepit p'te
vit se p'scripsisse p'scriptio est p'tra euz
Ideo debz allegare 7 pbare titulū
vt notur. de cā poss. et p'rie. sup. glō.
verbi dante. f. m. Domi. Ex dictis pa-
tet q' vbi quis p'scribit p'tra ius cō-
mune plura requirūtur. Primo req'
ritur em' possessio. vt in regula sine
possessione. de reg. iuris. Secūdo req'
ritur bona fides. vt in. c. vigilanti. 7
c. si. s. e. et in regula malefidei. s. d. re.
lusi. Et qs dicit bone fidei possessor
et quis malefidei possessor. vi. gl. pe-
nui. in. c. si diligenti. supra. e. Tertio
requiritur iustus titul'. vt h'. Et licz et
tul' sumit multiplicat. vt notat. p. g.
in. c. dudū. ii. sup. de elect. sup. verbo i
titulatum. In pposito tñ capit' p' cā
dñij adq'rendi. q' tituli habent. ff. de
vsucap. post illā rubricam in titulis
octo sequen. et p' hosti. in sūma hui'
titu. in pma parte In p'scriptioni-
b' ei' decem vel viginti annorum et
vsucapionibus indistincte requir'it
titul' Insti. e. ti. in p'n.

Secūda con. ^{et fin.} In
one t'ati t'pis cuius incij non ē mei-
morā hōinū. nō oportz pbare aut
allegare titulū. Probat' h' in fi. tex. 7 in
tellige etiaz si ius cōmune sit p' p'scri

De prescriptionibus

bentē. ut hic pbatur Et rō pclusio
nis fm Archi. 7 Jo. mo. est. quia ex
tāto tpe psumitur titul. et putat q
psumatur ti. p suo. ut ff. p suo. l. i. in
pn. et. l. iij. in fi. Debz tñ pbari tēp
tā longum Et quō illud pbatur cu
ius intij non est memoria. vid. h in
glō. ff. quā singulariter nō. et cuius
etatis debēt hoc casu eē testes? Sic
fm Domi. post Zapū. q. ad minus
erunt. l. iij. annorū. vel saltē tāti tēp
vtra. xl. annos. q. fuerūt volū capa
ces tempore quo videre inceperunt.
pro quo. g. ff. xxxvij. dis. c. relatum. d
quo per doct. f. de ver. sig. c. veniens
et. s. e. ti. c. cum nobis

I qui propter

delicta vel excessus suos bo
nis suis q̄ a romana aut alijs tenēt
eccl̄ijs sint priuati. null? talia bona
apprehendens aut occupans p̄t pre
scribere. nisi contra eccl̄iam romanā
centenaria. p̄tra alias q̄dragenaria
annorum p̄scriptiōe. Si vero post
mortem alijs detegatur fuisse here
tic. qui in vita putabatur catholi
cus. bona sua quadraginta ānorū
spacio p̄scribūtur. etiā contra ro
manam eccl̄iaz a filijs suis. nepotib?
aut alijs heredibus suis extraneis.
duz tamen catholicis. Doc. d.

Prima con. Centenaria p̄
scriptio p̄iudicat eccl̄ie romane. q̄
dragenaria alijs inferiorib? eccl̄ijs. in
omnib? reb? p̄scriptibilibus. Pro
batur hic in tex. cū concor. in. g. all.
licet olim omnes ecclesie gaudebāt
p̄scriptione centum annorū. l. iij.
c. de sacrosā. ec. Et intellige cōclu
sionem. dūmodo dicta p̄scriptio
centum vel xl. annorum legitime sit

ppleta. de q̄ in. c. s. p̄xi. quia requiri
tur possessio p̄tinua. bona fides. et
quōq̄ titul. ut ibi dixi Et q̄ dicatur
eccl̄a rōna hoc casu scz i cētenaria p̄
scriptione. dicit Archi. q̄ eccl̄ia late
ranen? q̄ est patriarchalis in q̄ pas
pa sūm? patriarcha residet. xxiij. di.
c. j. de quo dixi in. c. fūdamēta. s. e.
li. de elect. Res igit̄ illius eccl̄ie et ge
neralit̄ omnes res q̄ ad dispositio
nem sūmi pontificis imediate perti
nent. gaudent isto p̄uilegio. c. ad
audientia. s. e. ti. nō aut̄ possessiōes
eccl̄ie beati Petri. et tñ patrimonij
pape et eccl̄ie. dicitur patrimonij
beati Petri. fm Hugū. in. c. nemo
xvi. q. iij. de quo in. c. auditis. s. e. ti.

Secunda con.

heretici ip̄o iure bonis suis sint priuati.
tñ spacio. lx. annorū taz p̄tra roma
nā q̄ alias eccl̄ias bona hmoi per
possessores catholicos p̄scribuntur
si ip̄i dū vixerūt putabantur catho
lici. Probat̄ hic in scda parte text.
iij. c. c. v. fm. j. de here. Et quo ha
bem? hic sp̄alē casū. in q̄ p̄scribiē
etiā p̄tra romanā eccl̄iam spacio. xl.
ānorū. Et rō sp̄alitat̄is est fauor
religionis et in odiū hereticorū. ut
hic in. g. fi. et demū post mortē eo
rū currit ista p̄scriptio. quia sicut
in vita non p̄scribitur crimini. ita
nec bonis. l. apostatarum. c. de her
retic. nec habet locum hic tex. et p̄clu
sio. si ante completaz p̄scriptiones
detegantur defuncti fuisse heretici.
fm Jo. an. p. tex. hic dū dicit. detegā
tur. facit. c. veni. s. e. ti.

De sentētia et re iudicata.

Sūmariū et conclusiōes Sexti

Az eterni iu

dicis tribunal. non habeat illū pro reo quē iudex iniuste cōdēnat. vult papa q̄ iudices ecclīastici caveant. q̄ in iudicijs eo r̄ū odiū. fauor. timor. aut p̄miū. sibi locū 3 non usurpent. Est̄ aliq̄s iudex ecclīastic⁹ contra conscientia p̄riam et contra iustitiā in gravamen alicui⁹ partis fecit aliquid in iudicio p̄ gratiā. aut munera. suspens⁹ ē p̄ ānū ab officio et condēnand⁹ parti lese ad extirpationē litis. Est̄ b̄mōi suspensioe durante se ingesserit diuini. efficiē irregularis. a qua irregularitate neq̄t absolui. ab alio q̄ p̄ papā. Et nibi lomīn⁹ locū habebūt alie cōstitutio nes. que iudicib⁹ male iudicantib⁹ in figunt penas diuersas. Qui enim in multis offendit dignum est vt in multis puniat. Hoc dicit

Prima con.

Quattuor sūt q̄ humanū pervertit iudiciū. odium. fauor. timor. et p̄miū. Probat̄ hīc i ter. et in. c. q̄ttuor. xi. q. iij. Et ideo iudices debēt cauē. i. euitare. ne ex ali q̄ eoz male iudicent. Et qd̄ de odio dicit̄. intelligitur de odio p̄uato. vt hī in. g. odium est̄ viciōsū licitū est. q. i. odit. Itē et odiū culpe q̄ inducta ē p̄scriptio ad negligentia puniēdā licitū est. c. vigilanti. de p̄scp. Qd̄ de fauore dicit̄. intelligit̄ de malo fauore. xi. q. iij. c. non solum. vers̄. Itē timendū. non aut̄ de bono fauore quē iudex p̄t impēdere. c. ex tenore. de foro coinpe. s. Timore etiā nō iudicabit. quia timor pervertit op̄nionē et hebetat intellectū. iij. q. v. c. accusatores. Cum omni i ḡtur solitudine et mentis lib̄ errate proi

cedē debet iudex. ij. q. vij. sicut. f̄m ar chidi. Itē p̄miū expectatio p̄hibi ta est in iudice. tam sc̄z tacita q̄ exp̄sa. sc̄z conuētiōalis. quia qui rite iudicat 7 premium remunerationis ex p̄dat. fraudem in deo perpetrat. xi. q. iij. qui recte. Et penas aliquid dā tis 7 recipientis pecuniam. vide. l. ij. 7 an. nouo iure. l. de pen. iudi. male iudi. 7 Valerius maximus. lib. vi. scribit. q̄ rex perfarum iudicem cor ruptum fecit excoziari et ad terrozē aliozum fecit pellez sedī tribunalis affigi

Secūda con.

et finalis Ecclesia sticus iudex scienter iudicans male obnoxius est multiplici pene hīc ex presse. Probat̄ hīc i ter. Et dicit̄ de ecclīastico iudice. quia licet dis positio ter. locum habeat in laico iudice. Ita vt ille etiā tenere habeat hīc contenta. tamen si contrariū 3 fecerit non punitur pena hīc contenta. f̄m. g. hī in verbo ecclīastici. s. alia pena. de q̄. l. de pe. iudi. ma. iudi. p̄ totū. Et ad hoc q̄ iste pene locum habeant sex exiguntur copulative. Primo q̄ iudicet contra scientia am. Secdo q̄ contra ius iudicet. nec alterum horū sufficeret. vt hīc in. g. verbi et contra. Tertio q̄ faciat aliquid in gravamen alteri⁹ partis sc̄z actoris aut rei. Si igit̄ grauat. nota riū nūciū aut aliū nō h̄z locū pena. aut si p̄cedit die feriā sine grauami ne f̄m Fran̄. Quarto q̄ in iudicio grauet. alias sec̄. f̄m Jo. mō. Quinto q̄ aliquid faciat Intellige d̄ his que habentur in. c. quoniam contra de probat. f̄m Job. and. post Hoff. Itēz tamen si omitteret aliquid in grauamine partis. qd̄ facē deberet.

De prescriptionibus

quia et ille facere dicitur in Boni ut p
batur xxv. q. i. Ideo ubi dicitur qd pra
statuta agit qui illa non obseruat. et
est glo. in. c. i. de usur. Sexto requiritur
qd per gratiam. i. ad preces. vel sordes. i.
pecunia aut precium id fecerit in Ar
chidi. qui etiam dicit qd si ad preces fe
rat hinc retractat. I. seruo invito. s. cu
proz. ff. ad trebel. Si p precium nulla e
l. venales. L. qn puocare non e necl.
canonista. ij. q. ij. Esti aliquid horuz
cessauerit cessant pene huius tex. que
sunt tres. Nam primo efficit prodig
fame sue. et psecutor ppij honoris sic
et quilibet. alius qui ducit vitam enoz
miter dissolutam. c. si. s. de appel. Seco
nalis est suspensus per annum ab officio
iudicandi sez et etiam diuino fz doc.
quod innuit lra sequens de irregulari
ritate. Et qua no qd suspensus a iure
se ingeres diuinis efficit irregularis.
de quo per doc. in. c. si. de cle. ex. in. in.
Et quid sit irregularitas. et vnde su
psit originez. vide per Inno. in. c. nisi
cum pridem. de renun. et Spe. ti. ij. s.
iuxta. in prin. Et hic per Job. and. et
Bon. et dicam in. c. i. s. caueant. e. li.
de sent. exc. Et pbat h. tex. qd solus pa
pa dispensat cum irregulari. de quo i
c. clerici. de cle. ex. mi. Tertia pena est
qd p demnatus est parti lese ad inter
esse. pcor. l. si. L. de pe. ind. q. mal. ind.
Sunt et alie pene iudicis male iudi
cantis vt patet ex fine tex. et glo. hic i
verbo p demnandus.

D apostoli

lice et. Fredericus Impe
rator de quo in text. pmo
fuit fidelis. postea ecclesiam in multipli
citer impugnavit. et varios excessus
pmisit. propter quos fuit a Greg. ix.
excoicatus. et postea p Inno. iij. cui
est hec decretal. fuit per speciales nu

cios et magne auctoritatis viros req
situs. qd prelatos et clericos quos ha
buit captiuos relaxare vellet et resti
tueret. qd ipse dñs Papa et sui Cardi
nales quantum in eis esset. optarent ses
cum et cu oibus homibus paces ha
bere. et qd iidem nuncij possent tracta
re pacem. et audire satisfactionem. qua
velit pro oibus excessibus p quibus
excoicatus erat facere. Esti ecclia euz
pra debitum et iusticiam lesisset pa
rata erat corrigere et emendare in di
ctamen Regum. prelator. et principu
propterea ad tutu locu aliquem puo
candoz. Idem tm Imperator indura
tus. obstinatus. superbus hmoi ino
nita et preces no curauit. Quare pa
pa non valens eius iniqtates ampli
sustinere sine graui christi offensa. ipz
Imperatorem ppter pcuriu qd pmisit
violando pacem in ecclesiam et ipz
reformata Item propter sacrilegiuz
qd pmisit capiendo Cardinales san
cte Romane ecclesie. et alios eccliaz p
latos ad Conciliu missos. Item pro
pter hereses non leues sed difficiles.
Item ppter multa grauamina in sub
ditos regni. Ecclie (quod e patrimo
niu propriu ecclesie) per ipsuz illata
Et quia non soluit Pape pensionez
pro eodem regno debitas. et propter
multa alia delicta hic i. tex. decisa. de
posuit ab imperio euz consilio Car
dinaliuz et totius Concilij. et omnes
illos qui eidem fidelitatis iuramentis
sunt astricti. a iuramentis hmoi ppe
tuo absoluit. Inhibens ne aliquis ci
dez tanq Imperatori aut regi de ce
tero obediat. aut ei consiliuz. auxiliu
aut fauorem impendat. Contrariu
facientes ipso facto excoicat. et electo
ribus imperij potestate eligendi aliuz
in Imperatore concedit. et de regno
Ecclie dicit papa se cu consilio Ler

Sūmariū et Cōclusiones sexti

dinaliuz velle puidē. put melius vi
detur expedire. Hoc dīc vsq; in finē.

Prima ^{Papa in facti.} ^{arduis p̄sertiz}
p̄tra Imperatorem habet requirere
consiliū maxime suoz fratru. Proba
tur hic in sup̄scriptione iuncta gl.
i. 7 in s̄nos itaq; i. e. c. Et p̄cedit hec
p̄clusio de honestate. non autē de ne
cessitate. q̄ papa habet libera; admi
nistratiōem solus. 7 tollere p̄t deter
minatiōe Concilij. vt in. c. significa
sti. s̄. de elec. Fecit igit̄ istud Papa de
consilio Concilij. ad tollendam oēm
suspitiōe mali. et vt claudanē detra
hentiū ora fm̄ Jo. an. Hinc etiaz est
q̄ Papa nō p̄mittebat hic reuocatio
nē sue sententiē Concilio. s̄ sibi ipsi.
offerebat tñ se paratū illam reuocare
de consilio Concilij. facit dictum. c. si
gnificasti. et. xi. q. iij. patet. et. c. seq. De
materia vide Jo. mō. et post eū doct.
in. c. super eo. i. de heret.

Secda con ^{Potest Papa}
quā habet. ex causa deponē Impera
tozem Probat̄ hec p̄clusio hic in tex.
Et qua autē causa id possit dicit hic
in glo. verbū grauissima. q̄ licet p̄lati
clerici p̄pter q̄libet magnum crimen
possunt deponi. vt in. c. i. lxxi. dist. de
quo per Ant. de but. in. c. at si clerici.
de iudi. tñ Imperator deponi nō p̄t
nisi p̄pter crimen grauissimuz et maxi
mū. ex quo generat̄ scandalū 7 timeē
periculū. quia ipse p̄est q̄si om̄ibus
christianis. vt vij. q. i. c. in apibus. Bi
cit tñ Hosti. in. c. venerabilē. de elect.
vt refert hic Jo. an. sup̄ glo. quenda; ^{Ep̄m}
in Concilio. de quo hic tex. lo
quit̄ cōsultum. An et q̄ papa possit
Imperatorē deponē. dixisse. q̄ p̄ moza
tali quolibet. tñ graui et incorrigibi
li. maxime cū per illud scandalizat̄ ec

clesia vt hic fuit. allegauit nō. p̄ Hu
gel. et Jo. xl. dist. ca. si papa. et. ca. ali
ry. q. vi. vbi patet q̄ Papa deponit
Regem francoz ex causa quē nō co
ronat nec examinat. forzi? ergo Im
peratorē quem coronat et sibi subest.
deponet. p̄ter suas iniquitates. cxi
dist. c. i. cum similib? Quattuor autē
grauissima que hic Fredericus cōm
sit enumerant̄ hic in tex. scz peririuz
sacrilegiuz. heresis. et detractatio feu
di Et illa nō pro statutis que dicunt
penā augendam in grauissimis. Et si
dicat̄ Tantus princeps nō accusatus
denūciatus aut citat? deponi nō de
buit. per. c. i. de cā poss. et p̄. cum simi
libus. Solo dixit Ep̄s in Concilio
de quo in tex. interrogatus. istuz Im
peratorē tñc fuisse citatū. Et dato
q̄ non fuisset citatus. Rñdebat p̄ nō.
Jo. ij. q. i. manifesta. c. cum sit. de app̄
et. c. bone. de electi. s̄. contra. Et sic vo
luit q̄ in notorio non requirit̄ citatō
de quo plene in. c. via. de cōba. cler. et
mu. c. ad nr̄am. iij. de iureiu. Bicit eti
am q̄ notoria erant crimina isti? Fre
derici.

Altima ^{Prelato de}
gnitate feudatarij et alij qui sibi iura
uerunt a iuramento s̄ absoluti. Pro
batur hic in si. tex. Et sic patet q̄ iura
mentū ex parte recipientis non est p̄
sonale sed reale durans. q̄ndiu manet
ille cui iurat̄ in dignitate fm̄ Bon. d̄
quo in. c. veritatis. s̄. de iureiu.

Qui ^{habent eligere Imperato}
rem. vide hodie in gl. pen
Et an Papa possit electores imperij
prinare p̄tate eligendi. Dicit eadē gl.
q̄ non sine causa. Et infra quantū tē
pus teneant̄ eligere. vide hic in gl. si.
que dicit tempus eis non esse detmi
natū. Quo aut̄ iure electores isti hñt

De appellationibus

ius eligendi Imperatorem dicit Jo
an. q̄ ab ecclesia. de quo in. c. venera
bilem. s. de elec.

Sex causas que pacem impedi
unt in seculo. vide hic i gl.
verbi pacem. quā singulariter nō. Et
dicit Dom̄ q̄ quia diuersitate corpo
rū sequit̄ diuersitas animoz. c. q̄a di
uersitatem. de p̄cess. p̄bend. Ideo pro
pter hanc diuersitatem animoz non
potest haberi pax in hominibus. nec
deus ex ordinata charitate p̄ceps fa
cere posset in mundo s̄m Paul.

Abbate de bo

nefam proponente contra
hospitalarios hierosoly
mitanos q̄ locus de rosellis. cum ius
is finibus spectaret iure p̄muni vel q̄i
ad monasteriū suum. ex donatione re
gis arragonum. et propterea eēt mo
nasterio suo adiudicandus. et hospi
talarij inde ammonendi. Hospitalarij
rij pro defensione sua allegarunt. q̄
ausz pater dicit̄ Regis prius eisdē
predicta donasset. valide. duz adhuc
essent sub potestate saracenoz. et sub
conditione illa si ad manus fidelium
redirent. et per consequens statim de
uenirent ad christianos ad eos eēt
deuoluta. Presertim quia donationi
rerum donatarū qualitas non obsta
bat. nec natura. Itēz q̄ et si constaret
monasterio populati a Rege arrago
nū predicta esse donata. et ab abbate
et monasterio populati eadem. mona
sterio bonefam donata. tū illa dona
tio facta fuit. post q̄ l̄s inter abbatē
et conventum monasterij de bonefa.
et hospitalarios esset p̄testata. et si sic
aliquid ius haberet monasteriuz de
bonefa. tū non esset in iudiciuz dedu
ctum. et per consequens ex eo iure nō
esset pronuncianū. Replicabat pro

parte abbatis et conventus de bone
fa. q̄ cum Rex arragonuz suo studio
ac diligentia ab infidelibus predicta
adquisiisset loca. et esset sua propria.
non obligaret eū donatio aut aut pa
tris de eis facta. cum ad manus fide
lium peruenirent. Itē q̄ et si donatio
facta monasterio de bonefa. per mo
nasteriuz populati sit facta post litis
p̄testationē. tū debeat valere et p̄des
se monasterio de bonefa. agenti. cum
hēat causam idoneam. et de iure suo
constet. licet post acceptum iudicium
superuenerit. prout etiam sufficit reo
eius interesse tempore sententie feren
de Sed duplicādo proposuerunt ho
spitalarij q̄ tā aut donatio q̄ dictoz
locoz adquisitio nomine regni sit fa
cta. Ideo donatio aut debeat censerī
valida. Itē q̄ non debeat inuare do
natio facta post litis p̄testationē mo
nasterio de bonefa. quia quando ali
quis agit expressa certa et speciali cā
licz postea alia aut similis superueni
at. tū illa in iudiciuz deducta dici nō
poterit. Secus si quis ageret seu per
teret rem in genere. sine certe cause ex
pressionē. quia forte aliquem genera
liter sibi obligatū. aut rem aliquā ad
se iure dominij vel quasi pertinere. q̄
tunc Iudici incumbit inspicē. an suf
ficienter de intentione cōstet actoris
aut etiam ex causa postea accidente.
Tum primo quia et si petitiuz fuit pri
mo indebite. non minus tū valuit et
tenuit iudicium postea subsecutū Tū
scdo quis nec Iudex taliter scognita
veritate posset cum bona cōscientia
pronunciare i contrariū. Tum tertio
quia parum prodesset reo si non con
demnaretur ex huiōi causa superueni
enti. quia statim eo absoluto. alio in
stituto contra cum iudicio ex illa esset
condemnandus cā. Tum igit̄ abbas

Sūmariū et Cōclusiones sexti

monasterij de bonefa. dixit predicta
loca ad suum monasteriū spectare ex
predicta regis donatione. nec illud p
bavit. sed q̄ donata fuerunt eidē ab
abbate 7 conventu monasterij popu
leti. de quo nihil dixit in suo libello.
nullū p̄modū ex h̄mōi donatione de
beret reportare. Attendens igit̄ Car
dinalis cui hec causa fuit p̄missa. h̄ac
allegationem hospitaliorū iustam et
equam. et q̄ abbas et conventus de
bonefa. non probaverūt donationez
regiam sibi factam in petitione et li
bello eorum expressam. ab eorum pe
titione de mandato Papez consilio
Cardinaliū. hospitalarios sententi
aliter absoluit. et Pape sententiā ei
p̄firmavit. Hoc dicit tota decretalis

Prima ¶ In actione re
ali debz expri
mi causa propinqua. in personali cā
remota. cuius expressio in reali nō ē
necessaria. Probā h̄c conclusio h̄ in
p̄ncl. Et pro intellectu huius scias q̄
actio personalis oritur ex obligatōe
tanq̄ ex matre causa proxima. 7 ob
ligatio ex contractu que est causa re
mota actionis personalis. Probā in
l. licet. §. ea obligatio. ff. de p̄nra. Et
hec remota est exprimenda in libello
actionis personalis. Unde in certi cō
dictione que ex mutuo p̄petit ita for
mat libellus. Mutuavi. L. x. Ecce cō
tractus mutui qui est causa remota q̄
.x. requisitus recusat mihi restituere.
quare peto ipsum p̄demnari ad dan
dum mihi dicta. x. Non aut̄ sufficeret
exprimere causas propinquas. puta
obfros. quia libellus remaneret gene
ralis 7 incertus. nec super eo reus pos
set deliberare. Ideo non est admittē
dus. ut h̄c in glo. verbī obnorū. In
reali aut̄ actōne est totum econtra. q̄
ibi ex necessitate est exprimenda cau

sa propinqua. que est dominiū vel q̄i do
miniū. Non aut̄ necesse est exprimere
remotā. hoc est titulū seu causam per
quē querit̄ dominiū. Hec t̄n causa re
mota h̄c i. tex. etiam fuit expressa dū
monasteriū dixit ista ad se spectare in
re dominiij. vel quasi ex titulo donati
onis Regis. Et ex hac expressione
succubuit monasteriū. cuius ratio p̄z
ex sequenti p̄ctone

Secda con. Si in libello a
ctionis realis
expriat̄ causa certa specialis. opoz
tet illam probare. alias exprimens eā
etiam alia sufficienti p̄bata debet suc
cumbere. Probā h̄c in §. ceterū. 7 in
§. p̄fatus. Et quia monasteriū non
p̄bavit donationem Regis. quam li
bellavit. ideo succubuit. lata t̄n sentē
tia et absolutio hospitalarijs potuiss
set monasteriū adhuc semel egisse ex
alia causa nō expressa in priorī iudic
cio. nec obstar̄ exceptio rei iudica
te. Secus aut̄ ubi in reali actione q̄s
non exprimit causam aliquā remotā
sed simpliciter dicit rem ad se spectā
t̄re dominiij vel quasi. tunc enim vi
det̄ omne ius suū in iudiciū deducē.
et p̄t probare quālibet causam et ob
tinebit. etiaz ex causa post litē incho
atam superveniente s̄m iura canoni
ca 7 equitatem canonicā. licet s̄m iu
ris civilis rigorem p̄trariū esset dicē
dum ut sentit h̄c gl. in verbo exp̄ssa.
Nā si reus ex h̄mōi causa superveniente
probata nō p̄demnarē alio iudicio
p̄tra enim instituto et iterato p̄bata
causa condemnarē cū maiori graua
mine q̄ si ex priorī iudicio fuisset cō
demnatus. Ideo hoc casu ius cano
nicū providere voluit. et servandum
est in foro ecclesiastico et civili subie
cto ecclesie In terris aut̄ez imperij le
ges essent servande. et sic nisi ex causa

De appellacionibus

ante inchoatum iudicium sibi competente doceret de iure suo deberet condemnari sicut legistat. l. unica. C. de appellatione. in mut. causa facta. Item ex sententia lata ex processu super libello generaliter nulla certa causa expressa. dato. oritur exceptio rei iudicate generaliter obstitans volenti agere postea ex quacumque causa speciali et certa expressa ut habetur in glo. verbi conscientia. Et idem intellige per omnia si in personali actione generaliter dico talem mihi. obnoxium nulla certa causa expressa. quod libellus reo non opponente admittitur et actor quolibet causam probare potest. et sententia contra eum lata generaliter parit exceptionem rei iudicate. ut hic in glo. verbi obnoxium. et in glo. verbi conscientia. Et per hoc patet intellectus huius. c. et ea non. et vide de plenius in. l. i. ff. de eden. et in. l. edita. C. eo. et in. c. ij. s. de lib. obla.

Tertia Ricz contraria a legas ut actor non est audiendus. ex consuetudine tamen admittitur libellus alienationis. si dico rem ad me spectare iure dominij. vel quasi in actione reali. Probat hic in principio rex. iuncta glo. iij. que etiam ostendit quando quis possit rem petere iure dominij. et quando iure quasi dominij. et circa hoc tractat plene materiam actionis publiciane. et dicitur ut in ea.

Quarta con. Donari sunt donatione simplici res in potestate hostium constitute. donari tamen possunt sub conditione. si ad manus donantis reuerse fuerint. Prima pars probatur quia tales res donate non possunt tradi. et sic donatio non potest habere effectum. ideo non valet sicut nec stipulatio hominis aut fundi in

potestate hostium constituti. l. liber homo. et. l. si stipular. ff. de ver. ob. et In sti. de iudi. sti. in prin. Secunda pars probatur hic in versi. allegabat. iunc. gl. verbi rigorem. Hoc enim casu respectu debet tempus existentis conditionis et si ea adueniente non obstat rei qualitas aut natura de quo hic in gl. verbi qualitas. valet donatio. et si sit facta ecclesie statim res donata efficitur res ecclesie sine reali traditione. quod est speciale in ecclesia cum alias semper requiratur traditio ad dominij translationem. l. ut inter diuinum. C. de sacrosanc. ecc. iunc. s. per traditionem. Insti. de re. di. et in. c. ij. de consuet. s.

Quinta Donatio facta per Regem transit ad ipsius successorem. Probat hic in. sed adhuc. quod verum quando facta fuit nomine dignitatis. et de bonis dignitatis. prout hic factum fuit secus si facta esset de bonis priuatis. quia tunc non transit ad successorem et ita procedit hic s. pro parte Et quia in dubio adquisita per regem iusto in bello. videntur adquisita intuitu dignitatis. et non persone. Ideo nepos regis arragonum qui dicta loca recuperavit a saracenis vexillis regni. censetur ea regno recuperasse. et sic dignitatis. et sic purificata fuit conditio. et sic hospitalariis facta donatio sortita erat effectum.

Ultima Expriemens in libello speciale causam. videtur eo ipso ponere oia concomitantia necessario ad ipsius actus essentiam. Probat hic in. s. prefatus. circa si. Et sunt duo concomitantia causam specialem. scilicet locus et tempus. que tamen non concomitantur causam generalem seu generaliter propositam. ut hic in glo. verbi locus

Sūmariū et Cōclusiones sexti

et tempus. Cuius ratio ē fm Jo. an. quia genera. locis et temporibus nō mesurantur. sed species fm iuristas id est individua fm logicos. habent tales concomitantias. Homo enim vt gen^o non generat. sed species vt dicendo socrates. et sic genera non mesurantur tempore. quod est mensura motus. qui solum est singulariū. Uniuersalia enī intelligibilia sūt. nec mēsurari possunt loco et tempore. Quibusdam tamen curiosis aliud videtur vt hic in tex. et illud verius de asperitate iuris civilis fm Pau. et glo. hic in verbo expressa An autem locus et tempus sint de substantia instrumenti. vnde de hic in glo. verbi censeret. quaz nō.

uz ab vno arbitroz aut iudicum alijs presentibus. et mandantibus profert sententia. perinde est ac si ab omnibus simul esset recitata. dum tamen recitatio non in singulari sed in plurali numero. sua pronunciet verba. In electione tamen vt euidentius censetur vnicuique. sine per vias scrutinij sine commissi procedatur est ab vno per verba singularis numeri pronuntiatio facienda. Hoc dicit

Prima ^{Et pluribus iudicibus aut arbitris electis. omnes debent pronunciare. aut vnus in pntia et de mandato aliorum recitare. Prima pars probatur in. l. item si vnus. §. Item si plures. ff. de arbit. c. si. §. de re iudi. Secunda pars probat hic in tex. Et ratio dubitandi tangitur hic in glo. i. Ratio autem decidendi est qd quando vnus de mandato aliorum pronunciat p}

inde est ac si omnes pronunciant. Et qd dicitur vnus posse de mandato aliorum pronunciare verum est dummodo ipse sit vnus ex iudicibus aut arbitris. quia si esset alius non valeret sententia fm Jo. an. Ideo notanter dicit tex. si ab vno arbitrozum. et pbat. c. §. pro. Procedit etiam conclusio quando omnes concordant in vna sententia. alias secus vt in au. vt nō expedit. sacras iuss. §. si autem. col. ix. fm Jo. and.

Secunda con. Quando plures aut arbitri committunt pronuntiationem vni. tunc talis pronuntiationem debet vti verbis pluralis numeri. Probatur hic in tex. Et limita hanc conclusionem vt hic in gl. verbi oportet. Ratio autem conclusionis. quia licet solus pronunciet. tamen est quasi minister aliorum. ff. de consti. per. l. eum qui. §. Julianus. et. l. licet. Est vnus solus esset iudex. et proferret sententiam per verba pluralis numeri. non videretur fm Archid. quod probat hic tex. quia ab ista prolatione. nisi vnicuique casum. electionis scz. excipit. Ergo in sententie prolatione siue sit iudex vnus siue plures. possunt vti verbis pluralis numeri. et ita seruatur in vno iudice quotidie.

Altima con. Licet electio confirmetur ex consensu plurius. pronuncari tamen debet per verba singularis numeri et per vnum tm. Probatur hic in versic. licet secus. facit. c. sicut. supra de elec. c. li. Et ratio conclusionis patet hic in tex. Et procedit hec conclusio solum in illis electionibus. in quibus seruari debet forma. c. quia propter. §. de elec. vt notatur in alleg. c. si cut. Et intellige conclusionem quam

De sententia et re iudicata

do verba pluralis numeri referretur ad pluralitatem personarum. secus si referrentur ad unam personam tñ. q̄ tñ cessat ratio. nec propterea possit dici plures electiones. exemplū patet in ep̄o compromissario electo qui dicit Nos. 2. ep̄s 2c. ut patet in gl. si.

Si sententia diffinitiva debeat per iudicem

de scripti recitatione proferri. alias nō meretur habere nomen sententie. nec est necesse ab ea appellare. Tamen ep̄i scopus ad instar illustrium personarum. propter prerogativam dignitatis potest suam sententiam per alios recitare. Sententia etiam scripta partibus edita. non recitata per iudicem aut recitata per ipsum stando. non sedendo. nullius est momenti. Hoc dicit

Prima Circa prolationem sententie diffinitive. talis requiritur solentia substantialis. q̄ ipsa sententia primo redigat in scriptis. et postea per ipsum iudicem recitetur ex scriptis. Probatur hic in principio tex. et l. i. ij. iij. l. de sen. ex pe. recitan. Ex quo patet tria ex quibus diffinitiva redditur nulla. Primo si non fuerit scripta. secundo si ex scripto non fuerit recitata. tertio si per alium. non per iudicem proferat. Alia multa enumerat Spec. in tit. de sen. prol. in §. Juxta. per totum. p. doc in l. prolatam. l. de senten. 7 interlo. om. iud. Et dicit conclusio et tex. hic de diffinitiva. quia interlocutoria licet sit redigenda in scriptis. tamē potest proferri sine scriptura ut hic i gl. i. Idem etiam in precepto quod fertur in confessum ante litis contestat.

practicam glo. in c. dudum. ij. de elec. et. c. ex parte. de ver. signi. fm. Dñm h. post dños de rota. q̄ illud preceptum non est diffinitiva. alias ferri nō posset lite non contestata. Quid autem si iudex nesciat litteras. Sic ut hic i gl. ij. Patz etiam q̄ sententia non potest ferri per assessorem quia per iudicem tñ ut hic est casus. et tenet Archi. xi. q. iij. sum opere. Item patz q̄ si iudex sententiam scriptam haberet. sed exterius non legendo scripturam eam proferret. non valeret sententia. quia de scripto debet recitari sententia. ut hic in tex. Casus tñ quibus valet sententia sine scriptis lata. vide hic in gl. verbi illustrium.

Secunda Episcopi et alij illustres possunt proferre sententias diffinitivas per alios. Probatur hic in vers. ep̄s tñ. et in l. ij. l. de sen. ex pe. reci. et ratio patet i tex. quia eos convenit ampliori prerogativa gaudere. Ex q̄ patet ep̄os esse illustres. De quibus et qui dicantur super illustres. qui spectabiles. et qui clarissimi. vide in Spec. ti. de iurisdic. om. iud. vers. fm. canones. ij. q. vi. anterior. vers. illud etiaz 7 glo. in §. sancimus. in au. de illustr. et qui super eos sunt. colla. v. Et istud intelligendum est de ep̄o consecrato. et non de electo tñ et confirmato. q̄ dignitas 7 honor in hoc tex. proprie respiciunt ordinationem et consecrationem. c. ij. vers. sunt autem. supra de transla. prela. facit regula que a iure. §. de reg. iu.

Ultima Sententia si ne recitatione partibus edita. aut a iudice stante et non sedente prolata ē ipso iure nulla. Probatur hic in fin. text. et sic patet alij duo modi nullitatis. Et patz hic

Sūmariū et Cōclusiones sexti

q̄ hmōi sententiā nulla non meretur dici sententiā quia caret substantiali forma que dat esse rei. l. p̄olatam. l. p̄za alle. Nec est necesse a tali sententiā appellare. si tñ appellet ab ea. habebit appellatio effectum deuolutiuū cause ad superiorem. licet non suspensiuū aut extinctiuū fm̄ Job. mō. et Arch. de quo p̄ Inno. et Hostl. in. c. dilecto. s. de appel. et. l. si expressiui. ff. de app. recip. Ratio aut̄ quare iudex sententiādo debet sedere. dicit Dom̄ q̄ cum magna deliberatione et maturitate debet sententiā ferri. xi. q. i. sum̄ moperere. Animus aut̄ in maiori quiete est sedendo. et idem est in alijs actibus iudicialibus. quia iudicis ē sedē. l. a procedēte. l. de dilat. Anima enī sedendo et q̄scendo fit prudentior. ut hic et ibi. Quid aut̄ si iudex sederet in alta turri aut palatio. aut in equo sederet. vel esset infirmus et non sciret sedere. vide hic in glo. si.

De appellatōib⁹ Ordi no

bis ē lites diminuere et litigantes a laboribus subleuare. Unde statuit̄ Papa q̄ si alius quis in iudicio vel extra a grauamine vel interlocutoria ad se. apo. voluerit appellare. causam appellōnis in scriptis exprimat. et ap̄los petat. quos papa vult eidem exhiberi. et in eis quare appello non sit admīssa. aut si eidē ap̄ter superioris reuerentiam delatus sit. debet exprimi. Post hec appellatiō fm̄ distantiam locorū. personarū. et negocij qualitatem. tempus p̄secutiōnis debet statui. et si voluerit appellatus debet̄ principales persone per se ipsas. aut per procuratores suffici-

enter instructos. ad se. ap. accedere. ut si pape videbitur. articulo appellatiōnis expedito. aut de voluntate partium omisso. quantum poterit de iure procedat in principali negotio. p̄ hoc tñ minime censeant̄ mutata in appellatiōibus a diffinitiuā interpositis p̄ antiqua iura. statuta. Appellās igitur qui predicta nō obseruat reputabit̄ non appellasse. remittit̄ ad priorem iudicē. et in expens̄ p̄demnabit̄. Appellatus aut̄ predicta p̄temens. censet̄ p̄tinax. et p̄ eum. tam circa expensas q̄ in cā p̄cedit̄. put̄ a iure permittit̄ iustū enī ē ut illū insurgat iura. q̄ ius. iudicē. et partē illudat. B. d.

Prima Ricitū est s̄z canones. nedum post sententiā diffinitiuā. s̄ etiam ante ab interlocutoria aut grauamine appellare. Probat̄ hec p̄clusio hic in tex. et in. c. super eo. ij. s. e. vbi de hoc. fm̄. l. tñ regulariter non appellat̄ an̄ h̄is. de q̄ i. l. an̄ h̄is. ff. e. ti. 7. l. an̄ h̄is. l. q. ap. si recit. et. l. ij. l. de. ep̄is. audi. Hoc tñ fallit̄ quotiescunq̄ grauamē illatū per interlocutoriam non est reparabile per appellatiōnē interpositā a diffinitiuā. ut patet in casibus notis ibidem per glo. Nec oia procedunt q̄ appellatō interponit̄ ab eo cuius interest. alias non admitteret̄. c. non solēt. ij. q. vi. c. cū inc. k. de ele. s̄. Et q̄ sit h̄is interlocutoria. q̄ diffinitia vi. gl. singularē i. de. vna. de se. pos. 7. f

Scda con. Appellās ab interlocutoria iudicis. aut a grauamine extraiudiciali. tria solennia hic in tex. posita habet̄ obseruare. Primo q̄ i scriptis appellatiōnē interponat. et illud de nouo hec p̄stō induxit. ut h̄ in gl̄ vbi in interlocutoria. Secdo cām appellōnis exprimat. Qd̄ vey etiā si cā sit notoria

De appellationibus.

de iure et de facto. q. l. stat q. rōna
bilis. et q. est vera. licet notoriū excu
sat ab onere pbādi. nō tñ releuat ab
onere exprimendi aut ponendi. put
est glo. iij. in cle. appellati. eo. ti. in cle
Sufficeret tñ si cā specialiter nō exp
meret. q. exprimeret p. relatōnem ad
acta. vt q. diceret appello ab interlo
cutoria vīa iniqua. put apparet ex a
ctis. 7 hoc dūmō cā appareat ex acto
rū allegatōne. siue alia facti. pbatōne
q. tenet appello fm Innoc. in. c. ij. de
no. o. nū. et Pau. in. d. cle. appellati. et
est decisio rote in nouis. sexta. et inci
pit Item si appellet. Tertio requirit
q. aplos petar. i. lras dimissorias fm
gl. h. in v. b. aplos. Et dicunt apli ab
apos qd est de. et stolon missio qd di
missio cause. quā facit iudex. Et qnq
spēs aploz vide in Spe. e. ti. pte q̄rta
sequit. Nam sunt puētionales. testi
moniales. delatorij. refutatorij. 7 reue
rentiales. et ibi vide illoz formas.

Tertia con. Dec. predca
appelladi for
ma debet obseruari in appellone eē iu
diciū nō a iudice interposita. etiamsi
appellaret ad inferiorē a papa. P̄ria
ps hic in glo. verbī. vel extra in sc̄da
eius opione quā gl. dicit tūtorē. In
oibus igiē eē iudicialibus siue graue
tur qd a iudice qui forte cōfert alicui
beneficiū meū. aut mihi debitum me
nō vocato. aut a me possessū. siue infe
rat a parte. locū h3 hic tex. et appellā
dū erit expressa cā et in scriptis fm gl
Nec ob. tex. 7 qui dicit de aplis exhi
bendis q. dant solū a iudice. c. vt sup
7. e. Et sic videt loq. solū de eē iudicia
li appellone sc̄a tñ a iudice. quia dic
q. ille tex. referet soluz ad appellones
q. fiunt a iudice. q. ad alios non pōt
aptari. Et sic p3 q. in eē iudiciali ap
pellatione sc̄a a pte. nō ē necesse petē

aplos fm Fran. v. c. cellen. tūti? tñ ē pe
tere. et ita seruat. Dicit igitur petens
aplos. Peto siqs sit qui dare possit.
et ita seruat. Sc̄da ps. pbat h. in glo.
vbi ad nos. Nā hec p̄stō q. ad formā
appelladi et petitionē aploz in quo
libet ordinario inferiori locū habet.
licet non q. ad deuolutionē cause fm
Jo. an. post Pet. de samso. et boati. et
per hoc cessat obiectio gl.

Quarta con. Tenetur
iudex a q.
appellati aplos tradē. et cāz appello
nis ac delationis aut non delationis
in eisdem exprimē. Probat hic in v. f.
qs ei p̄cipim? 7. Et intelligo primaz
partē etiamsi apli non sint petiti. dū
mō tam iudex appellonem recipiat q.
tenet dare aplos. l. eos. in fin. l. eo. 7
gl. in verbo oblatos. in cle. ij. c. ti. Si
at non recipit appellonem. nō tenetur
tradē aplos nisi petēti. vt h. fm Hof.
et facit tex. h. q. gratis apli debent ex
hiberi. de q. etiā gl. i. d. cle. ij. Et sc̄da
pte p3 q. iudex p̄t admittē appellonē
ab inelocutoria aut reijcē. Si enī ap
pellat a diffinitia regularitē ē aduer
tēda q. p̄t iustificari ex nona cā. l. per
hāc. l. de tē. ap. Fallit in casib? de q.
bus in. c. rōna. 7 finalit. 7. e. Si appellat
ab inelocutoria fm formā hui? tex. si
iudex cognoscit appellonem iniu
stā nō debet eā admittē. c. vt debitus.
s. eo. et. c. cū appellonibus. 7. eo. ti. Si
cognoscit eam iustam debet reuoca
re grauamen. c. cum cessante. supra. e.
in casu dubio deferre debet vt hic in
glo. verbī delatum. ob reuerentiaz su
perioris. Ante delationem tamen est
i p̄tate reuocare grauamē. postea nō.
Ita intelligit ali. c. cum cessante. Ad
uerte tamen q. hodie iudices in apo
stolis datis causam appellonem nō
exprimunt. sed appellans eā exprimit

Summariū et Cōclusiones sexti

Raro etiam exprimitur causa quare delatum sit aut non. nisi sit causa reuerentialis que leue exprimitur. q̄ praedicta est contra dispositionem huius. c.

Quinta con. Iudex a quo appellatio interposita ab eo est delatum. assignare potest appellatōni p̄sequēde terminū. Probatur hic aperte in vers. per hec. de quo per Jo. an. in. c. cum appellationibus. eo. ti. Nō autem potest prefigere terminum finiēde appellationis. c. cum sit romana. c. personas. supra eo. ti. Et que iudex considerare debet in dilationibus moderandis. patet hic et ibi. Et qualiter infra hunc terminum etiam appellans tenetur causam finire. vide in cle. sicut. eo. ti.

Sexta con. Appellatus potest efficere ut per appellationem interpositam ab interlocutoria iudex appellatōnis cognoscere habeat. etiam de principali causa. Probatur hic in vers. si appellatus est. Quod verū quando appellatur ad papam. et etiam. inuito appellante. Cuius ratio est quia appellans ante sententiam innuit appellatōne esse legitimam. et sic causam esse devolutam. Petente ergo appellato q̄ causam coram iudice ad quē tractetur puta papa. appellans resistere nō potest. Appellans autē id efficere non posset q̄ appellatus tenetur solum prosequi articulum appellatōnis. Et hec vera in civilibus. in spiritualibus non est necesse id petere. de quo dicitur in. c. i. supra eo. li. de elec.

Septima con. Adbuc hodie potest sicut olim appellari a diffinitiva sine cause expressione et sine scriptura. Probatur hic in versic. is que iuncta glo.

ubi statuit. Sufficit igitur dicere appellatio a sententia vestra diffinitiva tanquam iniqua. Quod verum quando illico appellatur id est iudice adhuc sedente pro tribunali sicut in Arch. et probatur in. l. ij. ff. eo. et in. l. litigatoribus. l. eo. etiam si iudex sedisset ad magnam horam post sententiam. quia adhuc diceretur incontinenti appellatus apud acta. Secus si diverit se ad prandium vel alios actus. quia tunc et si infra tempus iuris id est decem dies velit appellare. autē. hodie. l. eo. tamen debet tunc in scriptis appellare. l. eos in fine. l. eodem

Ultima con. Triplici pena punitur appellans. non servans hanc cōstitutionem. Appellatus autem contumacis sue contumacie sustinebit penam. Probatur hic in fine tex. Si igitur appellans non appellavit in scriptis expressa causa. aplos nō petit. nec venit instructus ut hic habetur primo punitur in hoc. quia censetur non appellasse. Secundo quia remittitur ad iudicem a quo. Tertio punitur in expensis. Et per quem iudicem. dicitur in gl. verbi condemnandus. quia per iudicem ad quem. vel etiā a quo. Appellatus autem qui voluit coram superiore causas prosequi si id postea sine causa facere omisit. proceditur contra eum tantum in expensis quae in causa quantitas de iure permittitur per iudicem ad que. ut hic in glo. antepenult. Et qualiter contumacem p̄cedi potest. plene notatur in. c. put. de dol. et cont. Dicit tamen hic Jo. mo. appellatus ab expensis excusari. nisi quando sententia esset manifeste iniqua. Habet enim pro se iustam causam litigandi. quia sententiam Item quia non agit sed patitur. de quo Innoc. et docto. in. c. finem. de dol. et

De appellationibus

prum. et in regula ignorantia. de reg. iuris. 7.

Legitima causa suspitionis proposita contra

iudicem. et electis arbitris. qui de ea cognoscant fm formam iuris. sepius convenire in idem nō curant. nec tertium advocant. cum quo ambo aut alter procedat et sic quibus excommunicentur in favorem aut odium partium diu in excommunicatione persistunt. Quare statuit Papa. q. Iudex recusat? potest arbitris assignare terminum competentem. infra quem negotium suspitionis terminent. alioquin ipse ex tunc in principali negotio potest procedere. Hoc dicit.

Prima con- De iure canonico potest quis tamen ordinarium quod delegatum recusare ut suspectum probatur hic in tex. iuncta glo. iij. fm leges aut ordinarius non recusatur sed solum delegatus ut i. l. apertissimi. l. de iudi. Si tamen habetur ordinarius suspectus ei adiungitur episcopus cum quo cognoscit ut in autentica si vero ibi posita

Secunda con- Volens recusare iudicem debet coram eo proponere causas suspitionis legitimam. Probatur in. c. cum speciali. s. de appell. et in. c. ij. requiris. s. eo. et hic in tex. Et dicitur huiusmodi potest fieri ante litem. l. apertissimi. alle. Imo debet esse prima exceptio que proponitur. quia si alia eorum procederet. videretur iudex approbatus fm Inno. in. c. inter monasterium. de re iudi. ex causa tamen de novo orta

post litem cont. possit etiam tunc proponi. c. insinuante. de offi. dele. Item debet proponi coram iudice non coram alio. et in scriptis. non viva voce per tex. in. l. apertissimi. l. de iudi. et hic i glo. iij. in fi. Que autem sit legitima causa suspitionis. Dic q. sex enumerantur per glo. i. in. c. causam que. de off. del. et alique in. c. accedens. i. ut lite non contest. et in. c. postremo. supra eo. ti. Et Hosti. hic enumerat. xvij. de quibus in spe. eo. ti. superest. et hic Jo. an. de quibus expressum est in iure q. sufficiant. Sed si aliqua preter illas proponitur de qua dubitatur an sit legitima. videndum est an sint maiores expressis. et tunc dicitur legitima s. Inno. in. c. cum speciali. supra eo. Et quando hoc sit. residebit in arbitrio iudicis fm eundem. Continebit autem libellus recusatorius quod recusatur. quod iudicem recuset. ex qua causa suspitionis. in qua causa. Et cautum est consilium. etiam arbitrum in eo nominare fm Hosti. hic. sicut hec omnia in appellatione expressi. cum recusatio et appellatio eorum parentur. c. cum speciali. alt.

Tertia con- Coram iudice legitima causa suspitionis allegata. eligendi sunt arbitri per partes qui cognoscunt de suspitionis causa. Probatur in. c. cum speciali. c. ij. requiris. supra eod. et hic Non tamen semper eliguntur arbitri ut patet hic in glo. iij. et dixi in. c. si contra unum. supra eo. li. de offi. delega. Et tenentur huiusmodi arbitri electi procedere in negotio suspitionis. ut patet in. c. cum speciali. verficu. sciant. Ideo si non fecerint peccant mortaliter. et possunt excommunicari. arg. c. Nemo episcoporum. xi. q. iij. et hic in textu. Et si discordant ipsi habent eligere tertium. et non per partes ut b. 7. i. c.

Summariū et Cōclusiones sexti

suspitionis. de offi. dele. et quod tunc fecerit maior pars valebit. facit. c. fi. e. li. de arbi. Habent autē cognoscere de causa suspitionis. an sit legitima. z etiam an sit vera. et hic in glo. ij. Et si pronunciant iudices suspectum. tunc si est delegatus. Pape seruatur quod habetur in. c. iudex. s. eo. li. de off. del. et si est ordinarius seruatur. c. cum speci. ali. s. eo.

Ultima con. Si duo sint arbi tri per partes electi. potest iudex recusatus eos compellere. vt concordant. et causam suspitionis finiant. aut tertium assumant. Probatur hic in tex. Et hanc compulsionem faciet p censuram ecclesiasticam aut aliam penā. puta mulctam vel captionem pignorum fm Arch. Potest etiaz statuere eis terminū quem nisi terminauerint causam suspitionis ipse procedere velit in principali. vt hic in glo. verbi p iudicem. et quomō hec constitutō nō sit iniqua. vide hic gl. fi.

romana eccle

lia statuit q̄ cum suffraganeorum Remen ecclie. et suorum officialiū. sit idem cōfistoriū. non possit ab ipsis officialibus appellari ad suffraganeos. sed ad Remen Archiep̄m. Ab archidiaconis autem et alijs inferioribus prelatis suffraganeis subiectis. debet appellari ad ipsos suffraganeos. non ad archiep̄m. nisi aliud competat archiep̄i scopo de consuetudine speciali. Hoc dicit vsq; ad. s. cum autem.

Prima Ab officiali Ep̄i sicut ab ep̄iscopo debz ad Archiep̄m interpolari appellatio. Probatur hic in princ.

ter. Et ratio dubitādi potest sumi ex glo. ij. hic. Ratio autē decidendi patet ex text. quia officialis et ep̄i idem est consistorium. quod verum de officiali generali Ep̄i. qui vicarius eius dicitur. supra e. li. de offic. vica. per totum. et ordinariam habet iurisdictionem. vt hic in glo. ij. facit. c. ij. supra e. li. de consuetu. Aliud in officiali foraneo in certa parte dioc. constituto ad tempus. quia talis censetur delegatus. et ab eo ad constituentem appellatur. c. romana. i. rñf. supra eo. li. de off. oz de quo glo. in cle. ij. de Rpt. super verbo foraneos. Non ob. c. dilecti 3^m. supra eo. quia loquitur i delegato ep̄i scopi ad certam causam. a quo appellatur ad ep̄m vt ibi notat. et ibidē videtur de materia. Quid autē si Ep̄us omnes causas delegat ne ad Archiep̄m per appellationem eatur? Jo. mo. dicit q̄ Archiep̄us in genere potest excommunicare illos qui turbāt fraudulenter iurisdictionem suam. etiaz fraude non probata per. c. romana. s. caueāt. 7. eo. li. de sen. excō. fm Boni. Non autem in specie nisi fraus probetur vocatis his per quos est commissā fm eundem. de quo in spe. eo. ti. s. nūc tractemus. et Job. an. in. c. super questio num. s. intentionis. super glo. ij. supra de off. del.

Secunda Prelatus subditus ep̄iscopo potest sibi constituere officialem in his que spectant ad suam iurisdictionem. Probatur hic in tex. in vers. ab archidiaconis. in nōto vers. et eorum officialibus. facit. c. romana. primo rñso. 7. de senten. excommu. 7. eo. lib.

Ultima conclus.

Ab prelatis subditis ep̄o appellat ad ep̄m

De appellationibus

nō ad archiepiscopum. ne appellatio dicatur facta omisso medio. Probat^r hic in tex. et idem in officialibus illorum prelatorum quia eadē est ratio in eis. quia idem sit ipsorum constitutorum. Ex quo patet q̄ etiam fin canones non valz appellatio omisso medio. quia gradatiz est appellandū vt hic. et. ij. q. vij. ca. anteriorz. §. illo vī delictet. quod vix est regulariter. Fal lit aut in casibz. Primo in papa ad quem appellatur omisso quolibet me dio. ij. q. vi. ad romanam. c. si duobz. §. eo. Secō fallit in legato ad quem appellat omisso medio de quolibet d̄ prouintia. Ita tenet hic gl. in verbo curia. quia eadem est ratio in eo. que in papa videlicet immediata iurisdi ctiō 7 ordinaria in omnes de prouin tia. Ad superiorem non appellatur omisso medio. c. dilecti. ij. §. eo. et hic cuius tres dat. Bal. rōnes in dicto. c. dilecti. Prima quia immediat^r super ior habet immediatam iurisdictionē. Secō quia fieret iniuria inferiori si omitteretur 7 contemneretur. Tertia quia nil inordinatum placz iuri. Fal lit tamen istud si aliud tribuat cōsue tudo vt hic in tex. et glo. alleg. Secō si privilegio obtineat vt in eadem gl. Tertio q̄ Archieps coram suffragane o convenit eius subdituz sequēdo forum rei. prout debet. c. cū sit. de fo. compe. tunc non appellatur ad eū ne sit iudex in causa propria. pro quo fa cit. c. si. cum concor. gl. ij. §. de institut. Quarto cum Ep̄s agit contra sub dituz. quo casu debet iri ad arbitros cum ibi nota. §. e. li. de off. dele. Quinto quando concurrūt iurisdictionē me dia et immediata sub Ep̄o. et sic a delegato Archidiaconi potest appel lari ad Ep̄m aut eius officialem. q̄ est ordinarius totius dioecesis. xi. q. i.

dist. i. Sexto quādo proximus i gra du non est catholicus. tunc appellat eo omisso quia cognoscere nō potest de prescrip. c. veniens. de elect. c. quia diligētia. Hos casus vide hic p̄ Do. 7 Arch. ij. q. vi. anteriorum. v̄ si. illo ic

Cum autem ad Archiepiscopum a suffraganeo aut

eius officiali ante diffinitivam est ap pellatum. Archiepiscopus nullaten^r citare debet partes. nec alij citationē committere. nisi causa legitima sit ex pressa in appellatione. Si vero voca tis partibus dicatur nullatenus. aut non infra decem dies. post interlocu toriam aut diffinitivaz fuisse appella tum. aut alias negociū non esse ad ar chiep̄m devolutū. non potest Archie ps inibere iudici a quo. ne proce dat. nisi prius eidem constet negociū per appellationem devolutuz. Si au tem dicatur appellatuz ex iniusta aut minus legitima causa. et q̄ ideo non sit admittenda appellatio. tunc si ante sententiam sit appellatum. non potest iudex appellationis seu Archieps in biberē iudici a quo. ne procedat. nisi prius appellatōne recepta tanq̄ ex p̄ babilī causa emissa inceperit cogno scere an sit vera. Si autem post sentē tiam est appellatum. v̄puta in casibz a iure prohibitis. vt si appellat a sen tentia lata super crimine notorio et manifesto aut super confessato. 7 simi libus. tunc potest iudex ad quem in biberē. postq̄ an recipienda sit huius modi appellatō aut nō. inceperit cog noscere. Hoc dicit vsq̄ §. In alium.

Summariū et Cōclusiones sexti

Prima ¶ Index appella-
tionis interpo-
site ante sententiaꝝ diffinitiuā non ci-
tabit partes. nisi appellatō contineat
causam legitimam. Probat̃ur hic in
sc̃cum aut̃. fm̃ vnum intellectū. Nam
appellatō ab interlocutoria non con-
tinens in se causam legitimam est ma-
nifeste friuola. et nulla. vt in. c. cordi.
supra eo. et. c. vt̃ debitus. s̃. e. Licet a-
liud sit in appellatione interposita a
diffinitiuā. vbi nō requirit̃ expressio
causae. vt̃ hic in glo. verbi diffinitiuā.
Cum igit̃ appellatio est manifeste fri-
uola et nulla ita. q̃ hoc patere potest
ex inspectione ipsiꝝ. tunc nō deuoluit
nec iudex appellationis citare potest
nec alteri citationem ꝓmittere potest
sed potest eam reiicere etiam absq̃ ali-
cuius partis vocatione vt̃ hic proba-
tur. et facit. c. lre. de dila. et. c. i. s̃. eo. ti.

Secda ¶ Debet etiam Archi-
ep̃s in causae appella-
tionis citatione probabilem causam
appellationis exprimere. Probat̃ur hic
in eodem sc̃cum aut̃. fm̃ alium intelle-
ctum quem etiam ponit hic glo. verbi
expressa. Nam cum Archiep̃s nō ha-
beat regulariter iurisdictionem i sub-
ditos suffraganei sui. nisi per appellati-
onem ex legitima causa emissam. c. ro-
mana. et ibi dixi. s̃. de suppl. neg. prel.
Non artat citatio ipsius. subditū suf-
fraganei. nisi talis causa in citatorio
exp̃imat̃. per quam appareat eum iur-
isdictionem habere vt̃ in glo. verbi
citant. quam singulariter nō. quia idē
est in quolibet alio iudice. de cuiꝝ iur-
isdictione nō est ab ip̃o citat̃. Quis
igit̃ ius commune est contra Archi-
ep̃um citantem. igit̃ debet exprimere
causam in citatione. concludentē euz
habere iurisdictionē. vt̃ in glo. alleg.
et sic tenet Hosti. Inno. et gl. hic in ṽ

bo expressa. Valer̃ tñ si fiat sine causae
expressione vt̃ dicit eadē gl. Sed dic
q̃ duplex est causa sc̃z generalis. et illā
tenet exprimere. vt̃ cum dicit q̃ veni-
at ad causam appellationis interposi-
te a tali sententia. quia alias non cō-
peteret sibi iurisdictione per sup̃ dicta.
Alia est causa specialis. ex qua sc̃z est
appellatum. Et an illa sit exprimēda?
Inno. dicit q̃ sic per hanc s̃ram. que
videt̃ illud sentire q̃ non canillatur.
Et quia ipse fuit auctor huius decl.
videt̃ ei credendum. et tenet hoc etiam
Dost. s̃. quia hoc raro fit aut nunq̃
sed generalis causa duntaxat exprimi-
tur. Ideo cogitabit̃.

Tertia ¶ Si vocatis parti-
bus coram iudice
appellationis neget̃ deuolutum esse
negociuz. non potest iudici a quo ne-
procedat inhibere. nisi prius eidē cō-
stet de deuolutione. Probat̃ur hic in-
si vero vocatis. Et sic habemus vni-
casum in quo Iudex appellationis in-
hibere potest. et est hic cōmunis tam
appellationi interpositae ab interlocu-
toria q̃ a diffinitiuā. Et quo patz q̃
appellato semper presigendus est ter-
minus ad dicendum contra appella-
tionem anteq̃ procedatur i causa ap-
pellationis. quia potest esse q̃ non sit
appellatum. aut non infra decem dies
aut q̃ renunciat. aut simili modo de-
serta sit appellatio. vt̃ hic in glo. ver-
bi simile. Item patet appellantem ꝓ-
bare debere duo. sc̃lz q̃ appellauit. et
q̃ infra decem dies appellauit. et q̃ nō
sufficit prius probare. s̃ quo in. c. di-
lecti. supra de electi. Licet igit̃ ꝓstet
de appellatione. non tamen presumit̃
facta infra decem dies nisi probetur
Ideo cauti appellantes debent secū
portare s̃niam diffinitiuā et appellatōnē
quod nō. Si aut̃ s̃niam diffinitiuam

De appellationibus

non possunt habere. quid iuris. vide
nō. Jo. an. in. c. g. perpetuus. de si. in.
stru. quia si appellatus eaz habeat co
gendus est eam exhibere. quia est de
communibus actis. Quis autem sit
effectus inhibitionis habet in. c. non
solum. 7. eo.

Quarta con. Si appella
tio inc
posita ab interlocutoria coram iudi
ce appellationis dicat facta ex causa
min⁹ iusta. non potest inhibere iudex
ad quez iudici a quo. nisi cognita iu
sticia inceperit cognoscē. an causa sit
vera. Probat hic in vers. q. si obijci
atur. Ex quo patet practica iudicis
ad quez appellatū est ab interlocuto
ria. si saltez appareat prima facie iuste
appellatū. quia primo citabit partem
appellatam ad dicendum contra ap
pellationē. Est opponit q. sit interpo
sita ex causa minus iusta aut legitia.
De hoc arbitrabit iudex appellatōis
Et que sit iusta aut legitima vide h
in gl. verbū legitima. Si viderit eā iu
stam 7 legitima. tunc potest inhibere
quia dicit tūc incipere cognoscere de
vitate qñ super ea recipit instra aut
testes fm Jo. and.

Ultima con. Iudex
appellati
onis interposite post diffinitivā inhi
bere non potest. nisi cognoscē ceperit
an sit recipienda aut non appellatio.
Probat hic in. 7. si autez post. Est ap
pellatio a diffinitiva recipienda regu
lariter. nisi dicat appellatus in casu q
inhibita est appellatio a diffinitiva.
Quorum casu aliqui habent in ter.
Primus qñ lata est sententia sup no
torio facti. Scōs est qñ lata est in cō
uictū et confessum. de quo dic vt i gl
verbū de quo. Alios casus vide h in
glo. verbū cōsimilibus. et. ij. q. vi. in sū

ma. et. 7. sunt quoz. cu3 se. Est in his
casibus appellerur. iudex a quo nō ten
net appellatiōi deferre. sed potest p
cedere ad executionē nisi exprimat
causa legitima in ea. sicut dicimus cū
appellatio inhibetur ab homine scilz
a Papa. c. pastoralis. supra eo. 7. 3. La
puz hic. Tenetur igitur his casibus ap
pellas a diffinitiva exprimere causas
alias appellatiōi sue nō deferē per iu
dicem a quo. licet iudex ad quem pos
sit eam admittere. regulariter. cū
tra. c. cordi. supra e.

In aliis quoqz

tertium aliquid innovantes circa rē
de qua litigatur inter appellantem et
appellatum post inhibitionē iudicis
ad quem non potest exercere aliquā
iurisdictionē cum etiam appellans ad
Archiep̄s in aliqua causa. in alijs re
maneat sub iurisdic. ne sui ordinari
rij. non potest Archiep̄s iurisdictionē
nem ordinarij in alijs impedire. nec e
tiam appellantem ab eius potestate
eximere. Debet etiam ad Archiep̄m
a suo suffraganeo in causis in quibz
temporalem iurisdictionē exercet ap
pellari. nisi de consuetudine. privilegio
aut alio iure speciali appellandus sit
ad alium Sententias etiam interdī
cti. suspensionis aut excommunicatiōis
in appellantem. per iudicem a quo p
mulgatas non revoct iudex ad quez.
aut denunciēt nullas eē. nisi vocatis
partibus 7 cognito legitime de appel
latione. Cum autem ad Archiep̄m
ante sententiam diffinitivā est appel
latum. si Archiep̄s cognoverit appel
lationem minus rationabiliter factā.
non omittat ad iudicem a quo remit
tere causam. Hoc dicit vsqz in fi.

Summariū et Cōclusiones sexti

Prima Inhibitiō emana-
ns a iudice. propter pendentiam cause ad tertiaz
personā nō extendit se. Probat h in s.
in aliū. 7 rō est. q̄ res inter alios acta
alijs nō nocet. c. q̄uis. s. de re iudica.
Non p̄t ergo istū tertū inuitū voca-
re ad iudiciū occasione rei de qua est
litigat̄ vt hic. nisi tū impediret ille iu-
risdictionem suā vt hic in gl. i. et in. c.
.i. s. de off. del. si tū sponte se offerat li-
tū super re de qua est questio. tūc pōt
cognoscere iurisdictionē exercere rō-
ne rei. vt in. c. veniens. ij. de testi. et in
.c. cū super. de re iudi.

Secda Appellans a suo iu-
dice in vna causa. p
hoc nō extimē a iurisdictione ip̄i in
alia. Probat hic in s. cū vero. et in. c.
ad hec si i vna. et. c. p̄posuit. s. e. quod
verū sine appellatū sit a diffinitua. si-
ue interlocutoria. q̄ eadem est rō fm
Jo. and. Et an hec p̄clusio etiam p̄ce-
dat in delegato cui plures cause sunt
p̄missē. et ab eo appellat̄ in vna. vide i
.c. p̄posuit. alle. 7 hic Dom. q̄ finaliter
sentit. q̄ idem est in eo qd̄ in ordina-
rio. Quid autē si generaliter in om̄i-
bus causis appellat̄ subditus Ep̄i ab
ep̄o. an tūc in oibus extimē a iurisdic-
tione ep̄i? Et dic q̄ non. q̄ non valz
talis general' appellatio. c. ij. c. vt debi-
tus. cū s̄tibus. s. eo. Iudex tū a quo i
vna cā appellat̄. in alijs p̄t suspect' re-
cusari. vt hic in glo. verbi archiep̄us
de q̄ dic vt in. c. ad hec si in vna. s. eo.

Tertia Ab ep̄o t̄palē iu-
risdictionē habē-
te iure ordinario appellari debet ad
Archiep̄m nisi aliud. obtineat de cō-
suetudine aut priuilegio. Probat hic
in s. debz. Si at vt delegatus cogno-
scret. tunc ad delegantez appellaret.
Notat glo. in verbo supplicij. in. c. se-

pe. xxiij. q. viij. Fallit etiā si iurisdic-
tō h̄mōi t̄palis non esset totaliter trāsla-
ta ad ecclesiam vt in re quā tenet ec-
clesia in feudū ab imperio. q̄ tunc ad
Imperatorez appellat̄. vt dicit gl. in. c.
solite. de ma. et obe. q̄ et tunc Ep̄us
cognoscit vt iudex secularis. c. ex trēs
missa. s. de fo. p̄pet. et sentit hic glo. in
vbo alia. de quo in Spe. ti. de app. s.
Nunc actenus ad fi.

Quarta con. Archiep̄s
nō potest
reuocare aut nullas pronuciare sen-
tentias censure latus a suis suffraga-
neis nisi vocatis p̄tibus. Probat hic
in s. n̄tias. Et intellige q̄ adit p̄ vias
appellationis. tūc nō habet iurisdic-
tionez. nisi p̄mo iustificet appellatio.
Ideo oportz q̄ p̄tes vocent. ita vult
iste. s. et si aliter reuocet non tenet re-
uocatio. quod probat hic verbus nul-
latenus fm Jo. and. Et quia hic tex.
loquit̄ in reuocatione sententie q̄ dif-
ficilius p̄cedit q̄ absolutō. querit̄ qd̄
in absolute. Et dic q̄. etiam fieri
non debet. parte in cuius fauorez la-
ta est excoicatio. non vocata. p̄serti-
cuz excoicatio lata est pro manifesta
offensa. c. ex parte. i. de verb. sign. si tū
fiat. tenet. de quo i. c. qua fronte. sup̄
eo. Hoc tū fallit q̄n̄ periculum est in
mora. vt hic in gl. verbi reuocent. sic
et excoicatio ob p̄tumaciam concedi
potest. si p̄stet cautionez de stando
iuri et soluendo aduersario expensas
etiam contradicente aduersario 7 ap-
pellante. c. qua fronte. alij. et. c. cū p̄tin-
gat. de off. dele. fm Zap. et Dom. hic

Altima con. Ubi con-
stat iudi-
ci appellationis. appellationem ab in-
terlocutoria nō fore legitimā nō cog-
nosceret de p̄cipali causa. sed remittit
appellantem in expen' p̄deinaturz ad

De sententia et re iudicata

priorem iudicē. Probatur hic in fi.
ter. Et quo p3 q pmo discutiēduz ē
de virib' appellationis q̄ de pncipa
li cā. facit. c. romana. pmo rñs. de fo.
ppe. et pcedit h conclusio et ter. hic
nisi iudex a quo devulsi' appellatio
ni. quia tūc non tenet iudex ad quez
cām remittere. vt in. c. cū appellationi
b' 7. e. ij. rñs. et sine mora et absq; dif
ficultate fiat ista remissio. vt hic et i
c. cū appellationib' 7. e. fm Jo. and.

¶ Super ap

pellationibus facilior in
structio in processu cause
valeat haberi. p̄cipit papa iudici a
quo appellatur vt requisitus tribuat
aplos appellanti. Quos si non det
ex tunc si pcedit in cā irritus et iua
lid' est p̄cessus. nisi appellationi sit
renūciatū. Hoc dicit

Ex ter. elicitur talis conclusio.
Si iudex non tradit
aplos appellanti requisitus eius inualis
dus est processus. Probatur h. et in. c.
ab eo 7. e. vbi dclara' hoc. Quis sint
apli. et quid cōtinere debeāt. dixi in
c. 3. e. Et q̄liter peti debent. Dic vt
hic in. g. verbi requisitus. et i. c. ab eo
7. e. et in cle. ij. e. ti. quia instanter 7 se
pius saltem vnico p̄textu. vt ibi di
citur. Fallit aut̄ hec conclusio si renun
ciatū sit appellationi. vt hic. q̄ tunc
valz p̄cessus post renūciationem ha
bit'. sec' de eo qui post denegationē
aplorū. et an renūciationē est habit'
quia ille non p̄ualefcit. quia fuit nul
lus. vñ videt iudex p̄ denegationez
aplorū p̄uari exercitio tm̄ iurisdic
tionis. nō habitu. alias p̄ renūciatio
nē nō recōualefcet. Et dicitur nōnē
de iudice requisito 7. q̄ quis iudex
a quo deferendo appellationi tenea

tur dare aplos etiā non requisitus. vt in
Leos. in fi. L. eo. tm̄ vt locus sit pene
hui'. c. requiritur q̄ requisitio p̄cedat.
Et intellige q̄ null' est p̄cessus ha
bit' post denegationē aplorum. aut
post lapsū r̄p̄s statuti ad traditio
nem. vt hic in. g. verbi ex tūc. sec' de
eo q̄ essz seruatus pendente termino
aplorū. quia ille valz vt sentit. gl. et
sentit Jo. an. hic. Modti. tm̄ tenz q̄ ec
ille est nullus. et exponit hic text' ex
tūc. id est ex q̄ requisitus est iudex a q̄
7. Et hanc opi. approbat rota deci
sio. cxxiij. Ideo vt viter nullitas p̄
cessus aut̄ hūc cū appellatur an̄ hūc
statim iudices respondeant de apo
stolis. dicendo. non deferim'. 7 tunc
p̄cedant ad hūc. et ita seruatur.

¶ Appella

tionib' frivolis nec ius de
ferat. nec sit a iudice deferendū. si iu
dex a quo appellationē min' legitis
mā non admittat. et appellans nibi'
lomin' eam p̄sequatur. remittēd'
est. p̄ iudicē appellationis ad p̄orem
iudicem. et eadem die faciet expēsa
rum condemnationem. Si tm̄ iudex
a quo admittat frustratoriam appel
lationem. licet tam appellatio q̄ iu
dicis delatio refutari possit p̄ supe
riorem. quia tamen iudex a quo q̄n
tuz in se est abdicavit a se iurisdic
tionem. causa totalis est in superioris
potestatem transfusa. nec est ad iudi
cem a q̄ de nēitate remittenda. Sta
tuta aut̄ in appellationibus post sen
tentiam interpositis remanēt nibi'
lomin' salua. Hoc dicit

¶ Prima con. Iudex n̄
debet deferre appellationibus frivolis. quia
nec de iure deferendū est eis p̄roba
p̄ i

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

tur hic in pn. tex. qd nō . quia quoti die iudices solēt rñdere per hec verba non deferendo appellatiōib⁹. Dicitur autē appellatio frivola. id est inanis et vacua. facit. l. quisquis. c. de rescin. ven. Nam frivolu dicitur qsi inutile.

Secunda con. Si iudex a quo non admittit appellationez. per hoc non aufertur ptas appellanti. q min⁹ possit pseq eandez. Probatur hec conclusio etiam hic in pn. et in. c. sepe. q si forte. s. e. ti.

Tertia con. Iudex deferens appellationi frustratorie iurisdictionē abdicat a se. et transfūdatur in superiorem decisio totius cause. Probatur hic in. s. si vero iudex. qd veruz si iudex a q fuit iudex pncipalis cause. alias ei⁹ delatio transfert soluz articulum appellationis. et nō totā cām fm Jo. an. de quo in spe. eo. ti. s. qñ in fi. Patz ex isto q appellatio q nō valet de iure. valet iure delatiōis. facit. c. dilectis. in pn. et in fi. z. c. inti masti. s. e. ti. et. c. licz. de offi. lega. fm Hosti. Potest tñ iudex ad quē etiā iusto iudice a quo. rejicere hmoi frustratoriā appellationē et ei⁹ delatio nē. et ad iudicē a quo remittere appellante si vult. licz ad hoc non tenetur ex nēitate ppter delationē iudicis a quo ut hic pbatur. etiā si reventiales dedissz aplos. fm Jo. an. per remissionem tñ hmoi appellatis ad iudicē a q non datur. et nova iurisdictione. s. ipse pgnoscit ex antiqua iurisdictione. siue sit ordinaria. siue sit delegata. fm. g. hic in verbo refutari. Nam p delationem solum abdicavit a se exercitiū. habitu autē nō

erat patus. ut sentit. g. alle. Hinc ē q etiā si appellans deferit appellationē. iudex a q licet detulerit cognoscē p. ut hic in. g. verbi remittenda. 7 tenet Archi. 7 Pau. in de. penul. eo. ti. Si tamē iudex appellatiōis expresse hoc agit. q iudex a quo sit delegat⁹ valz pmissio. ut hic in. gl. verbi refutari. in fi. licz emz cā non possit delegari iudici qñ appellatio fuit iusta. 7 si deleget. nō valz rescriptū. fm Ly. et pe. in. l. eos. c. de ap. quia suspectus habetur. ar. c. ad hec si in vna. s. eo. Tñ qñ appellatiōi frivole detulit in nullo gravavit appellante. Iō non pōt dicere q habeat eā suspectū. q facit qd ipse voluit. id valz cōmissio 7 lre fm Domi. An autē iudex q detulit appellatiōi p. re integra delationem revocare. Job. an. dicit q non. p. tex. hic. quia iurisdictionez a se abdicavit. facit. c. significatib⁹. de offi. dele. quia non revocatur in cutozia cui⁹ pñciatio remotionez iurisdictionis inducit. vis. Jmo. in clem. 7. eo. ti.

Item an post delationē p. in iudex appellanti p. finire terminū? Dicit q sic Probatur in. c. sepe. s. e. et tenz. gl. in. c. ij. de ma. p. trac. p. tra interdi. ec. Item et terminū statutū ex intervallo posset prorogare quia iudex remanet q ad ea que tenent ad faciliorem cause exitum fm Domi. Item an statutio termini sca ad prosequendum appellationez habeat vim delationis? Dicit q non. ut hic in. g. penul. Idez tenz Archi. de quo in spe. e. ti. s. nūc dicamus. in fi. vbi concluditur etiam q si notari⁹ scripsit q iudex benigne recepit appellationem. p hoc nō videt deferre appellationi. de q ibi et hic p Domi.

De sententia et re iudicata

Ultima con- ^{hic sta} ^{tura lo}
cum habent in appellatione ineposi-
ta ab interlocutoria. aliud inepo-
sita a diffinitiva. Probatur in fin.
tex. *Ita* in utroque dicto tex. aliter ob-
servatur in diffinitiva *fm* *Domini*.
In primo quia iudex se debet deferre
appellationi a diffinitiva. quia ap-
pellans potest novas probationes indu-
cere. ut hic in. g. si. qd. verum nisi fuis-
set appellatio inhibita. ut dixi in. c.
romana. *si* aut. s. e. ti. In secundo deo
etiam aliter observatur in diffinitiva
quia licet iudex a quo defert appella-
tionem a diffinitiva interposita. que res-
peritur frivola. quia iudex ad que-
pronunciat eam minus instat. et sic ma-
le appellatum et bene pronunciatum
debet causa remitti ad iudicem a quo
ut ille exequatur sententiam. ut in. c. pa-
storalis. de offi. deleg. s. vbi de hoc.
Secus in interlocutoria. ut hic.

Deo qui ap-
pellat infra. xxx. dies instan-
peti debent apostoli. ac eidem infra idem
tempus tradi. et nisi appellans infra
dictum tempus eos petat. licet ap-
pellationem prosequatur. presumit
eidem renunciare. illud autem quod ha-
betur in. c. ut super. s. e. q. nullus est p-
cessus. si iudex a quo non tradat apo-
stolos requisitus. etiam locum habet
quando iudex requisitus est tradere
apostolos. cum debita instantia. con-
gruo loco. et tempore. et eos tradere
expresse denegat. aut infra dictum tem-
pus eos tradere non curat. *Doc. d.*
Prima con- ^{appel-}
lans pe-
tere debet apostolos cum magna in-
stantia infra. xxx. dies. alias excludi

tur a prosecutione appellationis. Pro-
batur hic in prin. text. Et ratio est
quia apostoli dantur ut facilius in-
struatur causa appellationis. c. ut su-
per. s. e. Et quo ergo non petit apo-
stolos cum instantia debita. et sic ne-
gligens est adimplere solennitates re-
quisitas. non videtur velle prosequi
et sic presumitur quod renunciet appella-
tionem. et est hec presumptio iuris et
iure. que non admittit probationes
in contrarium. c. is qui. de spon. qd.
verum si negligens fuit petere. secus
si impeditur. c. si. s. qui ma. accu. pos.
Et ideo licet non sit necesse eodem mo-
mento temporis apostolos petere.
quo appellatio interponitur. ut hic
probatur. tamen videtur fatuus qui
non petit eas in interpositione ap-
pellationis *fm* *Jo. an.* Qualis autem
instantia requiratur in petitione et
an sufficiat unico preterito petere plu-
ries. vide hic in. g. ij. et hodie est ex-
peditum quod sic in. c. ij. e. ti.

Secunda co- ^{Tempora}
petendorum
apostolorum incipiunt currere cum
tempore appellationis interponende
et sic a tempore sententie seu scientie
Probatur hic in. g. ij. *fm* *Domini*. et
tenet glo. ij. in. c. ij. eodem tit. et acci-
pitur in. l. vna. ff. de libel. dimis. *Do-*
stien. aut et *pe. de samso.* tenuerunt.
in. c. cordi. s. eodem. q. currant a tem-
pore appellationis interposita. De isto
etiam est decisio rote. xliij. que incipit
Item fuit dubitatum. vbi recitatur
etiam distinctio. *Joh. de ligna.* in. c.
dilectis. s. eodem. Et tandem colle-
ctor dicit obtentum quod servaretur opi-
natio. tanquam equior. et ita dicit pal-
latium observare. vide hic *Domini*.
et ita tenet *Sens.* etiam in. c. ij. e. ti.

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

per multas rōnes. s̄ Paul. ibi tenet
p̄tra. et sequitur Imo. et Panoz.

Ultima con. Si in
non tradit apostolos p̄gruo loco et
tpe requisitus. eius inualidus est p̄
cessus. Probatur hic in s̄ illud. et in
c. vt sup. s̄. e. ti. Et quis dicitur loc⁹
congruus. vid. hic in. g. verbi loco.
Et qua nō. q̄ datio apostolorum ē
actus extraiudicialis. quia etiaz sup
appellatione a diffinitiuā interposi
ta possūt peti in domo aut camera
iudicis. vt in. glō. Nec requiritur
ad eam vocatio partis. que req̄rere
tur si esset actus iudicialis. ij. q. i. nos
in quēq̄. Quid aut si nō p̄t haberi
copia iudicis. aut nō audet accedē
appellans iudicem. quia feror est et
dedignatur d̄ appellatione interpo
sita. Sic q̄ debet p̄stari infra tem
pus assignatum pro apostolis. vt. s̄
e. c. si iustus. ff. de libel. dimis. l. ij. s̄
sicut. et si p̄t adeat infra illud temp⁹
iudicem ad quem. ij. q. vi. s̄. b. diu. fm
Jo. an. Item si ateq̄ appellans peti
apostolos vadat ad iudicē ad quez
et ille citet appellatum. et p̄cedat in
causa. valz processus. si postea petijt
ap̄los infra. xxx. dies vt debz. Alio
q̄n non valeret. vt hic patz in primo
r̄sō. Et sic istud depēdet ex futuro
euentu. fm Lapum hic et Domi.

On solum in

novata post appellationem
a diffinitiuā interpositam. debent p̄
iudicē appellationis ante omnia re
uocari. p̄terq̄ in casibus in quib⁹
iura vetant appellare. sed etiam ea q̄
medio tpe inter sententiā et appella
tionē infra decem dies interponen
dam fuerint innouata. Illa autez q̄

post appellationē ab interlocutoria
interpositam innouantur. iudex ad
quem non debet reuocare. donec ei
constiterit causam appellationis ve
ram esse. nisi inhibeat iudici a q̄ ca
nonice postq̄ constiterit ei appella
tionem ex probabili causa emissam
fore. tunc enim ante omnia sūt reuo
canda in pristinum statum. quecūq̄
post inhibitionem hui⁹ fuerint in
nouata. Hoc dicit

Prima con. Si p̄
appella
tionem a diffinitiuā interpositā. ni
hil d̄bz innouari. nec ad executionē
p̄cedi. Ita nec pendente termino. r.
dierum ad appellandum. alias attē
tatum debz p̄ iudicē appellationis
ante omnia reuocari. Probatur h̄
in p̄n. ter. qui dat hanc regulā. Et i
telligit de innouatis et attētatis p̄ iu
dicem a quo indebite et iniuste. sec⁹
s̄ licite essent attentata. vt hic in glō
verbi q̄cquid. Potest enim iudex p̄
dente appellationē facere omnia que
tendunt ad faciliorem cause exitum.
vt statuere terminus. reformare pos
sionem. et similia. de quo in spe. e.
ti. s̄ penul. in p̄n. et. s̄. eo. c. cum teneā
mur. Quare aut pendente termino
nil est innouanduz. vid. hic in. g. ver
bi innouata fuissent. An omnia at̄ di
cuntur reuocari attētata. q̄n reuocā
tur ante omnē iustificationem appel
lationis et discussionem cause. talis
em̄ iustificatio non est necessaria in
appellatione interposita a diffinitia
licz aliud sit in appellatione ab inter
locutoria Ratio differentie est. quia
primo casu iudex a quo debuit ap
pellationi deferre cum ipsa potuit
ex nouis iustificari. sc̄do casu nō. cū
arguatur iniqtas ei⁹ a q̄ ē appellatū

De sententia et re iudicata

Ideo scdo casu iudex ad quē exami-
nat appellationem an legitima sit. et
sic reuocat attētata. pro quo cle. ap-
pellanti. e. ti. Sportz tamē in hac re
uocatione constare de hoc qd ē dif-
finitū appellatum et postea attenta-
tum. vt hic in glō. verbi ante omnia
cum qua concor. Jo. mona. et rota.
deci. clxxxvij.

Secunda con- In co-
fibus
in quibus a iure prohibita est appel-
latio a diffinitiuā. si appelletur. nō re-
uocantur ante omnia attētata. Pro-
batur hic in vers. exceptis. et illi ca-
sus tanguntur hic in. g. iij. et vi. etiā
in. c. romana. §. si aut. s. e. In istis igitur
casibus p̄t iudex a quo exeq̄ sen-
tentiā non ob. appellatione. qd ve-
rū saluis nōtis in. d. §. si aut. videlicet
nisi exprimat̄ cā rationabilis in ap-
pellatione. aut inhibitiō facta esset p̄
iudicem ad quē. vt ibi nōtur. Idem
dic̄ si appellatio esset ab homine inhi-
bita. vt a papa. dum scribit appella-
tiōe remota. quia hoc operatur illa
clausula. vt nōtur in. c. pastoralis. su-
per. g. f. 7. ij. s. e. ti. Et ille est vnus es-
fectus illius clausule

Tertia con- Petens re-
uocationē
attētatorum post appellationē ante
diffinitiuā interpositā debz primo
causē expresse in ea probare verita-
tem. Probatur hec conclusio in vers.
illa vero. Et est rō quia non sufficit
causam appellationis esse pbabilez.
nisi sit vera. et de hoc debz constare
iudici ad quē. c. ineposita. §. i. s. eodē

Altima con- Si tñ
iudici a
quo sit inhibitiū per iudicēz appel-
lationis canonice ne procedat in cā

reuocatur tãq̄ nulla omnia p̄ ipm
postmodū attētata. Probatur h̄ in
vers. nisi iudex. Qñ aut̄ dicitur inhi-
bitio canonice facta. patz hic iud. c.
romana. §. q̄ si obijciatur. s. e. q̄ tunc
demū qñ constat iudici ad quem. ne-
goriū ad se deuolutum p̄ appellatio-
nem emissam ex causa pbabili. et in-
cepit cognoscere de cā an sit vera. q̄
tunc demū inhibere potest. Et effe-
ctus illi⁹ inhibitionis est. q̄ omnia
post eā attētata reuocatur tãq̄ nul-
la. etiā si in veritate causa in appella-
tione expressa non sit vera. fm Do.
secus si non esset canonice facta inhi-
bitio. de quo est decisio rote in no-
uis. cccxcij. et incipit. Itē si appellat̄
manifeste frivole an̄ sententiā. Est 7
ali⁹ casus in quo fit reuocatio attē-
tati post appellationē ab interlocu-
toria interpositā. si iudex demisit ap-
pellationi. vt in. c. cum appellatiōib⁹
s. e. et hic in. g. verbi. nisi iudex. Ter-
ti⁹ potest scz dum iudex legitime req̄-
situs non vult dare apostolos. s. c.
pxi. et. c. vt sup. Quarto si appellans
se obtulit pbaturum veritatē cause
appellationis coram iudice a quo. 7
p̄pter non admissionem appellavit.
c. ex parte ade. s. de testi. Quintus si
aliquis in preiudiciū appellati p̄ ap-
pellantē attentatur. c. ex parte. s. de
rescrip. Sext⁹ cum appellatio ab ap-
pellato approbatur. vt in. c. j. s. eo. ti.
fm Zapū. Quid aut̄ de attētatis a
tertio Item qd de attētatis a parte.
vid. hic plene. in. g. si. 7 per Jo. mō.
in. c. cupientes. §. penul. s. e. li. de elec.
7 p̄ doct. in. c. bone. supra. e. ti.

Oncertatiōi

antique sinez imponē vo-
lēs papa statuit q̄ volēs

Sūmariū et cōclusiōes Sext

appellare ab electione postulatione
pūsiōe aut aliquo actū extraiudici-
ciali debz appellare infra .x. dies a tē-
pore scientie grauaminis sibi illati
pūtiādos. postea non poterit appel-
lare. sed alio remedio iuris cōis bñ
pōt postea se iuuare. Hoc dicit.

Prima con- Ab actu omnino
extraiudiciali pōt q̄s appellare. dum
modo p̄ illū sentiat se grauari. Pro-
batur hic in pñ. et in .c. cordi. s. eo. et
ibi p̄z. q̄ tūc in scriptis illud graua-
men exprimi debz. Effect⁹ aut̄ hui⁹
appellatiōis est. q̄ reuocat factū sup
quo appellatur ad audiētiā iudicis
ad quez. et sic talis appellatio est so-
lum quedam puocatio ad causaz. c.
cū sit romana. s. e. titu. Et si ex iusta
cā appellatur ad papaz. inferior am-
plius p̄gnoscerē non pōt. Itēz nō va-
lent lre ab altera partiū impetrare
non facta mentione de hmoi appel-
latione. c. ex parte. ij. de rescō. Ille tñ
p̄tra quē appellatur nō debz cessare
z dimittere factū sup quo appellat.
s̄ ceptum p̄ficiet. Nec reuocatur ge-
stum nisi probata veritate cause ob
quā appellatur. supra. c. pri. in. g. si.
circa mediuz. probata aut̄ tali veri-
tate factum etiā a iudice iudicatur p̄
nullo. Ex q̄ nō q̄ gestū post appella-
tionē legitimā ē ipō iure nullū. de q̄
hic pulcre p̄ Domi. Intellige aut̄ cō-
clusionem quā appellatur a p̄cedenti
actu. secus si a futuro grauamine. s̄
qua et quō fiat. vide in cle. sicut. e. ti.
et ibi gl. ponit multa exempla

Secūda cō- Decez dies
appellandū etiā ab extraiudiciali
grauamine. qui p̄putandū sunt a die
scientie. Probatur hic in tex. Et q̄li

ter isti .x. dies sūt vtilēs a p̄ncipio et
p̄tinui in p̄gressu. vide. hic in. g. ver-
bi. sciverit. Ex qua patz. q̄ non suffi-
cit scire actū gestum. nisi etiā sciat
quis se grauatum. vt in. e. gl. Dpñ.
autem antique. de quibus textus lo-
quitur ponuntur hic in glō. verbi
grauatum.

Ultima con- Per la-
psuz de cendi est quis a remedio appella-
tionis exclusus. non aut̄ ab alijs vijs si-
bi de iure competentib⁹ ad reuoca-
tionē actus. Probatur hic in si. tex.
Cū qui grauatur quia suū benefici-
um alteri assignatur. licz negligens
fuerit appellando. potest tamen agē
petitorio aut possessorio. qd̄ sibi re-
futum intelligitur. fm Job. mona.
per. c. licz ep̄us. j. de preben. Et est rō
fm euz. quia habens plures vias li-
cet sit sibi p̄scriptum in vna puta
in via appellandū. non tñ in alia scz
contradicens per simplicem quere-
lam. et facit q̄ post desertionem ap-
pellatiōis potest quis agere de nul-
litate sententiē. de quo in. c. licz. j. de
senten. ex. 7. l. si exp̄ssim. eo. ti.

Appellatio

quam appellās in scriptis
p̄rexerit iudici a quo ap-
pellauit. ex eo non potest impugna-
ri q̄ coram ipō lecta non fuit. Hoc
dicit.

Prima con- Appel-
lans a iudice coram eo debet appellationem
suam inponere. Probatur hic in
da glō. ij. Quia illud verum est. si cō-
mode eius p̄fētia haberi potest. c.
vt debitus supra eodem. et iura in
glō. ij. al. alias appellans. potest aci

De sententia et re iudicata

cedere iudicem ad quem. et coram eo appellare. vt in §. biduum. ij. q. vi. Si autem non potest accedere iudicem aut tunc accedere iuste. sufficit appellare in absentia eius. et sic transfertur iurisdictio per talem appellationem ad iudicem ad quem. c. si iustus. §. eo d. ti. et ar. c. pastoralis. §. i. §. de offi. oz. **¶** Sed verum quo ad validitatem appellationis. Sed quo ad hoc quod suspendatur iurisdictio iudicis a quo requiritur quod fiat ei intimatio que fieri debet per scripturam authenticam. licet non sit necesse appellare in scriptura authentica. vt in §. g. verbi sponi. Et quod ad suspensionem requiratur intimatio. probatur in. c. si duobus. §. e. ti. Item etiam requiritur quo ad reuocationem attestatorum. de quo est decisio rote. c. cclxx. que incipit. Item si appellatur a diffinitiva. Debet autem iudex adiri in interponenda appellatione. quia principaliter propter iudicem interponitur et agitur de eius integritate. *fm Jo. an. in regula in generali §. de regu. iuris*

Secunda con. ^{7 fina} ^{lis} Vallet autem appellatio in scriptis iudici potest. licet coram eo non fuerit lecta. Probatur hic in tex. Et ratio dubitandi et decidendi patet hic ex glosa finali. Et cuius fine patet. quod non est necesse appellantem dicere appello. cum corrigat appellationem in scriptis. licet illud hodie solent dicere appellantes. An autem appellans debeat iudici dimittere copiam appellationis? Dicit Dominicus. quod sic. quando interponitur appellatio in casu quo requiritur expressio cause. vt in extra iudiciali et iudiciali a grauamine. iuxta. c. cordi. §. eo d. et in diffinitiva

in casibus. vt in. c. romana. §. si autem supra. eo. Tunc enim iudex a quo tenetur dicere causam quare defert aut non. all. c. cordi. sed super verbo vocali. non possit bene instrui. alias non tenetur tradere copiam. et ita tenet Sens. in cle. causam. de electione. *fm Dominicum.*

¶ De iudice a

cuius grauamine appellatus citetur appellans ad docendum de grauamine et audiendum reuocationem eiusdem. non tenetur appellans coram eo comparere. quia suspensa est iurisdictio sua per appellationem. nec etiam tenetur coram eo de grauamine docere. cum iudex per se id habeat videre. Si tamen iudex grauamen reuocauerit cum effectu in termino citationis. licet appellans non apparuit in eodem. poterit ex tunc libere procedere in causa ac si appellatio non fuisset interposita. **¶** Hoc dicit.

¶ Quia Appellans a grauamine ad docendum de illo non tenetur comparere coram iudice a quo. Probatur hic in tex. Non potest igitur iudex a quo appellantem appellare ad docendum de veritate grauaminis. quia coram iudice ad quem debet talis probatio fieri. vt hic in §. ij. **¶** Non autem probationis potest in tex. quia per appellationem suspensa est iurisdictio iudicis a quo. vt hic. c. x. venientes. §. de iur. iur. et sic ad citationem eius non tenetur appellans venire. Item ipse per se videre debet an grauauerit. ergo non tenetur appellans se grauatum coram eo docere. Et intellige quod per se videre habet de probabilitate appellationis et experire in eo et apud peritos inquirere. non autem

Sūmariū et cōclusiōes Sexti

vt iudex habz pgnoscere d. veritate.
vt dixi. 7 probatur in ca. decreto. ij.
q. vi. Cui? rō ponitur in. c. sollicitudi
nem. s. e. in. g. que incipit Sz quare.
q. sp. pnūciaret se non grauasse

Secūda cō. ^{et finalis} Sufficit
appellanti citato p iudicem a q. ppa
rere ad audiendū graua minis reuo
cationem. si eam duxerit faciendam
Probatur h in. vers. nisi patz igitur
q. iudex a quo pōt reuocare graua
men propter qd appellatur ab eo. et
tūc libere pōt pcedere si cum effectu
sit reuocatum. ante non. vt hic. Et
intellige veruz in grauamine illato
p interlocutoriā. vt hic in. g. ij. Itēz
dūmodo sit talis interlocutoria per
quā non inducitur remotio iurisdī
ctionis. vt nōtur in. c. significantib.
de offi. dele. s. et videtur hic tex. pro
bare q. ad reuocationē hanc iudex
debz vocare partē. de quo in spe. de
excep. s. viso vers. h. si iudex. et plene
de materia in. c. cum cessante. s. eo. 7
in. l. q. iussit. ff. de re iudi. Post autē
reuocationē factam iudex si velit p
cedere requirit de nouo citatio. fm
Jo. an. Nec ob. c. eū qui. s. eod. li. de
do. et p. quia loquitur in appellati
one frivola. et sic ibi ab iūcio fuit cō
tumax. hic autē tenuit appellatio et
ab initio fuit grauatus. Itē ibi non
desijt esse iudex. hic desijt. qd patz in
tex. ibi reassumit. qd verū. nisi de fa
cto nollet venire. quia tunc locū ha
beret. c. eū qui alt. de quo lati? hic p
Bomi. An autē appellans p hmōi cō
paritionēz videatur recedere ab ap
pellatiōe sua. g. hic in verbo teneris
tenet q. non. quā veram intellige. qū
paret ad docendum de grauamie
solum per viam simplicis infirmati

onis. secus si tanq̄ coram iudice. q.
tunc esset p̄trarius sibi. quia fateret
eum iudicem. et sic iurisdictionē nō
esse suspensam. fm Bomi.

Collatiōe be

neficij facta p̄muniter p epi
scop et caplm. in p̄iudiciuz alicu
ius. non est appellandum ad ep̄m. si
interesse habuit vt prelatus. sed ad
archiep̄m aut papam. secus si inter
fuit vt simplex canonicus. quia tūc
appellari debz ad eundem ep̄iscopū
Hoc dicit.

Prima con. ^{Colla} ^{tio bene}
ficij quandoq. spectat simul 7 p̄mu
niter ad ep̄m et caplm. Probatur h
et in. c. cum ecclia. supra. de electio. in
glō. ij. 7 hic per Archidia. Et vt hic
patet. illud cōtingit dupliciter. vno
modo quādo ep̄scopus interuenit
vt prelatus. Alio mō qū vt canoni
cus. De quo dic vt h in. g. iij. q. ē sin
gularis. que etiam dicit q. in dubio
presumitur interesse vt prelatus. Et
ratio est quia ip̄e est caput. c. nouit.
de his que sūt. a prela. supra. Quid
autē si hoc casu capitulum vni p̄fert.
et ep̄scopus alteri. Vincen in dicto
c. cum ecclia. tenet q. neutra collatio
tenet. Sed si ep̄scopus habuit secuz
vnum aut duos canonicos. an tunc
valet collatio sua? Vide Job. and.
post hostien. in. c. postulasti. supra. s.
concess. preben. super glō. ij. vbi tenz
q. non. quia ep̄scop⁹ ad minus de
bet secum habere maiorem partem
capituli. vt valeat collatio de quo
ibidem

Secūda con. ^{7 finalis} ^{Et colla}

De sententia et re iudicata

riōe capli appellatur ad episcopuz. si
intererat episcopus vt. canonic^o se
cus si vt prelatuz. Probatur hic in
textu fm Dominicum. Et duo simi
lia adducit hic glosa fina. Aduerte
tamen qd aliud esset in archiepi
po legato. quia si procedit vt archi
episcopus nō potest ad eundem ap
pellari. vt ad legatum. quia ad eun
dem videretur interposita appella
tio. c. ij. supra eodem libro. de cō
suetu. Nō obstat hic textus. et c. po
stulasti. supra de concessi. prebend.
quia hic episcopus processit simul
cum alijs et non solus. et sic de facto
aliorum et suo potest ad eum appel
lari. vt ad superiorem in casu huius
capituli. secus si sol^o processisset etiaz
fm diuersam qualitatem. secunduz
Jobem and.

Item ab iter

locutoria nō fuerit appel
latum infra. x. dies. per
quam repulsa fuit exceptio perem
ptoria negotio principali preiudi
cans. aut iudicium nulluz reddens.
si tamen appellatur postea a diffini
tiua. etiam vltra decennuz promul
gata. potest iudex appellationis lici
te emendare grauamen per interlo
cutoriam illatum. Secus si interlo
cutoria esset lata non super eo qd pre
iudicat principali negotio. aut iudi
cium annullat hoc dicit.

Prima con. Interlo
cutoria preiudicās principali negotio. aut
prolata super eo qd reddit iudicium

nullum. non transit in rem iudicatā
per lapsum decem dierum. Probatur
hec conclusio hic in textu. Solū igi
tur transit in rem iudicatam. cum a
diffinitiva sententia non appellatur
Per appellationem enim a diffinitiva
interposita potest emendari hu
iusmodi interlocutoria. et omnia
male gesta per iudicem a quo in ne
gotio principali. Quod verum per
viam iniustitie. non autem per mo
dum attentati. nisi prout habet in
c. non solum. supra eodem tit. Que
autem sūt huiusmodi exceptiōes prin
cipale negotiū contingentes aut iu
dicium nullum reddentes. vide hic
in glō. ij. iij. et. iij. et exempla hic in
textu

Secunda con. Ine
locu
tozie que directe non respiciunt prin
cipale negotium transeunt in rem iu
dicatam per lapsum decem dierum
Probatur hic in scda parte textus.
Et sic non possent tales reuocari. p
iudicem a pellationis interposite a
diffinitiva. vt hic. Et ratio diuersi
tatis est. quia iudex appellationis in
terposite a diffinitiva statim cogno
scit de principali. c. significauerunt.
supra. de excep. Ideo etiam cogno
scit de exceptione contingente pnci
pale. sed non de emergentibus non
concernentibus principale fm Job.
de ligna. Item de exceptiōibus red
dentibus iudicium retronullum co
gnoscat que similiter iudicium ap
pellationis contingunt. fm Jobez.
de factu. Job. mona. dicit. In prin
cipalibus pncipale negotium ante
diffinitivā qd nō ē lesus cum totus
processus ordinatur ad diffinitivā

Sūamriū et conclusiōes Sexti

Ideo appellatio ab illa interposita suspendit totū. Quid autē si a repulsiōne interlocutorie fuerit appellatus et appellans succubuit an itez post diffinitiuā appellans debz audiri. vi de in cle. si. e. ti. an etiam iudex post interlocutoriam debeat desistere a processu vsq; ad .x. dies et expectare appellare volentem. vis. hic pulcraz g. in verbo ab ipō. et tenz q non

De vita et honestate clericorum.

Clerici qui non modicum dignitati clericali ordinis detrahunt et se ioculatores seu goliardos aut buffones faciūt. si p annū illam ignominiosam artē exercuerint ipō iure. Si minori tpe et non desistunt post trinā monitionē. carent omni privilegio clericali. Hoc. d.

Ex ter. elicitur talis conclusio Clerici histriones p annū p̄tinuū sūt privati privilegio clericali antea non. si respiscant tertio moniti. Probatur hec conclusio hic i ter. Et intellige hanc conclusiōem de illis clericis q publice et p̄tinue exercent histrionatū. et faciūt spectaculū sui corporis. Deculte aliqd ioci facē non est phibitū. vt hic in .g. ij. de q per Inno. in. c. cum decorē. s. e. titu. Et adverte q hos ioculatores goliardos et buffones canō vocat histriones. iij. q. j. c. j. de ple. diff. ij. c. pro dilectione. Et dicitur goliardi forte fm Joh. an. Ideo quia solent esse gulosi. ita etiam dicit Jo. in ca. donare. lxxvi. diff. Et adverte fm doctorēs. q iste annus erit integer et cō

tinnus. Jus enim aut statutum reqrens certum tempus ad hoc vt pena p̄mittatur intelligit de tempore continuo. facit. l. iij. ff. de vsuca. l. cuz heres. §. Stich. ff. de sta. libe. Et quia h̄ text. loquitur simpliciter de quolibet clerico et quolibet privilegio. Ideo locum etiam habet in clericis in sacris constitutis. et etiam in privilegio canonis. fm Archidia. Jo. and. Rapum et Domini. Imo locuz habet i monacho siue in habitu monachali ista p̄mitteret siue extra habitum. quia nomine clericorum cōtinetur. xij. q. j. duo sūt. et facit rō posita in tex. fm Rapū et Domini.

De clericis iugatis

Clerici qui contraxerūt matrimonia cum vnicis et virginib. si deferant tonsuram et vestes clericales. retinent privilegium clericale in persona clericis concessum per canones si q̄s suadente. nec etiam potest talis pro delictis ab eo p̄missis criminaliter aut civiliter trahi ad iudicium seculare. in alijs autem non gaudent privilegio clericali. nec in predictis. nisi tonsurā deferāt et vestes clericales. Hoc dicit

Prima con- Clerici iugati vel etiaz in minoribus dicitur constituti gaudent privilegio multiplici. Patet conclusio. quia p̄mo gaudent in personis privilegio